

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Altın Küpü

James Stephens

Ill strasyonlar: Thomas Mackenzie

Roman
Türkçede ilk Defa
Çeviren:
Berkay Tartıcı

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

dedalus

© Dedalus Kitap – 2021

Yazar: James Stephens

Kitabın Adı: *Altın Küpü*

Orijinal adı: *The Crock of Gold*

Sertifika No: 49834

ISBN: 978-605-7639-39-4

Dedalus Kitap: iki yüz on iki

Roman: doksan dört

Birinci Baskı: şubat iki bin yirmi bir

Yayın Yönetmeni: Faruk Akhan

Yayına Hazırlayan: Talha Gülmez

Son Okuma: Ali Kaan Cerit

Sayfa Düzeni: Burhan Üçkardeş

Kapak Tasarım: Saim Aktan

Kapak Görsel: Thomas Mackenzie

Baskı-Cilt: Repar Tasarım Matbaa, Yenibosna

Merkez Mh. Cemal Ulusoy Cd. No: 43

Bahçelievler/İstanbul (Sertifika no: 40675)

Tüm hakları saklıdır.

*Tanıtım için yapılacak kısa
alıntılar dışında yayıncının
yazılı izni olmaksızın
hiçbir yolla çoğaltılamaz.*

Osmanağa Mh. Mürver Çiçeği Sk. No: 5 D: 6
Kadıköy/İstanbul

www.dedalus.com.tr

Tel: +90 216 418 04 38

Mail: dedalus@liberplus.com.tr

*Dedalus Kitap, Liber Plus Yay. ve Org. Tic. Ltd. Şti.'nin
tescilli markasıdır.*

Altın Küpü

James Stephens

 ll strasyonlar
Thomas Mackenzie

Çeviren
Berkay Tartıcı

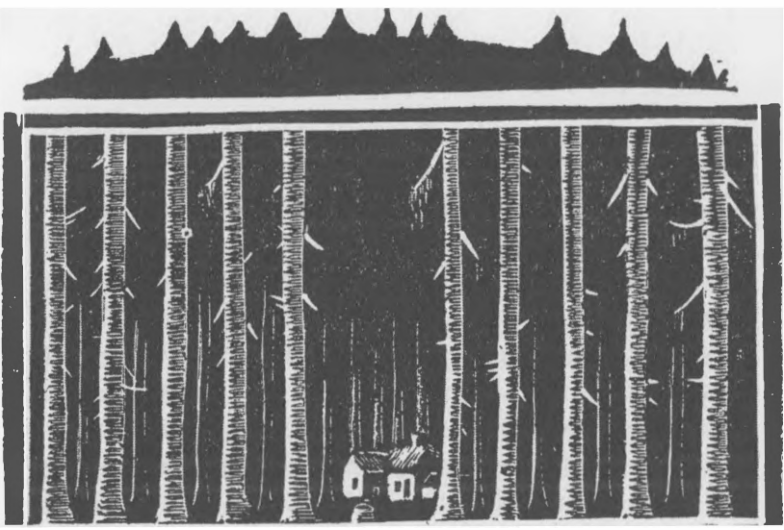

I. KİTAP

Pan'ın Gelişi

I. BÖLÜM

Bundan pek de uzak olmayan bir zaman önce, Coilla Doraca denilen çamlığın ortasında iki filozof yaşırdı. Bu iki filozof, öyle bilgeydi ki dünyada bu ikiliden daha akıllı olan tek bir zat vardı. Fındık dallarından düşen bilgi meyvelerinin savrulduğu Glyn Cagny gölünde yüzen bir somondu bu akıllı zat. Şüphesiz, bu somon dünyadaki en akıllı varlıktı. Ancak ikilimizin zekâsı da pek tabii bu zat ile boy ölçüşebilecek düzeydeydi. İki filozof, tabiri caizse mürekkep yalamış insanlardı. Kitaplarla haşır neşir olduklarından mıdır bilinmez, yüzleri âdeta kâğıt gibi bembeyaz olmuş, parmakları ve elleri mürekkep lekeleriyle dolmuştu. Bu ikili, karşılaştığı her zorluğu anında atatabiliyor, önlerine çıkan her problemi kolaylıkla çözebiliyordu. Öyle ki, kadınların sordukları çetin sorulara dâhi cevap bulabiliyorlardı.

İkilimiz ile Dun Gortinli Gri Kadın ve Inis Magrathlı Cılız Kadın arasındaki husumet, yani her şeyden daha değerli olan ilişki bu şekilde başlamıştı. İki kadın, o ana kadar kimsenin cevabını

bilemediği üç soruyu filozoflarımıza sormuş ve aradıkları cevabı bulabilmişlerdi. Hatta bu durumdan öylesine etkilenmişlerdi ki filozofları yatağa atabilmek ve onları kafesleyebilmek için onlarla evlenmeye karar vermişlerdi. Ancak, iki filozofun ne kadar aldırmaz olduklarını bilmediklerinden, aslında kafeslenenin kendileri olduğunun farkına varamamışlardı. İki filozof, eşlerinin öfkeli sözlerine öyle umarsız ve şefkatli cevaplar veriyorlardı ki kadınlar boyuna hüsrana uğruyordu. Yine bir gün, tatlı bir öpücüğün ardından öfkelenip, çileden çıkan kadınlar, kocalarına bin dört yüz lânet okudular. Fakat iki filozof, bu kötü sözlerin ve lanetlerin içindeki bilgeliği de görmeyi başardı ve eskisinden daha büyük bir hikmete haiz oldular.

Aradan zaman geçti ve bu iki evliliğin de birer meyvesi oldu. İki çocuk da aynı günde, hatta tam da aynı saatte doğmuştu. Aralarındaki tek fark birinin kız, birinin erkek olmasıydı. Kimse, bu olayın nasıl gerçekleştiğini bilmiyordu. Filozoflar, hayatlarında ilk defa ellerinde olmadan gerçekleşen bir şeyi hayranlıkla karşılamayı böyle öğrenmişlerdi. Bu olay hakkında uzun tartışmalar başlamış ve doğan varlıkların “çocuk” oldukları birçok farklı argüman ile kanıtlanmıştı. Tartışmaların sonucunda, bu olayın geri döndürülemez bir olay olduğu ve bir kere yaşanan olayın bir daha yaşanabileceği kanısına varılmıştı. Filozoflar, doğum gerçeğini “olağanüstü, ancak kesinlikle gerçekdışı olmayan” bir olay olarak tanımlamış ve bunun sebebini kendilerinden bile daha akıllı olan bir üst akla dayandırmıştı.

Oğlu olan filozof, dünyada yeterince kadın olduğu için çocuğunun erkek olmasına pek bir sevinmişti. Kızı olan filozof ise diğerinin aksine “güzel olanın bolluğundan zarar gelmez” şeklinde düşünerek mutlu olmuştu. Gri Kadın ve Cılız Kadın ise annelik duygusu ile bir parça olsun yumuşamamış, hatta çocuk yapmanın anlaşmanın parçası olmadığını, çocukları olduğu için kocalarının farklı beklentiler içine girmemeleri gerektiğini belirtmiş ve

protesto amacıyla bundan sonra yemek yapmayacaklarını söylemişlerdi. Eşlerinin yaptığı yemeklerden pek de memnun olmayan iki filozof için güzel bir haberdi bu. Ancak ikisi de bu şekilde düşündüğünü söylemedi ve yemek yapmaları için ısrarcı oldular. İsrarcı olmadıkları ve buna sevindiklerini belli ettikleri takdirde, eşleri “yemek yapmanın” hakları olduğunu iddia edecek ve her gün beğenmedikleri yemekleri pişirmeye devam edeceklerdi.

İki aile de karanlık bir çamlığın ortasında küçük bir evde yaşıyordu. Yaşadıkları yere hiç ışık girmiyordu çünkü her yer ağaçların gölgeleriyle doluydu. Aynı şekilde rüzgâr da çok esmezdi burada, çünkü ağaçların dalları çok kalın ve sıkı. Kısacası öyle تنها ve sessiz bir yerde yaşıyorlardı ki, filozoflar, birbirlerinin düşünürken çıkardığı ufak tefek sesleri dahi duyabiliyor, düşüncelerini birbirlerine kolaylıkla söyleyebiliyorlardı. Onlara göre dünyada iki türden ses vardı. Bu sesler konuşma sesi ve gürültüydü. Filozoflar düşüncelerini aktardıkları muhabbet sesini pek bir sevseler de gürültüden hiç hoşlanmazlardı. Öyle ki bir kuşun, esintinin ya da yağmurun çıkardığı ses dahi onlar için bir gürültüydü. Ne zaman böyle türden bir ses duysalar, bin lanet okurlar ve bu gürültünün derhâl bitmesini isterlerdi. Filozofların eşleri ise nadiren konuşur, ancak sıklıkla ses çıkarırlardı. Birbirleriyle konuşmak için zamanında diğer perilerden öğrendikleri bir tür fiziksel iletişim yolunu benimsemişlerdi. Parmak eklemlerini hızlı ya da yavaş bir şekilde çıtırdatarak birbirlerine farklı mesajlar yollayabiliyorlardı. Bazen adeta gök gürültüsünü andıran yükseklikte sesler çıkarıp uzak mesafeden iletişim kurabiliyorlar, bazen de yeri geldiğinde bir fırındaki odunun çıtırtısını andıran sesler çıkararak birbirleriyle anlaşabiliyorlardı.

Gri Kadın, Cılız Kadın'ın çocuğuna bayılıyor, kendi çocuğundan ise nefret ediyordu. Cılız Kadın ise kendi yavrusuna katlanamıyor, Gri Kadın'ın çocuğuna büyük bir sevgi besliyor-

du. Aralarında anlaşarak çocukları değiş tokuş ettikleri takdirde bu kafa karıştırıcı duruma bir son verebilirlerdi. Sonuç olarak öyle yaptılar ve iki kadın da dünyanın en şefkatli ve sevecen anneleri hâline geldi. Böylelikle hepsi bir arada mutlu ve mesut bir şekilde yaşamlarına devam ettiler.

Çocuklar zarafet ve nezaket içinde büyüyordu. İlk başlarda oğlan biraz kısa ve şişmandı, kız ise uzun ve zayıftı. Biraz büyüdüklerinde, oğlan gitgide sıskalaşırken kız da git gide tombullaştı. Bunun sebebi, küçük kızın sessiz bir şekilde yerinde oturması ve hiç hareket etmemesi, oğlanın ise sürekli etrafta koşturup durmasıydı. Evlerinin o karanlık çamlığın ortasında bulunmasından olsa gerek, çocuklar ağaçların arasında küçük gölgeler gibi koşuşturmaya ve oynamaya pek alışmıştı. Nadiren de olsa anneleri onlarla beraber oyun oynarlardı. Babaları ise arada sırada evden çıkar ve kavanoz dibi gibi camı olan kalın çerçevesi gözlekleriyle çocuklarını izlerlerdi. Bununla birlikte çocukların gün boyu oynayabilecekleri başka arkadaşları da vardı. Çalıların ve ağaçların arasında koşturan yüzlerce tavşanın her biri çok tatlıydı ve çocuklarla oynamaya alışkındı. Çocuklar oyun oynarken, arada bir sincaplar ağaçlardan iner ve oyunlarına katılırdı. Arada sırada dışarıdaki dünyadan kaçıp yanlışlıkla ormana giren keçiler de olurdu. Çocuklar onları öyle hoş karşıldardı ki her fırsat bulduklarında yeniden gelirlerdi. Kuşlar da gelmeyi ihmal etmezdi. Meşgul hayatlarından fırsat bulan kargalar, kara bakallar, kuyruksallayanlar ormana uğrar ve çocukları ziyaret ederdi.

Evden kısa mesafe uzakta, ormanın bir bölümünde on metre kare kadar bir açıklık bulunuyordu. Bir gün, bu açıklıktan birkaç saat boyunca güneş ışığı giriverdi. Açıklıktan ormana sızan ışık huzmeleri, huniden akan yağı andırıyordu. Bu durumu ilk fark eden oğlan olmuştu. Evde ateş yakmak için çam kozalağı ve çıra toplamaya gönderilen oğlan, yakınlarda kozalak bulamadığı için her zamankinden biraz daha uzağa yürümüş ve bu ilginç olayı

fark etmişti. Parıldayan ışığın görüntüsü karşısında müthiş bir şaşkınlığa kapılmıştı. Hayatında böyle bir şey görmemişti. Sabit duran bu parıltı, onu meraklandırdığı kadar korkutmuştu. Ancak her zaman olduğu gibi, merak duygusu bu korkuya üstün gelecekti. Çünkü açlık, aşk ve merak, yaşamın itici güçleriydi.

Küçük çocuk, ışığın hareket etmediğini anladığında, yavaşça ışığa yaklaştı. Merakından da cesaret alarak ışık huzmesinin içine girdi ve huzmenin içinde hareketli bir şey olmadığını anladı. Işığa adım attığı an sıcak olduğunu fark etti. Bu durum onu o kadar korkuttu ki, derhal kaçarak bir ağacın arkasına saklandı. Sonra bir anlığına saklandığı yerden çıkarak, yeniden ışık huzmesinin içine girdi. Yarım saat boyunca bir gir bir çık yaparak ışık huzmesiyle oyunlar oynadı. Sonunda tüm cesaretini topladı ve ışık huzmesinin vücudunu sarmasına izin verdi. Işığın onu yakmadığını fark etti ama yine de huzmenin içinde çok fazla durduğu takdirde pişebileceği düşüncesini aklından atamamıştı. Topladığı çam kozalaklarıyla beraber eve döndüğünde, evdeki kimseye yaşadığı olayı anlatmadı. Ancak uyuma vakitleri geldiğinde, kız kardeşine bu hikâyeyi tekrar tekrar anlatmaktan da geri kalmadı. O vakitten sonra kardeşiyle beraber evden her çıktıklarında o ışık huzmesinin yanına gittiler, oyun arkadaşları olan sincaplar ve tavşanlar da büyük bir zevkle onları takip etti.

II. BÖLÜM

Çam ormanındaki ıssız eve ara sıra insanlar gelirdi. Gelen insanların çoğunluğu, her şeyi kolaylıkla izah edebilen kimse-leri bile muğlakta bırakabilen kilise rahibinin sözleri ve mey-haneler hakkında şüphelerini gidermek isteyen kimselerdi. Filozoflarımız, ziyaretçileri pek de iyi ağırlardı. Bunun sebebi, bilginin paylaştıkça çoğaldığını düşünmeleri-ydi. Aşağıdaki il-keleri, hayat felsefeleri olarak benimsemişlerdi.

“Almak için, önce vermeyi öğrenmek gerekir.”

“Bilgelik, meyve veren bir ağaca benzer. Toplanmayan meyveler, her zaman çürüyerek israf olur.”

“Kabını yeniden doldurmak istiyorsan, öncelikle içindekini bo-şaltmalısın.”

“Boş kabı doldurmak, sürecin ta kendisidir.”

“Kılıcının, küreğinin, düşüncenin paslanmasına asla izin verme-melisin.”

Gri Kadın ve Cılız Kadın ise iklimimizin aksine bu düşüncelere oldukça aykırı görüşlere sahiptilerdi.

“Sır, yeri geldiğinde insanın dostu ve silahıdır.”

“Tanrı’nın sırrı erkek, erkeğin sırrı güç, kadının sırrı cinsiyetidir.”

“Fazla mal göz çıkarmaz. Sahip olduğun her şey, daha fazlasına sahip olman için seni hazırlar.”

“Kabına her zaman daha fazla şey sığdırabilirsin.”

“Elindekileri nasıl saklayacağını öğrenmek, bilgeliğe giden yoldaki son adımdır.”

“Düşmanlarının cesedini çiğnemek, sürecin ta kendisidir.”

Filozoflardan tavsiye bekleyen ziyaretçilerin, bu karşıt görüşlere sahip olan eşlerini gördüklerinde şaşırمامaları imkânsızdı. Kadınlar, kendi doktrinlerine sadıktılar ve yalnızca polisler ve meclis üyeleri gibi devlet adamlarıyla bilgilerini paylaşıyorlardı. Bu kişilere dahi fahiş bir danışmanlık ücreti karşılığında hizmet veriyorlardı. Hatta, tavsiyeleri sonucunda elde edilen kazançlar için bir miktar komisyon talep ediyorlardı. Kocalarından yardım isteyen kitleyle kıyaslandığında, kadınların kitlesi hayli küçüktü. Sonuçta ıssız çam ormanına haftada taş çatlasa bir iki kişi gelirdi.

Çocuklar, gelip giden ziyaretçilerle derinden ilgilenirlerdi. Yalnız kaldıklarında, gelen kişilerin neye benzediklerini, nasıl konuştuklarını, nasıl yürüdüklerini hatta nefes aldıklarını hatırlamaya çalışırlar ve aralarında konuşurlardı. Yaşları da biraz büyüdüğünde, artık bunlarla ilgilenmeyi bırakmışlardı. Artık insanların, ebeveynlerine sordukları soruları ve karşılığında aldıkları cevapları dinlemeye başlamışlardı. Çocuklar, uzun süredir sessizce oturmayı bildiklerinden, ziyaretçiler konuşmalarının ilgi çekici kısmına geldiklerinde onların varlığını çoktan unutmuş oluyorlardı. Böylelikle yaşlarının haddine olmayan konuları dahi rahatlıkla dinleyebiliyorlar, kendi ara-

larında konuşarak tartışabiliyorlardı.

Çocuklar on yaşındayken filozoflardan biri yaşama veda etti. Ölmeden önce hane halkını bir araya toplayarak, hepsine veda etme zamanının geldiğini ve niyetinin olabildiğince çabuk ölmek olduğunu açıkladı. O anda sağlığının uzun zamandır hiç olmadığı kadar yerinde olması elbette talihsiz bir şeydi, ancak bu ölmesine engel değildi. Çünkü ölümü, hastalığa bağlı olmayan ve anlatması çok uzun sürecek birçok farklı sebepten kaynaklanıyordu.

Karısı olan Dun Gortinli Gri Kadın, eşinin ölmesinin yerinde bir karar olduğunu belirterek onu takdir etti. Yaşadığı hayatın yavan ve zevksiz olduğunu, ona bin dört yüz kez boş yere lanet okuttuğunu, üzerine bir de ona hiç faydası olmayan bir çocuk doğurmasına sebep olduğunu belirtti. Bütün bu sebeplerden dolayı ne kadar çabuk ölür ve çenesini kaparsa o kadar iyi olacaktı.

Diğer filozof ise piposunu yakarken yumuşak bir şekilde cevap verdi:

“Kardeşim, tüm erdemlerin en büyüğü meraktır ve bütün arzum bilgeliğedir, bilirsin. Bize bu takdire şayan ölüme hangi adımlarla ulaştığını söyle.”

Filozof buna cevap verdi:

“Layık olduğum tüm bilgeliğe ulaştım. Geçtiğimiz bir hafta boyunca yeni bir bilgi öğrenemedim. Son zamanlarda okuduğum her şeyi daha önceden de biliyordum; okuduğum her şey, tüm düşündüğüm şeylerin, eski ve yorucu fikirlerin bir özetinden ibaretti. Artık gözlerim, uçuğu görmüyor. Uzay bile parmaklarımla tutabileceğim ve kavrayabileceğim kadar küçüldü. Zaman, bir saatin çıkardığı akrep ve yelkovanın sesinden ibaret oldu. İyi ve kötü kavramları arasında bir fark kalmadı. Karımın yüzü sonsuza kadar aynı kalacak, biliyorum. Çocuklarla

oyynamak istiyorum ama içimden gelmiyor. Kardeşim, benimle konuşman bile karanlık bir odadaki sineğin vızıltısından ibaret. Çam ağaçları kökleniyor, büyüyor ve ölüyor. Bütün bunların hepsi koca bir saçmalık. Kendinize iyi bakın.”

Arkadaşı yanıtladı:

“Kardeşim, bunlar ağır düşünceler ve durma zamanının geldiğini açıkça anlıyorum. Görüşlerine karşı çıkmak adına demiyorum, ancak sen de biliyorsun ki henüz her türlü bilgiye vakıf olmadın. Henüz tef çalmayı, eşine karşı nasıl kibar olacağını, sabah kalkıp kahvaltıyı nasıl hazırlayacağını bile bilmiyorsun. Benim gibi tütün içebilir misin mesela? Ya da bir kadınla ay ışığında dans edebilir misin? Her şeyin altında yatan teoriyi anlamak yeterli değildir. Teori, pratiğe hazırlıktır. Şimdi anlıyorum. Bilgelik her şeyin amacı olmayabilir. İyilik ve nezaket, belki de bilgeliliğin ötesindedir. Nihai amacın neşe, müzik ve dans olması mümkün olamaz mı? Bilgelik, en eski arayış olsa da bilgelikte yüreğe yer yoktur. Bak kardeşim, aklının ağırlığı altında eziliyorsun. Henüz çocukken, yaşlılıktan ölüyorsun.”

“Kardeşim...” diye cevapladı diğer filozof. “Sesin karanlık bir odadaki bir sineğin vızıltısından ibaret. Eğer son günlerimde tef çalmam, ay ışığında bir cadının peşinden koşmam, kasvetli sabahlarda erkenden kalkıp kahvaltı hazırlamam gerekiyorsa, gerçekten ölmemin zamanı gelmiştir. Güle güle kardeşim.”

Bunları dedikten sonra, ayağa kalkarak odadaki tüm eşyaları odanın ortasında geniş bir boşluk bırakacak şekilde duvar kenarlarına itti. Daha sonra çizmelerini ve ceketini çıkararak, ayak parmaklarının üzerinde olağanüstü bir hızla dönmeye başladı. Birkaç dakika içinde dönüş hızı sabitlenmişti. Hızla ağacı kesen bir testerenin uğultusu gibi bir ses çıkmaya başlamıştı. Bu ses gittikçe derinleşerek sürekli hale geldi. Odayı gergin bir ses kaplamıştı. Bir çeyrek saat içinde hareketleri belirgin şekilde

yavaşlamaya başladı. Üç dakika sonra daha da yavaşladı. Aradan iki dakika daha geçti ve sonra vücudu tekrar gözle seçilebilir hale geldi. İleri geri sallandı ve yere düştü. Yüzünde dingin bir güzelliğin ifadesi vardı. Artık ölmüştü.

Sağ olan Filozof, “Tanrı seninle olsun kardeşim,” dedi ve piposunu yaktı, burnunun en uç noktasına odaklanarak, her şeyin mi iyi olduğu yoksa iyinin mi her şey olduğu üzerine derin bir şekilde düşünmeye başladı. Kısa bir süre içinde odayı, etrafındakileri ve önündeki cesedi bütünüyle unutacaktı, ama Dun Gortinli Gri Kadın, ne yapmaları gerektiğiyle alakalı bir tavsiye isteyerek bütünüyle dikkatini dağıtıverdi. Filozof, bir çabayla gözlerini burnundan, zihnini ise düşüncelerinden ayırdı.

“Kaos ilk şarttır,” dedi. “Düzen ise birinci yasadır. Süreklilik ilk düşüncedir. Sessizlik ise en büyük mutluluktur. Kardeşimiz öldü, onu gömün.” Gözlerini burnuna çevirdi. Zihnini yeniden odaklayarak, hiçbir şeyin dikkatini dağıtamayacağı hayali bir mekâna doğru uzaklaştı. Bu suni mekandaki ruhu, söz konusu düşüncelere bütünüyle odaklanabilecekti.

Dun Gortinli Gri Kadın, kutusundan bir tutam enfiye aldı, burnuna götürerek içine çekti ve kocasının ölmüş bedenine bakarak bir ağıt yaktı:

“Sen benim kocamdın ve öldün. Seni öldüren, o bilgeliğin oldu. Kendi bilgeliğin yerine benim bilgeliğime razı olsaydın, hayatta olurdun, ara ara canımı sıkardın ama mutlu olurum. Kadınlar erkeklerden daha güçlüdür, çünkü bilgelikten ölmezler. Kadınlar, erkeklerden daha iyidir, çünkü bilgeliğin peşinden koşmazlar. Kadınlar, erkeklerden daha akıllıdır, çünkü daha az bilseler de her şeyi daha iyi anlar ve hissederek. Bilgeler, hırslıdır. Etrafındakilerin bilgilerini çalarlar. Sana bin dört yüz lanet ettim, onların içindeki hikmeti dahi gördün ve beni bilgisiz bıraktın. Benden çaldıkların sana ağır geldi ve seni bitirdi. Ar-

tık elimde bir şey kalmasa da ölü bedeninin karşısında sağ duran ve konuşan benim. Benden çaldığın o ufacık bilgelik bile sana ağır geldi ve karşımda cansız bir şekilde yatıyorsun. Artık sabahları çam ormanında dolaşamayacak, yıldızlı gecelerde gezintilere çıkamayacaksın. Soğuk gecelerde sobanın karşısındaki sandalyende oturmayacak, yatağa girmeyecek, tekrar kalkmayacaksın. Artık hiçbir şey yapamayacaksın. Şimdi kim ateş söndüğünde kozalak toplayacak? Çay koymadığımda kim kızacak? Bu boş evde kim bana seslenecek? Şimdi gerçekten çaresiz durumdayım. Ne bilgim ne kocam ne de söyleyecek bir şeyim kaldı.”

Inis Magrathlı Cılız Kadın’a baktı ve kibarca, “Daha iyi bir şey söylemek istersen, artık sıra sende,” dedi.

“Teşekkür ederim,” dedi Cılız Kadın. “Söylediklerin çok güzeldi. Şimdi bir şeyler söylememi ister misin? Kocam meditasyon yapıyor ve onu kızdırabiliriz.”

“Kendini yorma,” diye cevapladı diğeri. “Hayat her şeyi zevk alarak yaptım ve bildiğin üzere her zaman saygıdeğer bir hanımefendi oldum.”

“Doğru söze ne denir?”

“Her zaman doğru şeyi doğru anda yaptım.”

Cılız kadın, “Hayatta bunu inkâr edecek son kişi benim,” diye sıcak bir yanıt verdi.

“Peki öyleyse,” dedi Gri Kadın ve çizmelerini çıkarmaya başladı. Odanın ortasında durdu ve ayak parmağında dengesini sağladı.

Inis Magrathlı Cılız Kadın, “Saygın, ne yapacağını bilen bir hanımefendisiz,” dedi. Ardından Gri Kadın, tıpkı eşi gibi dönmeye başladı. Kırk beş dakika kadar hızlı bir şekilde döndükten sonra yavaşladı, vücudu gözle seçilebilir hale geldi, ardından

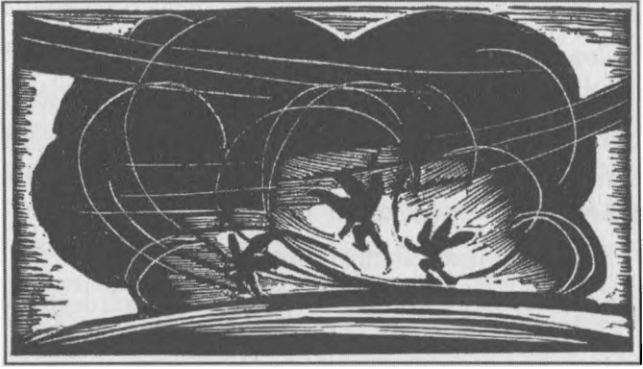
yalpaladı ve kocasının cansız bedeninin yanına doğru düştü. Suratında, kocasının suratından bile daha büyük bir mutluluk vardı.

Cılız Kadın, çocukları apar topar odalarına götürdü ve yataklarına yatırdı. Sonra iki cesedi evlerinin altına gömdü, ardından biraz da sıkılarak kocasını düşüncelerinden ayırdı. Kocası kendine geldiğinde, yaşanan her şeyi bir bir ona anlattı ve bu üzücü yasin tek sorumlusunun kendisi olduğunu belirtti.

Filozof, “Zehrin devası kendisindedir. Son, başlangıçta gizlidir. Her vücut, kemiğin etrafında oluşur ve yine kemiğe dönüşür. Hayat ve ölüm birbirini tamamlayan bir bulmacanın parçasıdır. Bu gece yatağa gelmeyeceğim,” diye cevapladı.

III. BÖLÜM

Bu melankolik olayı takip eden gün, civarda oturan fakir bir çiftçi olan Meehawl MacMurrachu, çatık kaşlarıyla çam ağaçlarının arasından çıkageldi. Küçük evin kapısında duraksadı, “Tanrı sizinle olsun,” dedi ve içeri girdi.

Filozof piposunu dudaklarından aldı, “Tanrı seninle olsun,” dedi ve dudaklarına geri koydu.

Meehawl MacMurrachu parmağıyla boş koltuğu işaret ederek, “Diğeri nerede?” dedi.

Filozof, “Ah, onu mu diyorsun?” dedi.

“Dışarıda olabilir, belki?”

Filozof ciddiyetle, “Gerçekten de dışarıda olabilir,” dedi.

“Pekâlâ, önemli değil,” dedi ziyaretçi. “Tek başınıza da burayı idare edebilecek bilgiye sahipsiniz. Bugün buraya gelmemin sebebi, karımın çamaşır teknesi hakkında değerli tavsiyelerinize ihtiyaç duymamdır. Sadece birkaç yıldır bir çamaşır tekneimiz var ve karım genelde kiliseye giderken giydiğim gömleği ve

kırmızı çizgili siyah eteğini yıkarken kullanır. Nasıl bir şeydir bilir misiniz?”

Filozof, “Maalesef bilmiyorum” dedi.

“Her neyse, çamaşır teknesi birdenbire ortadan kayboldu. Karım malımızın ya periler ya da Bessie Hannigan tarafından çalındığını iddia ediyor. Bessie Hannigan’ı tanır mısınız? Keçi gibi bıyıkları ve topal bacakları vardır!”

Filozof, “Maalesef tanımıyorum,” dedi.

Meehawl MacMurrachu “Neyse, çok da önemli değil,” dedi. “Anlaşılan çamaşır teknemizi o almamış. Çünkü karım onu iki saat boyunca lafa tuttu, ben de o sırada evine girip bir göz attım. Çamaşır teknemiz orada değildi.”

Filozof, “Doğrudur,” dedi.

“Belki o üstün takdir yetiniz sayesinde çamaşır teknemizi bulabilirsiniz.”

“Belki de,” dedi Filozof. “Şimdi beni dikkatli bir şekilde dinle, olur mu?”

Meehawl MacMurrachu, “Tabii efendim,” dedi.

Filozof, dizleri birbirine iyice temas edene kadar sandalyesini ziyaretçiye yaklaştırdı. İki elini de Meehawl MacMurrachu’nun dizlerine koydu ve konuşmaya başladı:

“Çamaşır yıkamak ve yıkanmak, dünya dışı bir gelenektir,” dedi. “Dünyaya geldiğimizde ve bu dünyadan göçtüğümüzde yıkanıyoruz, ama bildiğin gibi bundan ne bir zevk alıyoruz ne de bize bir yararı oluyor.”

Meehawl MacMurrachu, “Doğrudur efendim,” dedi.

“Pek çok insan, bunun dışındaki uygulamaların sadece alışkanlıktan kaynaklandığını düşünüyor. Şimdi, alışkanlık bir eylemin sürekliliğidir, iğrenç bir şeydir ve uzaklaşması çok zordur. Bildiğin üzere söz uçar, yazı kalır. Yazının olmadığı yerde

de ortada garip özdeyişler dolaşır. Anlayacağın üzere, gelecek nesillerimizin iyiliğini düşünmekten ziyade atalarımızın aptallıklarını sürdürmeye niyetliyiz.”

Meehawl MacMurrachu, “Buna karşı tek bir söz söylemem, efendim,” dedi.

“Kediler felsefeye hâkim ve düşünceli bir ırktır, ancak ne suya ne de sabuna dokunurlar. Buna rağmen, kedilerin temiz hayvanlar oldukları herkesçe bilinmektedir. Tabii her kaidenin bir istisnası vardır. Bir zamanlar yıkanmaya karşı inanılmaz bir arzu duyan bir kedi görmüştüm. Kedi, her gün suya girip yıkanıyordu. Alışlagelmedik davranışlar sergileyen bir hayvandı, sonucunda da titreyerek hayatını kaybetti. Çocuklar da neredeyse kediler kadar akıllıdır. Suyu ve sabunu çeşitli şekillerde kullanmayı bilirler. Örneğin masa örtülerinin ve kıyafetlerinin üzerine su dökerek ortalığı mahvedebilirler ya da merdivenin ayaklarını sabunla ovarak başkalarının düşmesine sebep olabilirler. Uzun dönem boyunca çocukları gözlemladim ve bu tür malzemeleri nasıl kullanacaklarını çok iyi bildiklerini keşfettim.”

“Tabii, haklısınız,” dedi Meehawl MacMurrachu. “Kibritiniz var mı efendim?”

Filozof, “Maalesef,” dedi. “Aynı şekilde serçeler de akıllı ve mantıklı bir türdür. Susuzluklarını gidermek için su içerler, ancak kirlendiklerinde toz banyosu yaparlar ve böylelikle temizlenirler. Elbette, kuşlar genellikle suda görülürler, ancak dikkatli bakıldığında, kuşların balık yakalamak için suya girdikleri görülmektedir. Bunun aksine her zaman balıkların kirli, kurnaz ve kavrayışsız hayvanlar olduğunu sık sık düşünmüşümdür. Bunun sebebi, suda çok fazla kalmalarıdır. Su elementinden uzaklaştırıldıklarında gözlendiği üzere, uzun zamandır süren yıkanmalarının bittiğini bilerek coşkuyla çırpınırlar.”

“Buna ben de şahit oldum,” dedi Meehawl. “Paudeen Mac-Loughlin’in şapkasıyla yakaladığı balığı hiç duydunuz mu efendim?”

Filozof, “Duymadım,” dedi. “Dünya tarihinde yıkanan ilk kişi muhtemelen ucuz bir şöhrete kavuşmak istiyordu. Her aptal kendini yıkayabilir, ama her bilge bunun gereksiz bir çaba olduğunu bilir. Çünkü doğa, yıkanmayan insanı hızla yenden doğal ve sağlıklı bir kirliliğe indirgeyecektir. Bu nedenle, kendimizi nasıl temizleyeceğimizden ziyade, saf ve mükemmel kirliliğe nasıl ulaşabileceğimize odaklanmalıyız. Belki de böylelikle insan vücudunda biriken kir katmanları bir kıyafet görevi görebilecek ve ileride kıyafet giymemize gerek kalmayacaktır ve—”

“Şu çamaşır teknesinden konuşuyorduk...” dedi Meehawl, “Ben de sadece şunu di—”

Filozof, “Lafımı kesme,” dedi. “Su, doğru kullanıldığında yerinde bir ihtiyaçtır. Bir yelkenli, ancak suyun üzerinde gidebilir. Yanlış anlamayın, gemileri tamamen onaylıyorum. Farklı diyarlara gitme merakını uyandırdıkları için faydalı taşıtlardır gemiler. Su ise, bir ateşi söndürmek, çay demlemek veya kışın donmuş yüzeyin üzerinde kaymak için kullanıldığında faydalı bir elementtir. Ancak tenekeden yapılmış bir leğenin içinde yıkanmak için kullanıldığında pek de büyük bir işleve sahip olduğu söylenemez. Şimdi karınızın çamaşır teknesine gelince—”

“Hay bin yaşayın!” dedi Meehawl.

“Karın perilerin ya da keçi bacaklı bir kadının çamaşır teknenizi çaldığını söylüyor.”

“Keçi gibi bıyıkları olan bir kadının olacaktı efendim,” dedi Meehawl.

Filozof sert bir tavırla “Topal dememiş miydin?” dedi.

“Siz daha iyisini bilirsiniz efendim, açıkçası tam olarak nasıl

bir yaratık olduğunu hatırlamıyorum.”

“Bu garip kadının, karının çamaşır teknesini çalmadığını söylüyorsun. Geriye tek bir seçenek kalıyor: periler.”

“Öyle görünüyor,” dedi Meehawl.

“Bu civarda yaşayan altı peri ailesi var. Dünyayı bir küreye dönüştüren, karıncayı toprakla buluşturan ve insanı omurgalı canlıların en güçlüsü haline getiren yok etme süreci bu durumda da işleyecektir.”

“Bu mevsim eşekarılarının arttığına şahit oldunuz mu?” dedi Meehawl. “İnanın, sağlam bir kıyafet giymeden dışarı çıkılmıyor—”

Filozof, “Olmadım” dedi. “Geçen salı günü pencerenin önüne bir kap süt koydun mu?”

“Evet, koydum.”

“Tozların uçtuğunu gördüğünde şapkanı çıkarır mısın?”

“Adetimidir,” dedi Meehawl.

“Geçtiğimiz günlerde dikenli bir çalı kestiğin oldu mu?”

“Ne kesmesi, gözüm çıksın daha iyi!” dedi Meehawl, “Hatta dikenli bir çalı keseceğime Lorcan O’Nualain’in eşeğine yaptığı gibi kendi gözlerimi oyardım. Lorcan’ın eşeğini hiç gördünüz mü, efendim? Bu—”

Filozof, “Görmedim,” dedi. “Bir kızılgerdan öldürdüğün oldu mu?”

“Tanrı esirgesin!” dedi Meehawl ve “Aman! Yaşlı ve sıksa kedim dün çatıda bir kuş yakalamıştı,” diye ekledi.

“Hah!” diye haykırdı Filozof ve sanki arada mesafe kalmış gibi ziyaretçisine daha da yaklaşarak, “Şimdi anladım. Gort na Cloca Moralı cüce cinler¹ almış çamaşır tekneni. Derhâl Gort’a git. Tar-

---

1. “Leprikon” olarak da bilinirler. (ed. n.)

lanın güney doğusunda büyükçe bir ağaca rastlayacaksınız. Ağacın altında bir delik var. O deliğin içine bir bak bakalım,” dedi.

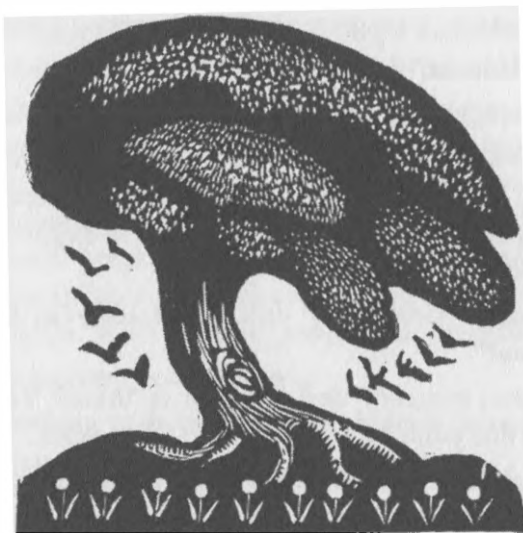
“Gideyim efendim,” dedi Meehawl. “Siz hiç—”

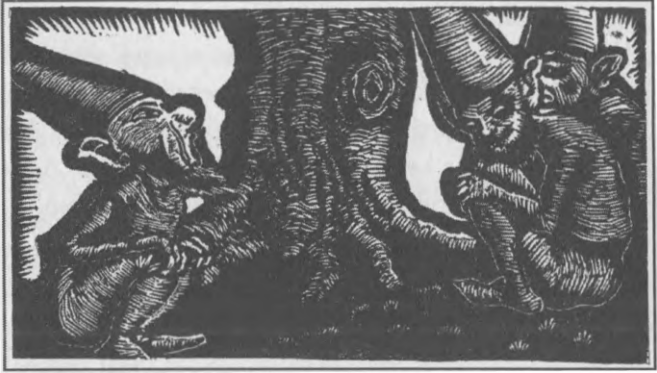
Filozof, Meehawl’ın konuşmasına izin vermeden “Maalesef,” dedi.

Meehawl, kendisine söyleneni dinledi ve Gort na Cloca Mora’daki ağacın altındaki deliğe baktığında altın dolu bir küp buldu.

“Bu da iş görür!” diye sevinerek evine döndü.

Bu olayın ardından, Filozof eskisinden daha da büyük bir üne kavuştu. Ardı sıra gelecek bir sürü maceranın kapısını açan da bu olaydı.

IV. BÖLÜM

Gort na Cloca Mora'nın cüce cinleri, Meehawl'u evlerine gönderdiği için Filozof'a çok kızmışlardı. Meehawl'un çamaşır teknesini çalmalarının sebebi, kedisinin kuşlarını öldürmesiydi. İntikam için başkasının mülkünü çalmaları bu nedenle doğaldı. Olaylar tam da durulmuşken, Filozof'un binlerce yıldır halkları tarafından saklanan altın dolu küpün çalınmasına sebep olması tam bir fecaatti. Hazinesi olmayan bir cüce cin, kokusuz bir güle, kanatsız bir kuşa benzerdi. Filozofun onlara kötü davranışını, eyleminin kötü niyetli ve komşuluğa sığmayan bir davranış olduğunu düşündüler, maddi ve manevi anlamda zararları tazmin edilinceye kadar ormanda yaşayan hane halkına düşman olmaya karar verdiler. Dahası, onlar için durum acımasız ve karmaşıktı. Yeni düşmanlarına doğrudan zarar verme şansları yoktu, çünkü Filozof'un karısı Inis Magrathlı Cılız Kadın kesinlikle kocasını korurdu. Cılız Kadın'ın, İrlanda'daki her peri kalesinde akrabası vardı ve yakın civardaki korulukları yöneten Croghan Conghaile Ailesi'ne mensuptu. Elbette, su cinlerini,

diğer cüce cinleri ve taverna cinlerini olağanüstü bir toplantıya çağırıp, Croghan Conghaile Ailesi'nden tazminat talebinde bulunabilirlerdi, ancak bu aile, eylemi yapanın kendi soylarından gelmediğini, Cılız Kadın'ın kocasının hareketlerinden sorumlu tutulamayacağını belirtir ve sorumluluğu kabullenmezdi. Buna rağmen meseleyi bir kenara bırakmak istemiyorlardı. Adaletle ulaşamıyor olmaları, öfkelerini neredeyse ikiye katlamıştı.

Aralarından birini, Cılız Kadın'la konuşmak üzere gönderdiler. Diğerleri ise hazinelerini yeniden ele geçirmek için her gece umutsuzca Meehawl MacMurrachu'nun evine gidiyorlardı. Perilerin ve cinlerin geleneklerini çok iyi bilen Meehawl, hazineyi dikenli bir çalının altına gömmüştü. Bu yüzden, cüce cinler de dahil olmak üzere bütün peri halkı bu hazineyi korumakla sorumluydu. Meehawl, hazineyi kendi iradesiyle oradan çıkarıncaya dek yapabilecekleri bir şey yoktu.

Cinler, Meehawl'a lanetler okuyarak, ölümcül bir romatizma ağrısı çekmesine sebep oluyorlardı. Karısı da siyatik ağrısı çekiyordu. Ancak düşmanlarının inlemeleri, hazinelerini onlara geri vermiyordu.

Inis Magrathlı Cılız Kadın'ı ziyaret etmesi için görevlendirilen cüce cin, usulüne uygun olarak çam ormanındaki kulübe-ye geldi ve şikayette bulundu. Küçük adam hikâyeyi anlatırken ağladı. İki çocuk da bu hikâyeden çok etkilenerek ağladı. Cılız Kadın, bütün bu olayları esefle karşıladığını, Gort na Cloca Moralı cüce cinlerin acılarını kalbinde hissettiğini belirtti. Ancak suçlu kocası olduğu için, kendisinin bu olaydan sorumlu tutulamayacağını, onun iradesine müdahale edemeyeceğini de ekleyerek, bu durumun dünyadaki yedi ilginç şeyden biri olduğunu açıkladı ve konuşmasını sonlandırdı.

Kocası, ormanın uzak bir köşesindeyken yapılacak bir şey yoktu. Dolayısıyla Cüce Cin, olumlu bir haber almadan hal-

kının yanına dönmek zorundaydı. Ancak ertesi gün erkenden onları ziyaret edeceğini de belirtmekten geri kalmadı.

Filozof o gece geç saatlerde eve geldiğinde, Cılız Kadın onu bekliyordu.

Filozof, “Kadın!” dedi ve “Yatakta olmalısın,” diye ekledi.

“Öyle mi diyorsun?” dedi Cılız Kadın. “İstediğimde yatağa gideceğimi, senin ya da başkasının izni olmadan istediğim saatte uyanabileceğimi belirtmek isterim.”

Filozof, “Bu doğru değil,” dedi. “İstesen de istemesen de uyumak zorundasın. Başkası seni rahatsız etmese de uyanma saatini kendin belirleyemezsin. Şarkı söylemek, dans etmek, müzik ve oyunculuk gibi diğer pek çok gelenek gibi uyku da dini törenlerin bir parçası olarak popülerlik kazanmıştır. Hiçbir yerde bir kilisede olduğundan daha kolay uyunabilir mi?”

“Bugün buraya bir cüce cinin geldiğinden,” dedi Cılız Kadın, “haberini var mı?”

“Haberim yok,” dedi Filozof. “Bir dini törende ilk kez uyunmasının üzerinden geçen sayısız yüzyıldan sonra, bugün her türlü dini törende rahatlıkla uyuyabiliyoruz. Bu da o dönemdeki inananlar için büyük bir zenginlik ve şöhret kaynağı olmalıdır.”

“Sana Cüce Cin hakkında söylediklerimi dinleyecek misin?” dedi Cılız Kadın.

“Dinlemeyeceğim,” dedi Filozof. “Geceleri uyunması gerektiği söylenir, sonuçta ortalık başka bir şey yapamayacak kadar karanlıktır. Ancak saygıdeğer ve bilge bir tür olan baykuşlar geceleri uyumazlar. Aynı şekilde akıllı bir tür olan yarasalar, en aydınlık günde dahi büyüleyici bir şekilde uyuyabilirler. Bir ağacın dalını ayak parmaklarıyla kavrarlar ve baş aşağı sarkıp uyurlar. Kan akıntısını terse çeviren bu pozisyon, zihinsel olarak bir uyuşukluğa ve belirli dereceden bir aptallığa yol açtığın-

dan, uyumak ya da basınçtan patlamak için biçilmez kaftandır.”

Cılız Kadın şiddetle bağırdı:

“Hiç susmayacak mısın?”

Filozof, “Susmayacağım,” dedi, “Bazı yönlerden ele alındığında, uyku yararlıdır. Opera dinlemenin ya da tiyatro seyretmenin en kolay yolu uyumaktan geçer. Aynı şekilde gündüzleri hayallere dalmanın en iyi yolu, şüphesiz uyumaktır. Uyku, bu açılardan zarif ve faydalı bir kavramdır, ancak bu kavramı asla geceyi geçirmenin bir yolu olarak görmemeliyiz. Bir şey söyleyeceksen, lütfen şimdi söyle aşkım, ancak düşünmeden konuşulmaması gerektiğini bilmelisin. Bir kadının az gezeni ve hiç konuşmayan makbuldür. Sessizlik, erdemli olmanın ilk adımıdır. Sessiz olan güzeldir. Yıldızların sesi yoktur. Çocuklar her zaman yatakta olmalıdır. Bunlar tartışılmayacak kadar ciddi gerçeklerdir. Bu nedenle, sessizlik insanın kendine yakışanı giymesidir.”

Cılız Kadın, “Yulaf lapası ocakta kaynıyor,” dedi. “Yemek istersen gider kendine koyarsın. Bundan böyle açlıktan ölsen dahi kılımı kıpırdatmam. Umarım yemek de topak topak olmuştur, böylece aç kalırsın. Gort na Cloca Moralı bir cüce cin bugün buraya geldi. Altınlarını çalmışsın. Bak ne yapıyorlar sana gör. Seni yaşlı hırsız seni! Bir boka yaramazsın!”

Cılız Kadın, durduğu yerden aniden zıplayarak yatağına sıçradı. Battaniyenin altından kocasına canlı ve öfkeli bir bakış attı. Kocasının hem romatizma olmasını hem diş hem de baş ağrısı çekmesini istiyordu. Dikkatini bu ağrılardan birine odaklasaydı, kocasını lanetleyebilir ve onun bir hastalığa yakalanmasına sebep olabilirdi; ancak bu bunağa tek bir ağrı az kalırdı.

Filozof, “Ölüm bir sondur. Son, mükemmelliktir. Hiçbir şey mükemmel değildir, tıpkı bu yemek gibi,” dedi.

V. BÖLÜM

Cüce Cin, ertesi gün ormana döndüğünde evden biraz uzakta iki çocukla karşılaştı. Sağ elini açarak başının üzerine kaldırdı (bu hem peri halkının hem de Galler'in selamlama biçimidir) ve onları selamladı. Eve doğru ilerleyecekti ama bir düşünce onu durdurdu. İki çocuğun önünde durarak uzun bir süre onlara baktı. Sonunda oğlana bakarak konuşmaya başladı:

“Adın nedir, delikanlı?”

“Seumas Beg, efendim,” diye cevapladı çocuk.

“Bu kısa bir isimmiş,” dedi Cüce Cin.

“Annem bana böyle seslenir efendim,” diye karşılık verdi çocuk.

“Baban sana nasıl seslenir?” sonraki soruydu.

“Seumas Eoghan Maelduin O'Carbhail Mac an Droid.”

“Bu da uzun bir isimmiş,” dedi Cüce Cin ve küçük kıza döndü. “Adın nedir, küçük kız?”

“Brigid Beg, efendim.”

“Peki baban sana nasıl seslenir?”

“Bana hiç seslenmez efendim.”

“Pekâlâ, Seumas ve Brigid, sizler iyi çocuklarsınız ve sizden çok hoşlandım. Sizi tekrar görene kadar kendinize dikkat edin.”

Cüce Cin geldiği yoldan geri döndü. Giderken arada zıplıyor ve parmaklarını şıklatıyor, bazen de ayaklarını birbirine sürtüyordu.

“Bu iyi bir cinmiş,” dedi Seumas.

“Ben de ondan hoşlandım,” dedi Brigid.

Seumas, “Hadi ben cüce cin olayım, sen de bizim taklidimizi yap, sana isimlerimizi sorayım,” dedi.

Çocuklar kendi aralarında bu şekilde oynayıp durdular.

Ertesi gün Cüce Cin tekrar geldi. Çocukların yanına oturdu ve daha önce olduğu gibi bir süre sessiz kaldı.

“Bize isimlerimizi sormayacak mısınız, efendim?” dedi Seumas.

Kız kardeşi utangaç bir şekilde elbisesini düzeltti. “Adım Brigid Beg, efendim,” dedi.

“Hiç beştaş oynadınız mı?” dedi Cüce Cin.

“Hayır efendim,” diye yanıtladı Seumas.

Cüce Cin “Size beştaş oynamayı öğreteceğim,” dedi ve beş tane kozalak toplayıp, çocuklara bu oyunu öğretti.

“Yakar top oynamayı bilir misiniz?”

“Hayır efendim,” dedi Seumas.

“Yağ satarım, bal satarım oyununu bilir misiniz peki?”

“Hayır efendim,” diye yanıtladı Seumas.

“Bu güzel bir oyundur,” dedi Cüce Cin. “Size birçok oyun öğreteceğim.”

“Atlambaç en kolay oyunlardan biridir, bu yüzden ilk onunla başlayalım. Brigid, sen bir eğil. Seumas sen de kardeşinden biraz

öteye gidip eğil. Önce Brigid'in üzerinden atlayacağım, sonra senin üzerinden. Ardından, Brigid, kardeşinin üzerinden atlayıp, biraz koşup benim üzerimden atlayacaksın ve durduğun yerde eğileceksin. Şimdi Seumas, sıra sende; üstümden ve sonra kız kardeşinin üzerinden atla ve eğil, sonra sıra bende."

Seumas, "Bu güzel bir oyun efendim," dedi.

"Tabii ki öyle!" dedi Cüce Cin. "Brigid çok güzel zıpladı. İddiaya varım onu geçemezsin Seumas."

"Brigid'den daha iyi zıplayabilirim," diye cevapladı Seumas. "Biraz alışayım hele sizin kadar yükseğe zıplayacağım, görürsünüz efendim."

Neredeyse fark etmeden ormanın kenarından geçtiler ve büyük, gri kayalarla kaplı engebeli bir arazide oynamaya başladılar. Görünürdeki son araziydi ve arkasında engebeli, fundalıklarla dolu bir dağ, ufuk çizgisine doğru uzanıyordu. Bulundukları alanın her yerinde düzensiz böğürtlen çalılıkları ve yığınlar halinde büyüyen uzun, sert, yabani görünümlü bitkiler vardı. Arazinin bir köşesinde büyük ve dalları yere kadar uzanan bir ağaç vardı. Oyun devam ettikçe ağaca yaklaştılar. Cüce cin, ağaca çok yakın bir yerde eğildi. Seumas koştu, zıpladı ve ağacın altındaki delikten aşağı kaydı. Ardından Brigid koştu, zıpladı ve aynı delikten içeri girerken "Seni geçeceğim!" diye bağırarak gözden kayboldu.

Cüce Cin parmaklarını şıklattı, bacaklarını birbirine sürttü, zıpladı ve deliğe girerek gözden kayboldu.

Çocukların genellikle eve döndükleri saat geçtiğinde, Inis Magrathlı Cılız Kadın tedirgin olmuştu. Evlatlarının daha önce akşam yemeğine geç kaldıklarına hiç şahit olmamıştı. Çocukların birinden nefret ediyordu. Nefret ettiği çocuk kendi çocuğuydu, ama hangisinin kendi çocuğu olduğunu unuttuğundan, hata yapma korkusuyla ikisini de sevmek zorunda kalmıştı. Bu nedenle ikisi için de eşit derecede endişeliydi.

Yemek vakti geldi, geçti ancak çocuklar gelmemişti. Cılız Kadın defalarca koyu çam ağaçlarının arasından dışarı çıktı ve sesi kısılana kadar bağırp durdu. O kadar fazla bağırmıştı ki, kulakları kendi söylediklerini işitmez hale gelmişti. Akşam geceye dönerken ve Filozof'un gelmesini beklerken durumu gözden geçirdi. Kocas ve çocukları gelmemiş, Cüce Cin söz verdiği gibi geri dönmemişti... O anda anladı. Cüce cinler çocuklarını kaçırmıştı! Cılız Kadın, insanı hayrete düşürecek bir nefretle cüce cinlerden intikam almaya and içmişti. İntikam yeminleri içini dayanılmaz bir öfkeyle doldurmuşken, kocası, ağaçların arasından göründü ve eve girdi.

Cılız Kadın uçar adımlarla kocasına doğru koştu.

"Kocacığım," dedi, "Gort na Cloca Mora'nın cüce cinleri çocuklarımızı kaçırdı."

Filozof bir an ona baktı ve konuşmaya başladı:

"Adam kaçırmak, yüzyıllardır periler, çingeneler ve doğulu haydutların favori hamlesi olmuştur. Olağan prosedür, bir kişi-yi alıkoyup, ailesini fıdıye için tehdit etmektir. Tehditlere kulak asılmazsa ya da uygun davranışlar sergilenmezse, bir hafta içinde bir kol veya bacağı kendilerine gönderileceği ifadesiyle kaçırlan kişinin bir parmağı kesilip, ilgili kişilere gönderilebilir."

"Bizim çocukları kaçırdılar diyorum be adam!" dedi Cılız Kadın.

Filozof, umursamaz bir şekilde laflarına devam etti:

"Bununla birlikte, peri halkı nadiren fıdıye ister. Cinler ve periler genellikle kurbanları fıdıye için değil, hırsızlığa duydukları arzudan ya da diğer belirsiz işlevsel nedenlerden dolayı kaçıırırlar. Kurban, kökenlerini unutup onlardan birine dönüşene dek zaman geçer. Tabii ki adam kaçıırma hiçbir şekilde insanlarla ya da peri halkıyla sınırlı değildir."

Cılız Kadın boğuk bir sesle, "Seni canavar!" diye bağırdı.

“Beni dinler misin?”

Filozof, “Dinlemeyeceğim,” dedi, “Böcek ailesinin çoğu da benzer davranışlar sergilemektedir. Örneğin, karıncalar, düzenli topluluklarda yaşayan saygın bir ırktır. Çok karmaşık ve yapay bir medeniyete erişmişlerdir ve sık sık kolonileşme veya diğer keşif gezileri için uzak diyarlarda maceraya atılırlar. Yaprak biti ve diğer hayvanları esir alarak kolonilerine geri dönerler. Esir aldıkları diğer hayvanları kendileri için çalıştırırlar. Tutsaklarını öldürmedikleri ve yemedikleri için, bu uygulama adam kaçırma olarak isimlendirilebilir. Aynı şey çok zor inşa edilen altıgen hücrelerde yaşayan, çalışkan bir ırk olan arılar için de söylenebilir. Kraliçesi olmayan bir arı kolonisi, kendilerinden daha güçsüz olan komşularının kraliçesini kaçırabilir. Kraliçeyi, merhamet etmeden ya da vicdan azabı çekmeden kendi amaçları için kullandıkları gözlemlenmiştir.”

Cılız Kadın, “Anlamayacak mısın?” diye haykırdı.

Filozof, “Anlamayacağım,” dedi, “Yarı tropik ormanlarda yaşayan maymunların çocukları kaçırdığına yönelik söylentiler bulunmaktadır. Kaçırılan çocuklara şefkatle yaklaştıkları; hindistancevizi, tatlı patates ve diğer meyvelerle onları besledikleri, narin tutsaklarını kendi aralarında ağaçtan ağaca büyük bir şefkatle taşıdıkları bildirilmiştir.”

“Ben yatmaya gidiyorum,” dedi Cılız Kadın. “Yulaf lapası ocakta.”

“Bu sefer de topak topak pişirmedin değil mi canım?” dedi Filozof.

Cılız Kadın, “Umarım öyle pişirmişimdir,” diye cevapladı ve yatağa atladı.

O gece Filozof, o zamana kadar gördüğü en ağrılı romatizma atağına yakalandı. Cılız Kadın, isteksiz bir şekilde uyumaya karar verene kadar Filozof’un ağrıları geçmedi.

VI. BÖLÜM

Inis Magrathlı Cılız Kadın çok geç uyumuştı, ama o kadar sabırsızdı ki hemen kahvaltısını hazırladı. Yemek yedikten hemen sonra başlığını ve şalını takarak, Gort na Cloca Mora'ya gitmek üzere çam ormanının içinden geçti. Kısa bir süre sonra kayalıklarla dolu alana ulaştı. Güneydoğu yönündeki ağaca doğru yürürken yerden küçük bir taş aldı ve ağacın gövdesine yüksek sesle vurmaya başladı. Garip bir şekilde önce iki, sonra üç, ardından bir kez kapıyı tıklattı. Ağacın altındaki bir ses geldi.

“Kim o?” dedi ses.

“Inis Magrath'dan Ban na Droid, beni çok iyi tanırsın,” diye cevapladı.

“Hemen geliyorum, asil hanımefendi,” dedi ses.

Cüce Cin bir anda delikten fırladı.

“Seumas ve Brigid Beg nerede?” dedi Cılız Kadın sertçe.

“Nerede olduklarını nasıl bilebilirim?” diye cevapladı Cüce Cin. “Evde değiller mi?”

Cılız Kadın'ın cevabı, "Eğer evde olsalardı buraya onları aramaya gelmezdim." oldu.

"Çocuklarımı siz kaçırdınız."

Cüce Cin yeleğini açarak "Üzerimi arayabilirsiniz," dedi.

Cılız Kadın öfkeyle, "Onları evinde saklıyorsun," dedi ve "Çocuklarımı ne kadar çabuk salıverirsen hem kendin hem de beş erkek kardeşin için o kadar iyi olur," diye ekledi.

"Asil hanımefendi, eve girip çocuklarınızı arayabilirsiniz. İçeri baktığınız takdirde onları bizim kaçırmadığınızı göreceksiniz."

"Girişe sığamam," dedi. "Delikten geçmek için fazla büyüğüm."

Cüce Cin, "Kendinizi küçültüp içeriye göz gezdirebilirsiniz," diye yanıtladı.

Cılız Kadın, hararetli bir şekilde söylenmeye başladı.

"Ama yeniden eski halime dönemeyebilirim ve bu takdirde siz pislik cinlerin istediğini vermiş olurum."

"Çocuklarımı bana geri vermezseniz, bu konuyu Croghan Conghaile Ailesi'ne taşıyacağım. Kraliçe'nin bebeğini kaçıran Oilean na Glaslı taverna cinlerinin başına neler geldiğini iyi bilirsiniz. Size daha da kötüsü olacak. Çocuklar bu gece ay yükselene kadar eve dönmezlerse, halkımın yanına gideceğim. Bunu o çirkin erkek kardeşlerine de söyle."

Cüce Cin, "Size iyi günler dilerim, Asil Hanımefendi," dedi ve kadın gözden kaybolana dek tek ayak üzerinde durdu; ardından tekrar deliğe doğru zıpladı.

Cılız Kadın çam ormanının içinden geri dönerken aynı yönde seyahat eden çatık kaşlı Meehawl MacMurrachu ile karşılaştı.

"Tanrı seninle olsun, Meehawl MacMurrachu," dedi.

“Tanrı ve Meryem sizinle olsun hanımefendi,” diye yanıtladı, “Bugün başım büyük belada.”

“Neden?” diye sordu Cılız Kadın.

“Kocanızla önemli bir konu hakkında konuşmak için geldim.”

“Eğer konuşmak istiyorsan doğru yere geldin, Meehawl.”

“Kocanız tam da konuşulacak insan, hanımefendi,” dedi Meehawl.

Birkaç dakika sonra Cılız Kadın tekrar konuştu.

“Buradan piposunun kokusunu alabiliyorum. Şimdi eve gir. Ben bir süre dışarıda olacağım, sizin konuşmanızı çekecek halim yok.”

Meehawl, “Nasil dersiniz öyle olsun, hanımefendi,” dedi ve küçük eve girdi.

Meehawl MacMurrachu’nun kafasının karışık olmasının iyi bir nedeni vardı. Dünyanın en güzel kızının babasıydı. Ne yazık ki, hiç kimse onun güzel olduğunu bilmiyordu, hatta kızı bile bunun farkında değildi. Kızı, dağdaki dereye yıkanırken durgun sudaki yansımasını gördüğünde kendisinin çok güzel olduğunu anlamıştı. Ancak bu durum onu üzüyordu. Çünkü kimse güzelliğinin farkına varamıyorsa, güzel olmanın ne anlamı vardı ki? Güzellik aynı zamanda yararlı olmaktı. Sanat ve zanaat bilmek, eşit dereceden yararlı olarak değerlendiriliyordu ve zengin adamların umursadığı tek şey buydu.

Civardaki tek ev, Bessie Hannigan’ın oturduğu evdi. Diğer birkaç ev aralarında kilometrelerce mesafe bulunan tepeler ve bataklıkla çevrili bir alana dağılmıştı, bu yüzden doğduğundan beri babası dışında iki üç erkek görmüştü. Evdeki küçük evlerde annesine ve babasına yardım ediyor, her gün üç ineği ve iki keçiyi dağ yamacında otlatmaya götürüyordu. Aklına, güneşli

günlerle dolu yıllar boyunca sakın ve sıcak bir düşüncesizlik hâkim olmuştu. Düşünceler, havada hızlıca uçan kuşlar gibi aklından geçip gidiyordu. Başlarda, uzun süre boyunca kendini mutlu hissetmişti. Bir çocuğun sahip olabileceği her şeye sahipti. Her gün farklı bir güzelliğe bürünen gökyüzünü seyrediyor, otların arasında şahit olduğu sayısız küçük yaratıkla tanışıyor, kuşların sonsuz düzlüklere dik bir şekilde dalışlarını seyrediyor, her biri huzur ve mutluluk veren küçük çiçekleri gözlemliyor, bal yapmak için ortalıkta dolaşan arıları görüyor, alacakaranlıkta yollarını kaybeden kalın kabuklu böceklerle rastlıyordu. Bu gibi birçok şey ona mutluluk verirdi. Uzun bir süre otlandıklarından sonra, üç inek yanına gelir uzanır ve geniş getirmeye başlardı. Keçiler ise ondan hoşlanır, tepelerden zıplayarak gelir ve kafalarını göğsüne bastırırlardı.

Gerçekten de sessiz dünyadaki her varlık bu kıza sevgiyle yaklaşırdı. Ama geçen yıllar boyunca kalbinin derinliklerinde, o zamana kadar yabancı olduğu bir huzursuzluk ve sıkıntı büyümüştü. Bazen sonsuz bir bıkkınlık kalbine çöker ve onu dünyadan bezdirirdi. Zihninde bir düşünce doğmuştu ve tanımlanamıyordu. Sürekli büyüyen ve ifade edilemez bir düşünceydi bu. Gittikçe ısrarcı biçimde yalvararak kapılarına vuran ve konuşulmak, kabul edilmek, ilgi görmek ve beslenmek için yalvaran bu yabancı düşünceyi karşılamak, kovmak veya selamlamak için aklına hiçbir söz gelmiyordu.

Düşünceler gerçektir, kelimeler ise çıplaklığını gizlemek isteyen düşüncelerin kıyafetiydi. Bakireler gibi utangaçlardı, uygun bir şekilde yaklaşılmadığı sürece, kıyafetsiz hallerine rastlamak pek zordu. Yanlış yaklaşımlar, düşüncelerin kaçmasına sebep olabilirdi. Kaçan düşüncelerin büründüğü kıyafetler ve semboller olan kelimelerin ardındaki anlamı, ince ve çocuksu sesleri yaralı zihinlerle dinleyip anlamaya çalıştığımızda görebilirdik. Caitilin, çok uzaktan gelen ama heyecan verici derecede

yakın hissettiren bu sesin ne söylemeye çalıştığını anlayamıyordu. Duyduğu dil ya da hissettiği bu garip deneyim ona ait değildi. Fısıltıları dinleyebiliyor ancak ne söylendiğini anlamıyor, bakıyor ama görmüyor, güneşin altında bir şeylere dokunuyor ama hissedemiyordu. Hissettiği duygu, saçlarını hafifçe okşayan ama tamamen kaldırmayan bir rüzgâra benziyordu, şafağın arada kalmış gri aydınlığı gibiydi. Ruhunun parmakları, bir yabancıнын ellerini tutmak için uzanıyor, huzursuzluğu zihinsel ya da fiziksel olmayan bir coşkuyla artıyordu. Çünkü bedeninin de zihninin de olan bitenle alakası yoktu. Zihni ve bedeni arasındaki bir şey, durumu fark ediyor ama bir türlü dile gelip konuşmuyordu.

Bir sabah uzun, sıcak otların arasında uzanmış, yatıyordu. Bir süre uçarak şakıyan bir kuşu izledi. Kuş, hızla uçarak maviliğin arasında aniden kayboluverdi. Kuşun şakıması kulaklarında çınlıyor gibiydi. Kuşun şakıması, esen rüzgâr gibi ara ara duraksıyor, uzaktan gelen ve yitip giden bir yankı yaratıyordu. Birkaç dakika sonra bu sesin normal bir kuştan gelmediğini anladı. Hiçbir kuş bu kadar ardışık ve karışık bir melodide ötemezdi. Ayağa kalktı ve etrafına baktı, ama görünürde hiçbir şey yoktu. Dağlar kendine göre hafifçe yüksekte kalıyor ve açık gökyüzünü kaplıyordu. Dağların etrafındaki dağınık funda kümeleri ise güneş ışığının altında uzanıyordu. Çok aşağıda babasının evini, ağaçların yanındaki küçük gri açıklığı görebiliyordu. Ses bir anda durdu ve kızı merak içinde bıraktı.

Uzun süre aramasına rağmen keçilerini hiçbir yerde bulamadı. Biraz zaman geçtikten sonra, tepelerdeki bir kıvrımın arkasından nihayet kendi rızalarıyla geldiler. Keçiler, daha önce şahit olmadığı kadar heyecanlıydı. İnekler bile ciddiyetlerinden vazgeçmişti ve kızın etrafında garip bir biçimde tur atıyorlardı. O akşam eve dönerken garip bir mutluluk ayaklarını ele geçirmiş gibiydi. Sürünün bir önüne, bir arkasına geçiyor, zıplayıp du-

ruyordu. Ayakları, kulaklarında yankılanan melodiye kapılmıştı. Kollarını başının üstünden geçiriyor ve sallanıp eğiliyordu. Vücudunun iradesini bütünüyle ele geçirmişti. Uzuvarının hafifliği, duruşu, hareketleri ve bitmek bilmez enerjisi, Caitilin'in içini mutlulukla doldurmuştu. Akşam huzur ve sükunetle doluydu, yumuşak ve belirsiz güneş ışığı ayaklarının önünde uzanıyordu. Geniş düzlüklerin her yerindeki kuşlar arada bir ortaya çıkarak şakıyor, kız da onların sözsüz şarkısına eşlik ediyordu.

Ertesi gün, uzaktan gelen cılız sesi dinlediğinde yine aynı belirsiz melodiye duyduğunu fark etti. Duyduğu ses, bir kuşun şakımasını andıracak kadar vahşi bir karaktere sahipti. Ancak tıpkı geçen günkü gibi bu ses de bir kuştan gelemeyecek kadar karmaşıktı. Bir tema, trillerle, çarpımlarla ve nakaratlarla neredeyse kutsal bir ciddiyet içinde tekrar ediyordu. Yalnızlık ve sadelikle dolu cılız bir melodiydi bu. Her dinlediğinde, kalbi tüm hızıyla atmaya başlıyordu. Kulakları ve dudakları bu melodiye arıyordu. Durmaksızın tekrarlanan bu notaların içini sevinçle mi, korkuyla mı yoksa umursamazlıkla mı doldurduğunu bilmiyor fakat bu şarkının ona söylendiğini fark ediyordu. Yıllardır içinde bulunan ama bir türlü ifade edemediği hissin şarkısıydı bu: anlatılamazdı, ancak hissedilebilirdi.

Ertesi gün de kimseyi görmemişti. Akşam kayıtsız bir şekilde eve döndü. Eve dönerken hayvanlar da garip bir sessizlik içindeydi.

Müzik yeniden başladığında, sesin nereden geldiğini keşfetmek için hiçbir çaba sarf etmedi. Sadece dinledi ve melodi sona erdiğinde küçük bir tepenin kıvrımında yükselen bir figür gördü. Kollarından ve omuzlarından güneş ışığı yansıyor ama vücudunun geri kalanı yükselen otlar yüzünden görünmüyordu. Figür, kızın ona bakmadığı sırada, elindeki flütü sakın sakın çalarak gözden uzaklaştı.

Caitilin, ertesı gün sürüyü otlatmaya çıktığında bu garip fı-
göre bakmaya cesaret edebildi. Yeşillikler belini kapatmıştı ve
dimdik kendisine bakıyordu. Daha önce hiç bu kadar tuhaf bir
yüz görmemişti. Bakarken gözlerini kaçırmamak için kendini
zor tuttu. Yabancı, bir dakikalığına kasıtlı bir şekilde ifadesiz bir
bakış atarak ona karşılık verdi. Kahverengi bukleleri, suratının
yanından sarkıyordu. Burnu küçük ve düzdü. Koca dudakları
zgn bir şekilde sarkıyordu. Gözleri büyüktü ve keder doluy-
du. Alnı çok geniş ve beyazdı. Hüzünlü gözleri ve dudakları,
kızı neredeyse ağlatıyordu.

Arkasını döndüğünde, bir anlığına kafasını çevirerek kıza
gülümsedi. Sanki bir anlığına güneş doğmış ve o karanlık mut-
suzluk dağılmıştı. Ufak tefek adımlarla uzaklaştı. Giderken fl-
tn dudaklarına doğru kaldırdı ve birkaç dikkatsiz nota üfledi.

Bir sonraki gün, daha önce olduğundan daha kısa bir me-
safeden birbirlerine baktılar. Yabancı, birkaç dakika boyunca
flütünü çaldı ve yükselen çalıların arasından kıza doğru yaklaş-
tı. Kız, elleriyle gözlerini kapatıverdi. Gördüğü fığurde farklı,
korkunç bir şey vardı. Vücudunun st kısmı güzeldi ama alt
kısmı...

Bir daha ona bakmaya cesaret edemedi. Ayağa kalkacak ve
kaçacaktır, ama onu takip edebileceğinden korkuyordu. Kaarsa
eninde sonunda yakalanacağı düşüncesi kızın kanını dondur-
muştu. Bu yaratığın onu kovalayabileceği düşüncesi yeterince
korkunçtu. Cinayete kurban gitmek bile kaçıp yakalanma d-
şncesinin yanında hafıf kalıyordu. Bu yüzden oturdu ve bekle-
di, ama hiçbir şey olmadı. Sonunda çaresizce ellerini gözlerinin
nnden ekti. Ondan birkaç adım uzakta yerde oturuyordu.
Ona değil, gökyüzüne uzanan tepelere bakıyordu. Bacakları
tersti ve bir keçinin bacakları gibi tüylü ve toynaklıydı. Ama o
harika, hüzünlü ve garip suratı yüzünden bu yaratığın belinden
altına bakamıyordu.

Neşeli bir surata bakmak iyidir. Masum yüzler, ruhumuza hitap eder, ancak hiçbir kadının üzüntüye, zayıflığa ve çirkinliğe direnemez. Kadının doğası bu şekildedir ve fedakârlık yapmak için büyük bir coşkuyla yücelir. Erkekler, içgüdüsel olarak değil, tesadüfen baba olurlar. Kadınlar ise düşüncelerin, hatta düşünceleri doğuran içgüdülerin ötesinde bir annelik duygusuna sahiptir. Annelik, merhamet ve fedakârlık duyguları kadının bütün hücrelerine işlenmiştir. Erkeğin kendini beğenmiş olması ya da kendisiyle dalga geçmesi ve ona yalan söylemesi bile bunu değiştirmez. Her erkeğin içinde bulunan yaratık, kadınlar tarafından “çocukluk” ya da “gençlik zamanlarından kalma yıkıcı bir enerji” olarak nitelendirilir. Bu yaratık, kadınlar tarafından her zaman hoş görülür, çoğu zaman göz ardı edilir, arada sırada da âşık olunacak bir varlık haline gelir. Caitilin, bu yaratığın yüzüne baktığında işte böyle hissetti ve belinin altında ne olduğunu bütününüyle göz ardı etti.

Yabancı, sessizlik dolu birkaç dakikanın ardından flütü dudaklarına koydu ve hüznü küçük bir melodi çaldı. Sonra rüzgârın çıkardığına benzer tuhaf ve uzaktan gelen bir sesle konuşmaya başladı.

“Senin adın ne çoban kız?” dedi.

“Caitilin, Ingin Ni Murrachu,” diye fısıldadı.

“Murrachu’nun kızı,” dedi, “Ben yüksek tepelerin olduğu uzak bir diyardan geldim. Sürülerini bekleyen erkekler ve kızlar beni tanır ve severler, çünkü ben Çobanların Efendisi’yim. Doğan güneşle beraber çıkarım ortaya, onlar da şarkımı söyler ve dans ederler. Ancak bu diyarda bana kimse saygı göstermedi. Çobanlar meralarda şarkılarımı duyduklarında kaçıp gidiyor, kızlar çayırlarda dans ettiğimi gördüklerinde çılgınlık atıyorlar. Bu garip diyarda çok yalnızım. Her ne kadar müziğimle dans et-sen de sen de gözünü elinle kapatarak bana saygısızlık ettin.”

“Söylediklerin doğru olduğu sürece ne istersen yaparım,” dedi.

“Bir şeyi doğru olduğu için değil, isteğin bu yönde olduğu takdirde yapmalısın. Doğru da yanlış da bir kelimedenden ibarettir. Her gün güneş doğar, alacakaranlıkta da çiy düşer. Arılar çiçeklere konar, tohumlar ise toprağa karışır. Doğadaki her varlık, yaptığı şeyin doğru ya da yanlış olduğuna aldırış etmeden görevini yerine getirir. Sence doğru ya da yanlış diye bir şey var mıdır çoban kız? Sana gelmeseydim, kime gidecektim? Doğru ya da yanlış yoktur, yalnızca tanrıların iradesi vardır.”

“Senden korkuyorum,” dedi kız.

“Benden korkuyorsun çünkü bacaklarım bir keçinin bacakları gibi tüylü. Bacaklarıma iyi bak ey Bakire, onların gerçekten bir hayvanın bacakları olduğunu bil ki artık korkmayasın. Hayvanları sevmez misin? Tabii ki seversin. Ellerini başlarının üzerine götürüp okşaman için sana karşı büyük bir sevgi besliyorlar. Ben de onlar gibi senin sevgine ihtiyaç duyuyorum. Eğer bu şekilde görünmeseydim sana gelmezdim çünkü sana ihtiyacım kalmazdı. İnsan hem tanrıdır hem de mahluktur. Gözleriyle tanrılar gibi yıldızları seyredebilir ancak ayakları tıpkı hayvanlar gibi yere basmak zorundadır. İnsan, mahluk olduğunu ve yere bastığını unuttuğunda ölümsüz tanrılar bu dünyayı bir toz bulutuna çevirecektir.”

“Ne yapmamı istediğini bilmiyorum,” dedi kız.

“Beni istemeni istiyorum. Bildiğin tüm doğru ve yanlışları unutmamı istiyorum. Hayvanlar kadar mutlu, çiçekler ve kuşlar kadar umarsız ol. Doğanın derinliklerinde ve yükseklerinde yaşamamı istiyorum. Gökyüzündeki yıldızlar, başına geçireceğin çelenk olsun. Gökyüzü ve toprak, yani yüksekler ve derinlikler birbirine eşittir. Ayaklarının altına baktığında, en derinlere ulaştığında, gökyüzündeki yıldızlardan bile daha parlak yıldızlar olduğunu görebilirsin. Gökyüzü bilgelik ise, toprak sevgidir. Göğe baktığın

gibi yere bakmazsan, gökle yer nasıl buluşsun? Bilgelik kanatlan-
nan ruhumuz, aşk ise yere doğru baktığımızda gördüğümüz o
tüylü yaratıktır. Aşk, düşüncenin derinliklerine, bilgeliğin ötesine
saklanmıştır ve yeniden yükselmek üzere beklemektedir. Bilgelik
doğru ve temizdir; ancak aşk, kirli ve kutsaldır. Kendini ateşlere
atarak günahlarından arınan bu yaratığın; kafamızda değil, kayna-
yan kanımızda her öfkeli nabızda doğan bu düşüncenin şarkısını
söylüyorum. Hayatın tacı Güneş değildir. Bilge tanrılar, bu tacı
bulunmasın diye derinlere saklamıştır. Neşeliler, maceraperestler,
bu büyük oyunu oynamaya cesaret eden kumarbazlar bu tacı bu-
lacak ve bilgeleri hayrete düşecektir. Gün her şeyi bizlere gösterir-
ken, kolayca görebildiğimiz şeylere neden değer verelim? Sadece
saklanmış kıymetli varlıklar uğruna maceralara çıkmaya değerdir.
Gel, gidelim buradan Çoban Kız. Benimle gelersen mutlu olacak,
hiçbir şeyi umursamayacağız. Artık düşüncelerimizi bir kenara bu-
lacağız ve onlar bizi bulacak. Çünkü düşüncelerin görevi budur!”

Caitilin Ni Murrachu, ayağa kalktı ve onunla yolculuğa çıktı.
Bu yabancıyla gitmesinin sebebi, fikirlerini anlaması ya da onu sev-
mesi değildi; çıplak ve utanmaz biri olduğu için onu tercih etmişti.

VII. BÖLÜM

Meehawl MacMurrachu'nun Filozof'u ziyarete gelmesinin sebebi kızıydı. Ona ne olduğunu bilmiyordu ve Filozof'a bu konu hakkında ancak bir iki çift laf edebilirdi.

Bir çam ağacının altında enfiyesini çeken Cılız Kadın'ın yanından ayrılarak eve girdi.

"Tanrı sizinle olsun," dedi girerken.

Filozof, "Tanrı seninle olsun, Meehawl MacMurrachu," dedi.

"Bugün başım büyük belada, efendim," dedi Meehawl, "Bana bir tavsiye verirsiniz, minnettar olurum."

Filozof, "İstediğin tavsiye olsun," dedi.

"Sizinle konuşmak büyük bir şeref efendim, Tanrı sizi belalardan korusun. Karımın çamaşır teknesi hakkında verdiğiniz tavsiye için çok teşekkür ederim. Daha önce buraya teşekkür etmek için gelemememin sebebi, gelmek istememem değildir. Gort na Cloca Mora'nın cüce cinleri yüzünden bacaklarımda

oluşan ağrılar sebebiyle yataktan kalkamaz haldeydim. Tanrı başlarından belayı eksik etmesin. Bana bakacak olsaydınız, çektiğim acı karşısında şaşkınlık duyardınız.”

Filozof, “Duymazdım,” dedi.

“Her neyse, sadede geleyim,” dedi Meehawl. “Bugün gelmemin sebebi, küçük kızım Caitilin. Üç gündür onu bulamıyoruz. Karım önce perilerin kızımızı kaçırdığını iddia etti. Ardından onu kaçıranın elinde garip bir müzik aletiyle dolaşan bir gezgin olduğunu söyledi. Şimdi de kızımın bir çukurda ölü bir şekilde yatıyor olabileceğini, kargaların yakında vücudunu bulacağını söylüyor.”

Filozof, sandalyesini Meehawl'a yaklaştırdı.

“Kız evlatlar,” dedi, “yaratıldıkları günden beri ebeveynler için önemli bir endişe kaynağı olmuştur. Kadın mizacının hoppalığı, hataların ve zaafının nasıl gizleneceğini henüz öğrenmemiş yaşlardaki kız evlatlarında çok belirgindir. Bu nedenle, farklı yöne uzayan ve sarkan dallar gibi genç bir kız da kararsızlığından dolayı farklı yönlere gidebilir.”

“İnkâr edilemez bir ge—” dedi Meehawl.

“Bununla birlikte, doğa kız çocuklarına karşı ilginç bir yapıtım uygulamaktadır. Doğan kız sayısı, erkeklere göre şaşırtıcı derecede fazladır. Kız çocukları, nüfus olarak çoğunluk durumdadır. Ancak azınlığın her zaman çoğunluğu kontrol edeceği konusundaki kanıtlanmış yasa zihnimizi aksi takdirde tahammül edilemez hale gelebilecek bir korkudan kurtarır. “

“Haklısınız!” dedi Meehawl. “Hiç fark ettiniz mi bilmem ama bir sürü yavru...”

Filozof, “Fark etmedim,” dedi. “Dikkat çekmek isterim ki, bazı zanaatlar ve meslekler kadınlar tarafından sürdürülme eğilimindedir. Arılar ve karıncalardaki egemen cinsiyet dişilerdir. Aynı şekilde tavernalarda çalışan kimselerin de genellikle kadın

olduğu görülebilir. Her taverna sahibinin birbirinden güzel üç kızı olduğu ve servis edilen içkilerin bu kızlar tarafından doldurulduğu bilinen bir gerçektir. Bu kızlar olmasaydı, içkimize şaşkınlıkla bakar ve içine çok fazla su karıştırıldığına dair bir kanaate kolaylıkla varabilirdik.”

“Haklısınız, bunu gözden kaçırmamak için çok zeki olmak gerekir,” dedi Meehawl.

Filozof, “Gerekmez,” dedi. “Doğa gözlemlendiğinde, dişilerin çok eşliliğe yönelik bir eğilimi olduğu fark edilebilir.”

“Eğer,” dedi Meehawl, “o talihsiz kızım bir çukurda ölü bir şekilde yatıyorsa—”

Filozof, “Sırası değil,” dedi, “Pek çok ırk, dişilerin bu hızlı artışına bazı sınırlar koymaya çalışmıştır. Bazı Doğu halkları timsahlara, yılanlara ve ormandaki kaplanlara kutsiyet atfetmiş ve bu ilahi varlıkları kız çocuklarıyla beslemiştir. Aynı şekilde Çin’de de bu tür fedakârlıklar onurlu ve ekonomik uygulamalar olarak kabul görmektedir. Ancak genel olarak söylemek gerekirse, kız çocuklarının azalması gerekiyorsa, Doğu’nun dini ve histerik yöntemlerinden ziyade senin başına gelen olayı tercih ederim.”

“Bir şey diyeceğim efendim,” dedi Meehawl, “neden bahsettiğinizi hiç bilmiyorum.”

“Bu,” dedi Filozof, “üç şekilde açıklanabilir. Birincisi, beynsel aktiviteyi tam olarak sürdüremiyor olabilirsin. Bu da dikkat dağınıklığına sebep olabilir. Kafatasının yapısında bir sıkıntı olabilir veya belki de bir beyin kıvrımının normal insanlara göre farklı bir yapıda olabilir. Üçüncü olarak ise—”

“Kafasından vurulan adamı duydunuz mu?” dedi Meehawl, “Vurulan kısmı bir çeşit metalle doldurmuşlar. Onu gören herkes kafasından saat sesleri geldiğini söylüyor.”

Filozof, “Duymadım,” dedi. “Üçüncü olarak, bu durum ş—”

“Kızım Caitilin’den bahsediyorduk efendim,” dedi Meehawl alçakgönüllülükle. “Belki de bir çukurun dibinde yatıyor ve kargalar gözlerini oyuyordur.”

“Neden ölmüştü?” dedi Filozof.

“Karım ölmüş olabileceğini iddia etti. Ondan önce de periler veya elinde garip bir müzik aleti olan bir gezgin tarafından kaçırılmış olabileceğini düşünüyordu. Karım bu gezginin elindeki aletin bir akordeon olabileceğini söyledi ama bence flüt de olabilir. “

“Bu gezginin adı nedir bilir misin?”

“Onu hiç görmedim,” dedi Meehawl, “ama geçen gün teppeye çıktığımda çaldığını duydum; ince, gıcırıltılı bir müzik çalıyordu, metal bir borudan üfler gibiydi. Onu her yerde arasam da bir türlü bulamadım. “

Filozof, “Öyle mi?” dedi.

“Etrafa baktım —” dedi Meehawl.

“Mutlaka bakmışsındır,” dedi Filozof. “Keçilere baktın mı?”

“Evet, hatta uzun bir süre onları izledim,” dedi Meehawl.

“Ne yapıyorlardı?” dedi Filozof hevesle.

“Tarlada birbirlerini sıkıştırıyorlar, arka ayakları üzerinde duruyorlardı ve öyle heyecanlı bir halleri vardı ki karnım ağrıyana kadar güldüm.”

Filozof, “Bu çok ilginç,” dedi.

“Öyle mi dersiniz?” dedi Meehawl.

Filozof, “Kesinlikle,” dedi ve “Dünyadaki ırkların çoğu bir zamanlar—”

“Küçük kızım Caitilin’den konuşuyorduk efendim,” dedi Meehawl.

Filozof, “Tam da o mevzuya değiniyordum,” diye yanıtladı.

“Çok teşekkür ederim,” diye cevap verdi Meehawl.

Filozof devam etti.

“Dünyadaki ırkların çoğu, bir zamanlar, adı ‘Büyük Tanrı Pan’ olan bir tanrı tarafından ziyaret edilmiştir, ancak bu varlığın İrlanda’ya geldiğine dair hiçbir kayıt bulunmamaktadır. Tarihin başlangıcından beri bu kıyılara ayak basmamış ancak Mısır, İran ve Yunanistan’da çok uzun yıllar boyunca yaşamıştır. Egemenliğinin bütün dünyayı kapsadığı varsayılsa da bu evrensel egemenlik her zaman tartışmalı olmuştur ve tartışmalar da sürecektir. Egemenliği keskin bir şekilde kısıtlanmış olsa da egemenlik haklarını kullanmasının memnuniyetle karşılanacağı bir diyarda krallığını kuracağı söylenmektedir.”

“Eski tanrılardan biri mi efendim?” dedi Meehawl.

“Evet,” diye cevapladı Filozof, “Gelmesinin bu ülkeye hiçbir faydası yok. Kızını neden kaçırmış olabileceğine dair bir fikrin var mı?”

“Hiçbir fikrim yok.”

“Kızın güzel mi?”

“Tam olarak bir şey söyleyemiyorum, çünkü ona hiç bu gözle bakmadım efendim. Ama hayvanları çok iyi sağıyor ve bir erkek kadar güçlüdür. Herhangi bir ağırlığı benden bile kolay kaldırabilir. Tabii biraz çekingendir. “

“Nedeni ne olursa olsun, kızını onun kaçırdığından eminim ve bu saldırının Gortlu cüce cinler tarafından azmettirildiğini düşünmeye meyilliyim. Kuşları öldürüldüğünden beri sana düşman olduklarını biliyor musun?”

“Bilmem mi, gece gündüz işkence çektiriyorlar bana!”

“Emin ol ki,” dedi Filozof, “eğer buralardaysa mutlaka Gort na Cloca Mora’ya gitmiştir. Antik çağlardan beri bu kırsalın her çukurunun ve köşesinin hâkimi olan cüce cinler onu yönlendirmiştir. Gidip onunla konuşmaya çalışırdım ama bu pek de fayda

etmez. Aynı şekilde sen de gidemezsin. Onunla karşılaşan bütün yetişkinler ya içip sarhoş olmaya ya da tanıştıkları her kişiye âşık olmaya ve başkalarına zarar vermeye başlarlar. Onun yanına ancak çocuklar gidebilir. Çocuklar belirli bir yaşa ve erişkinliğe gelene kadar, Pan'ın onlar üzerinde hiçbir gücü yoktur. İki çocuğumu onun yanına göndereyim. Doğru olanı yapıp, kızı evine göndermediği takdirde konuyu Angus Óg'a taşıyacağımızı belirtsinler.”

“Bu işe yarayabilir efendim.”

“Kesinlikle. Ama unutma ki Angus Óg da kızını alabilir.”

“Tanıdığımız şeytan tanımadığımızdan iyidir. Varsın kızımı o alsın.”

Filozof sert bir şekilde, “Angus Óg bir tanrıdır,” dedi.

“Bunu biliyorum efendim,” diye cevapladı Meehawl, “Konuşma şeklim böyle. Angus'la nasıl buluşacaksınız? Yüz yıldır hiç ortalıkta görülmemiş. Sadece bir gece Kilmashogue Dağı'nda bir adamla yarım saat konuşmuş.”

“Bana bırak, ben onu bulurum,” diye cevapladı Filozof.

Meehawl ayağa kalkarken yürekten bir biçimde “Bulacağınıza eminim,” dedi ve kalmaya hazırlandı, “Tanrı size ömür ve sağlık versin.”

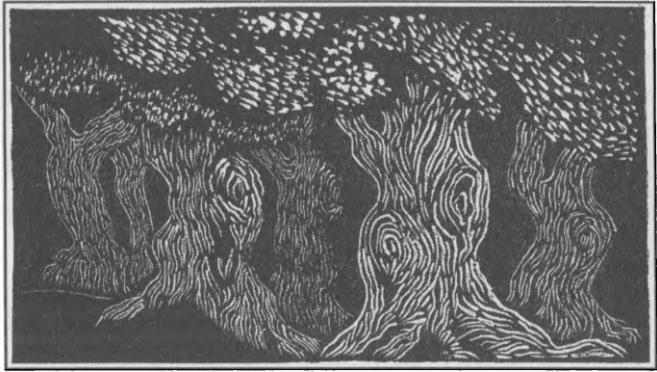
Filozof piposunu yaktı.

“İzin verildiği sürece yaşarız,” dedi, “Yalnızca hak ettiğimiz sağlığa kavuşuruz. Vedan, felsefi olmayan bir ölüm yansımasını içermektedir. Mantıksal çıkarımlara karşı çıkılmamalıdır. Zıtların birleşmesi tamamlanmaktadır. Yaşamın amacı ölümdür. İnsanın görevi kayıtsızlıkla ya da iyi niyetli bir merakla bir sonraki aşamayı deneyimlemektir.”

Meehawl, “Ölü olmak pek eğlenceli değildir efendim,” dedi.

“Nereden biliyorsun?” dedi Filozof.

“Bilmek için sebeplerim var,” diye cevapladı Meehawl.

VIII. BÖLÜM

Çocuklar, ağacın dibindeki deliğe atladıklarında, kendilerini karanlık ve dar bir eğimden aşağıya doğru kayarken buldular. Yumuşak bir şekilde küçük bir odaya düştüklerini fark ettiler. Oda, ağacın hemen altına oyulmuştu ve ağacın kökleri odanın her tarafına bükülerek uzanıyordu. Böyle bir yerden geçmek için, köklerin etrafından dolaşmak, yeri geldiğinde atlamak ve eğilmek gerekiyordu. Köklerin bir kısmı, sandalye ve masa görevi görmekteydi ve odanın her yerine düzensiz bir şekilde serpiştirilmiş gibiydi. Dışarının aydınlığından sonra içerin karanlığıyla buluşan çocuklar, birkaç dakika hiçbir şey görmediler; ancak birkaç dakika sonra gözleri karanlığa alışınca görmeye başladılar. Farkına vardıkları ilk şey, odada oturan altı küçük adamdı. Hepsi dar, yeşil giysiler ve küçük deri önlükler giymişlerdi. Kafalarında uzun yeşil şapkalar vardı ve adamlar hareket ettikçe bu şapkalar sallanıyordu. Hepsi, ayakkabı yapmakla meşguldü. Biri, dizinin üzerinde balmumunu hazırlıyor diğeri, derileri yıkayarak yumuşatıyor, öteki bir ayakkabıyı ka-

visli bir aletle cilalıyor, bir diğ er cin kısa ve geniş ağızlı bir aletle topuğı soyuyordu. C uce cinlerden biri tahta kazıkları ayakkabının tabanına  akıyordu, tüm çivileri ağızında tutuyor, bu da onun suratına neşeli bir hal katıyordu. Eline üflüyor, iki kez vurarak bir çivi  akıyor, ardından ağızından bir tane daha alıyor ve tekrarlıyordu.  ivileri, sağı uca gelecek şekilde  akıyor, b y lelikle iki kez iş yapmak zorunda kalmıyordu. İzlemeye değıer bir iş çıkarıyordu.

Çocuklar o kadar beklenmedik bir şekilde aşağı kaymışlardı ki, terbiye gereğı yabancıları selamlamak gerektiğini unuttular. Bir odada olduklarını fark eden Seumas Beg, şapkasını çıkardı ve herkesi selamladı.

“Tanrı sizinle olsun!” dedi.

Onları getiren c uce cin, tutarak çocuğı kaldırdı. Brigid hâlâ şaşkınlık içindeydi.

“Küçük k  k n üzerine otur canım,” dedi, “Oturup bizim için çorap  rebilirsin.”

“Olur efendim,” dedi Brigid uysal bir şekilde.

C uce cin, yüksek ve yatay bir şekilde uzanan bir k  k n tepesinden dört örgü iğnesi ve bir yeşil y n yumağı aldı. Bütün bunları yapması için, bir k  k n üzerinden atlaması, üçünün etrafından dönmesi ve ardından iki k  k  tırmanarak geçmesi gerekmişti. Ancak bunu yaparken hiçbir zorlukla karşılaşmamış gibi bir h li vardı. İğneleri ve yönü Brigid Beg’e verdi.

“ rmeyi bilir misin Brigid Beg?” dedi.

“Hayır efendim,” dedi Brigid.

“Pekâlâ, sana göstereyim.”

Diğ er altı C uce Cin işi bıraktı ve çocuklara bakmaya başladı. Seumas onlara dönerek, kibarca “Tanrı size kolaylık versin,” dedi.

Gri, buruşuk bir yüzü ve çenesinin altında çok ince bir gri bıyığı olan bir cüce cin konuşmaya başladı.

“Buraya gel, Seumas Beg!” dedi, “Sana da bir ayakkabı yapalım, ayağının ölçüsünü alayım. Ayağını şu kökün üzerine koyar mısın?”

Oğlan dediğini yaptı ve cüce cin tahta bir cetvelle oğlanın ayağının ölçüsünü aldı.

“Brigid Beg sıra sende. Ayağını şuraya koy bakalım,” dedi ve onun ayağını da ölçtü. “Sabaha sana da bir ayakkabı yapmış oluruz.”

“Ayakkabıcılıktan başka bir şey yapmaz mısınız, efendim?” dedi Seumas.

Cüce cin, “Yeni ayakkabalara ihtiyacımız olduğu zamanlar dışında ayakkabıcılık yapmayız,” diye yanıtladı. “Ayakkabı yapmadığımız zamanlarda, cüce cinler olarak hırsızlık yaparız. Bizim görevimiz budur. Geceleri ülkeyi dolaşıp, insanların evine girer ve paralarının bir kısmını çalarız. Böylelikle yavaş yavaş küpümüzü altınla doldururuz. Her cüce cin ailesinin altın dolu bir küpü olmak zorundadır, çünkü aramızdan biri kaçırıldığında bu hazineyi fidye olarak veririz. Tabii bir insan tarafından yakalanmamız ve fidye ödememiz utanılacak bir şeydir, ancak nadiren de olsa bu duruma düşeriz ve yakalandığımızda kaçabilecek kadar eğitimliyiz. Arada sırada yakalanıyoruz, ancak insanlar aptal olduğu için bizi küçümsüyorlar ve fidye ödemeden kaçmayı beceriyoruz. Çimlerin ve ağaçların rengi olan yeşil renkli kıyafetler giyiyoruz, çünkü bu şekilde çimenlere uzanıp ya da çalıların arkasına saklanıp gözden kayboluyoruz.”

“Hazinenizi görmeme izin verir misiniz?” dedi Seumas.

Cüce cin bu sözler karşısında duraksayarak Seumas’a baktı.

“Kızarmış ekmeği ve sütü sevdin mi?” dedi.

“Çok beğendim,” diye yanıtladı Seumas.

“Öyleyse, biraz daha yiyebilirsin.” Cüce cin raftan bir parça daha ekmek çıkardı ve iki tabağı da sütle doldurdu.

Çocuklar yemek yerken cüce cinler onlara birçok soru sordu.

“Sabah kaçta kalkarsınız?”

“Saat yedi,” diye cevapladı Seumas.

“Peki kahvaltıda ne yersiniz?”

“Yulaf lapası ve süt,” diye cevapladı.

“Güzel yemektir,” dedi Cüce Cin. “Öğle yemeğinde ne yersiniz?”

Seumas, “Patates yer, süt içeriz,” dedi.

“Hiç de fena değil” dedi Cüce Cin. “Akşam yemeğinde ne yersiniz?”

Bu kez kız kardeşi cevapladı çünkü ağabeyinin ağzı doluydu.

“Ekmek ve süt efendim,” dedi.

“Ekmek ve süttten iyisi yoktur!” dedi Cüce Cin.

“Sonra da uyuruz,” diye devam etti Brigid.

“İyi bir uykuya kim hayır diyebilir ki?” dedi Cüce Cin.

Tam o anda Inis Magrathlı Cılız Kadın kapıyı çalarak çocuklarını geri vermelerini istedi.

Cüce cinler, bir toplantı düzenleyerek birbirlerine danıştılar. Cılız Kadın’a ve Croghan Conghaile Ailesi’ne güçlerinin yetmeyeceğini kabul ettiler. Çocuklarla el sıkışarak, onlara veda ettiler. Çocukları kaçıran Cüce Cin, onları evlerinin yanına bıraktı ve canları ne zaman isterse Gort na Cloca Mora’yı ziyaret edebileceklerini söyledi.

“Sizin gibi güzel çocuklar için her zaman fazladan yemeğimiz ve sütümüz vardır,” dedi.

“Çok nazıksınız efendim,” diye cevapladı Seumas ve kız kardeşi de aynı sözleri söyledi.

Cüce Cin uzaklaşırken onu izlediler.

Seumas, “Buraya gelirken nasıl sevinçle atlayıp zıpladığınızı hatırlıyor musun?”

“Evet,” diye yanıtladı Brigid.

Seumas, “Giderken hiç zıplamadı,” dedi.

“Bu gece keyfi yerinde değil herhâlde,” dedi Brigid, “ama onu çok sevdim.”

“Ben de öyle” dedi Seumas.

Eve gelmelerine çok sevinen Cılız Kadın, çocuklarına kuş üzümlü kek, yulaf lapası ve patates pişirdi. Ancak Filozof, çocukların kaçırıldığından bihaberdi. Eşine, “konuşmanın kötü bir şey olduğu, kadınların her zaman yaygara kopardığı, çocuklara fazladan yemek verilmemesi gerektiği” konusunda birkaç kelam etti. Cılız Kadın ise “midesiz, tüyler ürpertici bir ihtiyar olduğunu, onunla ne için evlendiğini bilmediğini, kendisinin üç katı yaşında olduğunu ve katlanmak zorunda olduğu şeyleri başkalarına anlatsa kimsenin inanmayacağını” söyledi.

IX. BÖLÜM

Filozof, Meehawl MacMurrachu'ya verdiği söz üzerine çocukları Pan'ın yanına gönderdi. Onlara, Sylvan Tanrısı'na nasıl hitap etmeleri gerektiğine dair tüm talimatları verdi. Çocuklar, bunun ardından Inis Magrathlı Cılız Kadın'ın öğütlerini dinlediler ve sabahın erken saatlerinde evden ayrıldılar.

Güneş ışığının ağaçlar arasından sızdığı açıklığa vardıklarında, sıcakta dinlenmek için bir süre oturdular. Kuşlar sürekli olarak bu yaprakların sarktığı açıklıktan aşağı süzülüyor ve ormana dalıyorlardı. Bu kuşların gagalarında her zaman bir şeyler olurdu. Solucan, salyangoz, çekirge veya koyundan koparılmış küçük bir parça yün, bir parça bez veya bir saman parçasına rastlayabilirdiniz. Açıklıktan gelir, gagalarındakileri evlerine koyar ve yeniden bir şeyler aramaya giderlerdi. Çocukları gören kuşların her biri, kanatlarını sallayarak farklı sesler çıkardı. Kimi “gak”, kimi “guk” diye ötüyordu. Kuşlardan “cik” diye öten biri vardı ki çocuklar ona bayılırdı. Tabiri caizse tek nefeste geri, ileri, yukarı, sağa veya sola uçabilirdi. Kuşun öngö-

rülemes hareketler sergilemesinin nedeni, her yerde ne olup ne bittiğini görmek için pek hevesli olmasıydı. Her yerde ilgisini çeken şeyler olduğu için, asla düz uçamazdı. Aynı şekilde korkak bir kuştı ve bir duvarın, ağacın ya da çalının arkasından birinin çıkıp ona taş atacağını düşünürdü. Bu hayati tehlikeler, merakıyla birleştğinde nereye gideceğini bilememesine sebep olmuştu. Gitmek istediği yere uçmuyor, Tanrı'nın onu yönlendirdiği yere gidiyor ve bu yüzden her zaman doğru yöne uçmayı beceriyordu. Çocuklar, kuşların her birini seslerinden tanırlar ve yaklaştıklarında aynı şekilde onlara seslenirlerdi. İlk başta bu duruma alışmamışlar, kuşları birbirleriyle karıştırmışlardı. Kuşlarla biraz daha vakit geçirdiklerinde onları tanıdılar ve her birine nasıl hitap etmeleri gerektiğini öğdüler. Gevezelik etmeyi seven iri, siyah bir kuş vardı. Çocukların yanında yerde oturur ve "gak" diye ötüp dururdu. Sık sık öterek bütün sabahını boş harcardı. Diğer kuşlar ise yalnızca birkaç dakika oyalanır ve evlerine dönerdi. Kuşlar, sabahları her zaman meşgul olurlar, ancak akşam çocuklarla vakit geçirip ötecek zamanı bulurlardı. Garip olan şeylerden biri de bütün kuşların aynı anda ötmesiydi. Çocuklar da hangisine cevap vereceğini bilemezdi. Seumas Beg, ıslık çalarak onlarla konuşmayı öğrenerek bir süreliğine bu zorluktan kurtulmuştu. Ancak kuşlar o kadar hızlı öterdi ki, onlara hiçbir şekilde ayak uyduramazdı. Brigid ise sadece tek bir seste ıslık çalabilirdi, bu da kuşların komiğine gittiğinden onlarla anlaşamazdı. Birkaç denemeden sonra, ıslık çalmayı bırakmıştı.

Çocuklar otururken, çalılarının arasından iki tavşan çıkageldi. Kendi etrafında tur atıyorlar, oyun yapıyorlardı. Hızlı bir şekilde altı ya da yedi kez birbirlerinin üzerinden atladılar ve ara sıra arka ayakları üzerinde dik bir şekilde oturarak ön ayaklarıyla yüzlerini ovuşturdular. Birkaç dakikanın ardından, bir çalılığının altına giderek ot yemeye başladılar. Sanki

yaptıkları tüm oyun, ziyafet öncesi bir merasimdi.

Çocuklar tavşanlarla oynarken yaşlı ve gürbüz bir keçi çalıların arasından zıplayarak geldi. Çocuklar, bu keçiye eskiden beri bilirlerd. Keçi, yanlarında uzanmaktan, alnını sivri bir sopayla kaşıtmaktan büyük zevk alırdı. Alnı kaya gibi sertti ve taşın altından çıkan otlara benzeyen birkaç tel tüyü vardı. Boynuzları uzun ve keskindi, cilalı bir şekilde parlar gibiydi. Keçinin boynuna asılmış iki kolye bulunuyordu. Biri düğün çiçeğinden, diğeri de papatyalardan yapılmıştı. Çocuklar, bu kolyeleri ona kimin taktığını sordular, ancak keçi ses bile çıkarmadı. Çocuklar, bu yaşlı keçinin gözlerine bakmayı çok severdi. Keçinin grinin garip bir tonuna bürünmüş büyük gözleri vardı. İlginç bir şekilde kararlı bakar, bazen de tuhaf ve derinden gelen bir zekâ parıltısına rastlanırdı gözlerinde. Bazen bakışlarında babacan ve yardımsever bir ifadeye, bazense muzip, hafiften havadar ve cüretkâr bir ifadeye rastarlardı. Bütün bu farklı bakışlara rağmen, keçinin gözlerinde her zaman cesur ve kaygısız bir şeyler vardı. Keçi, çocuklara alnını kaşıttıktan sonra, yavaşça kalkarak ormanın derinliklerine doğru ilerlemeye başladı. Çocuklar, keçinin peşinden koşarak boynuzlarından yakaladılar. Inis Magrathlı Cılız Kadın'ın öğrettiği şarkıları ve kuşların şakıdığı melodileri mırıldanarak uzaklaştılar.

Kısa bir süre sonra Gort na Cloca Mora'ya geldiler, ama keçi burada durmadı. Çitin kırık bir kısmından geçerek cüce cinlerin büyük ağacını geçip başka bir engebeli alana ilerlediler. Güneş muhteşem bir şekilde parlıyordu. Hava o kadar durgundu ki, yaprak hışırtısı bile duyulmaz olmuştu. Yakınlara ve uzaklara sessizlik ve samimi bir his hâkimdi. Uçsuz bucaksız bir neşe ve huzur her yeri kaplamıştı. Gökyüzündeki birkaç bulut, o kadar nazıkçe süzülerek ufuktan kayboldu ki bulutların hareket ettiğini kimse fark etmedi. Birkaç arı vızıltısından başka ses yoktu. Her şey o kadar huzurlu, masum ve

güvenli görünüyordu ki kimse bu huzuru bozamaz gibiydi.

Dost canlısı keçiyi takip eden çocuklar, dağın tepesine daha dik bir şekilde uzanmış eğimli bir alanın kenarına doğru yaklaştılar. Mantar ve yosunlarla kaplı büyük kayalar etrafa serpilmiş gibiydi. Kayaların etrafında salkımlar, karaçalılar bitmişti ve etraftaki her delikten inatçı bitkiler kökleniyordu. Zamanında kayalara öyle bir şiddetle vurulmuştu ki, granit yüzey parçalara ayrılmıştı. İnce bitki örtüsünün arasında, diğer kayalarinkinden farklı bir yüzeye sahip olan dik bir taş göze batıyordu. Keçi, bu taşın önüne giderek dans etmeye başladı. Taş duvarın bir kenarında üzeri sarmaşıklarla kaplı bir delik bulunuyordu. Keçi, kafasıyla sarmaşıkları iterek içeri doğru adım attı ve gözden kayboldu. Çalılığın arkasında, içeri açılan bir delik olduğunu fark ettiler. Deve dikenini ve karaçalı bacaklarına ve kollarına batsa da içeriye girmeye karar verdiler. Keçinin buraya uyumak için girdiğini düşünen çocuklar, adım attıkça ışığa doğru yaklaştılar ve ardından Pan ve Caitilin Ni Murrachu'yla karşılaştılar.

Caitilin onları hemen tanıdı ve çocukları karşılamak için bir adım öne çıktı.

“Hey, Seumas Beg!” diye sitemle haykırdı, “Yine her yerin çamur olmuş. Neden çimenden değil de çamurdan yürüyorsun? Brigid, ellerin o kadar kirli ki ne desem bilemiyorum. Hemen buraya gelin!”

Her çocuk bilir ki dünyadaki her yetişkin kadın çocukları yıkama ve onlara yiyecek verme yetkisine sahiptir ve yetişkin insanlar bunun için yaratılmıştır. Dolayısıyla Seumas ve Brigid Beg, Caitilin'in anında hazırladığı suya girdiler. Caitilin banyo işi bittiğinde çocuklara oturmaları için mağaranın duvarına doğru uzanan birkaç yassı taşı işaret etti ve uslu durmalarını söyledi. Çocuklar, söyleneni yaparak mutlu ve meraklı bir şekilde Pan'a bakmaya başladılar.

Kurumuş otlarla kaplı bir koltukta uzanan Pan oturdu ve çocukların ikisine de neşeli bir şekilde baktı.

“Çoban kız,” dedi, “bu çocuklar kimdir?”

“Coilla Doracalı filozofların çocuklarıdır. Dun Gortinli Gri Kadın ve Inis Magrathlı Cılız Kadın anneleridir. Terbiyeli, masum çocuklardır, Tanrı onları kötülüklerden esirgesin.”

“Buraya ne için geldiler?”

“Bunu kendilerine sorman gerekecek.”

Pan onlara gülümseyerek baktı.

“Buraya ne için geldiniz küçük çocuklar?” dedi.

Çocuklar kimin cevap vermesi gerektiğine karar vermek için birbirlerine baktılar ve sonra Seumas Beg cevap verdi.

“Babam beni sizi görmem ve Caitilin Ni Murrachu’yu kaçırmakla iyi bir şey yapmadığınızı söylemem için gönderdi, efendim.”

Brigid Beg, Caitilin’e döndü.

“Baban, babamızı görmeye geldi ve sana ne olduğunu bilmediğini, belki bir çukurda yattığını ve kara kargaların cesedini yediğini söyledi.”

“Peki sonra,” dedi Pan, “baban buna ne cevap verdi?”

“Caitilin’i evine geri götürmemiz gerektiğini söyledi.”

“Babanı seviyor musun küçük çocuk?” dedi Pan.

Brigid Beg bir an düşündü. “Bilmiyorum efendim,” diye yanıtladı.

Seumas Beg de “Bizi hiç umursamıyor,” dedi. “Bu yüzden onu sevip sevmediğimizi bilmiyoruz.”

“Caitilin’i severim,” dedi Brigid, “sizden de hoşlandım, efendim.”

“Ben de öyle,” dedi Seumas.

“Ben de sizi sevdim çocuklar,” dedi Pan, “Buraya gelin ve yanıma oturun, konuşalım.”

Böylece iki çocuk Pan’ın yanına giderek, sağına ve soluna oturdular.

“Murrachu’nun kızı,” dedi, “misafirlerimize ikram edecek yiyecek yok mu?”

“Bir parça ekmek, biraz keçi sütü ve biraz da peynir var,” diye cevapladı ve bunları almaya koyuldu.

Seumas, “Hiç peynir yemedim,” dedi, “tadı güzel midir?”

“Çok güzeldir,” diye yanıtladı Pan, “Keçi sütünden yapılan peynir oldukça güçlüdür ve açık havada yaşayanlar tarafından yenmelidir. Ancak evlerde yaşayanlar tarafından yenilmemelidir, çünkü bu tür insanların iştahı yoktur. İştahı olmayandan hoşlanmam.”

Seumas, “Yemek yemeyi çok severim,” dedi.

“Ben de öyle,” dedi Pan, “Tüm iyi insanlar yemek yemeyi sever. Aç olan her insan iyidir, aç olmayan her insan kötüdür. Aç olmak zengin olmaktan iyidir.”

Caitilin, çocuklara yiyeceklerini verdikten sonra önlerine oturdu. “Bunun doğru olduğunu düşünmüyorum,” dedi, “Hayatım boyunca açlık çektim ve asla iyi hissetmedim.”

“Her zaman tok olsaydın bundan da rahatsız olurdun,” diye yanıtladı, “Çünkü insanı hayatta tutan, aç olmasıdır. Aç olmayan insan, yarı ölü demektir.”

“Aç olmak için fakir olmak gerekir,” diye cevapladı Caitilin. “Babam fakirdir ve sabahtan akşama kadar çalışmaktan ve çalışmayı asla bırakmamakla övünmekten başka bir faydası yok.”

“Bilge bir insanın fakir olması kötüdür,” dedi Pan, “bir aptalın zengin olması daha kötüdür. Zengin olan bir aptal, ilk olarak saklanacağı karanlık bir ev bulur. Evine gider ve ölene kadar

açlığını gidermekten başka bir şey düşünmez. Ancak zengin bir bilge, iştahını her zaman korumayı bilir. Uzun zamandır zengin olanlar ya da doğuştan zengin olanlar evlerinin dışına çıkmayı bilirler, bu yüzden her zaman aç ve sağlıklı kalırlar.”

“Yoksul insanların bilge olmaya vakti yok ki!” dedi Caitilin.

Pan, “Aç kalmaya vakitleri var,” dedi. “Onlardan daha fazlasını istemeye de gerek yoktur.”

Seumas Beg, “Babam çok akıllıdır,” dedi.

“Bunu nereden biliyorsun küçük çocuk?” dedi Pan.

“Çünkü o her zaman konuşur,” diye cevapladı Seumas.

“Peki onu her zaman dinler misin canım?”

“Hayır efendim,” dedi Seumas, “O konuşurken genelde uyurum.”

“Çok zekisin,” dedi Pan.

“Ben de uyurum,” dedi Brigid.

“Sen de zekisin canım. Annen konuşurken uyur musun peki?”

“Ah, hayır,” diye yanıtladı. “Eğer uyuyacak olursak, annemiz bizi çimdikler ve kötü çocuklar olduğumuzu söyler.”

Pan, “Annenin akıllı olduğunu düşünüyorum,” dedi, “Dünyada en çok neyi seversin, Seumas Beg?”

Çocuk bir an düşündü ve cevap verdi...

“Bilmiyorum efendim.”

Pan da biraz düşündü.

“Ben de en çok neyi sevdiğimi bilmiyorum,” dedi. “Dünyada en çok neyi seversin, çoban kız?”

Caitilin’in gözleri ona dikildi.

“Henüz bilmiyorum,” diye yavaşça yanıtladı.

Pan ciddiyle, “Tanrılar sizi bu bilgiden korusun,” dedi.

“Bunu neden dedin ki?” diye yanıtladı, “İnsan her şeyi öğrenmelidir. Bir şeyi öğrenmeden, bu şeyin iyi ya da kötü olup olmadığını bilemeyiz.”

“Söylediğin şey bilginin esası olsa da” dedi Pan, “bilgeliğin esası değildir.”

“Bilgeliğin esası nedir?”

“Kaygısızlıktır,” diye yanıtladı Pan.

“Peki bilgeliğin amacı nedir?” dedi.

Kısa bir aradan sonra, “Bilmiyorum,” diye yanıtladı.

“Daha büyük bir kaygısızlığa ulaşmak mı?”

“Bilmiyorum, bilmiyorum,” dedi sertçe, “Konuşmaktan yorul-
ruldum.”

Pan uzaklaşarak koltuğa uzandı.

Caitilin büyük bir endişeyle çocukları mağaranın kapısına götürdü ve onlara hoşça kal öpücüğü verdi.

“Pan hasta galiba,” dedi çocuk ciddiyle.

“Umarım yakında iyileşir,” diye mırıldandı kız.

“Evet, ben de öyle umuyorum,” dedi Caitilin ve hızla efendisine koştu.

II. KİTAP

Filozof'un Yolculuğu

X. BÖLÜM

Çocuklar eve vardıklarında, Filozof'a ziyaretlerinin nasıl geçtiğini anlattılar. Filozof, çocukları sorguya çekerek, Pan'ın onları nasıl ağırladığını ve suçunu nasıl savunduğunu sordu. Pan'ın, çocukların sorularını cevaplamaması onu çok sinirlendirmişti. Karısını, nefretle Pan'ın karşısına çıkmaya ikna etmeye çalıştı. Cılız Kadın ise, Filozof'un ricasını kabul etmeyerek evli ve saygın bir hanımefendi olduğunu, bu yüzden bilgeliğinden mahrum kaldığını, dolayısıyla daha fazla kısıtlanmaya niyetinin olmadığını, bir aptalla evli olmasına rağmen henüz özsaygısını yitirmediğini belirtti. Filozof; yaşının, görünüşünün ve dilinin Pan'ın kötülüklerinden korunmak için yeterli bir garanti olduğunu, Meehawl MacMurrachu'ya hayırsever bir iyilik yapmaktan başka bir amacının olmadığını söylese de Cılız Kadın bu cümlelere aldırmadı ve bu tür sözlerin bütün kocalarda görülen şeytani bir ikna stratejisinden ibaret olduğunu belirtti.

Hemen ilgilenmesi gereken bu mesele bir çıkmaza girmiş gibi görünüyordu. Bu nedenle Filozof, durumu Angus Og'a ta-

şımaya karar verdi. Angus Óg'un yanına gidecek, MacMurrachu ailesini korumasını isteyecekti. Cılız Kadın'dan kendisine yolluk olması amacıyla iki kek pişirmesini rica etti ve yolculuğa çıkmaya hazırlandı. İnce Kadın kekleri pişirip bir çantaya koydu ve ertesi sabah erken saatlerde Filozof bu çantayı omzunun üzerinden geçirdi ve yolculuğuna başladı.

Çam ormanının kenarına geldiğinde, yönünden pek emin olmadan birkaç dakika durdu ve sonra tekrar Gort na Cloca Mora yönünde ilerledi. Gort'u geçerken, aklına cüce cinleri çağırması ve onlarla konuşması gerektiği geldi. Ancak Meehawl MacMurrachu'nun yaşadığı sıkıntıların büyük bir çoğunluğunun bu cinler yüzünden olduğunu hatırladığında, porsuk ağacının yanından hiç duraksamadan geçti. Kısa bir süre sonra, çocukların Pan'ı buldukları engebeli, funda çalılıklarıyla dolu tarlaya geldi ve tepeye doğru ilerlerken Caitilin Ni Murrachu'nun elinde küçük bir kapla yürüdüğünü gördü. Az önce sağdığı keçi, otlara doğru eğilmişti. Caitilin, öne doğru yürürken, Filozof erdemli bir refleksle gözlerini kapattı ve doğal olmayan bir merakla tekrar açtı. Kız, tamamen çıplaktı. Caitilin, çalılığın arkasından geçip, kayalığın üzerindeki aralığa girerek gözden kaybolurken, Filozof'un da sağduyusu kaybolmuş, yerini öfke almıştı. Mağaraya giden yolu takip eden Filozof'un adımlarının sesi Caitilin'i aceleyle dışarı çıkardı. Ancak Filozof, Caitilin'i sert bir şekilde itti, "Şıfıntı seni!" dedi ve mağaraya girdi.

İçeri girerken az önce ettiği laftan çok pişman olarak,

"İnsan vücudu, merkezi bir kemik yapısının etrafında kümelmiş bir et ve kas yığındır. Kıyafet kullanımı öncelikle bu organizmayı yağmurdan ve soğuktan korumak içindir. Bu temel öncül, ahlaksızlık olarak görülmemelidir. Bir kişi soğunmaktan korunmayı arzulamıyorsa, bu onurlu özgürlüğe kim laf söyleyebilir? Ahlak kıyafet değil akıldır. Ahlak davranıştır. Erdem düşüncedir—" dedi.

Pan'ın suratını görmüştü. Laflarına devam etti.

“Giyinmenin zihin üzerindeki etkisinin her zaman çok önemli olduğunu düşünmüşümdür. Kıyafetler, insan zihnini değiştirebilirler. Daha da ötesi, giyinişimiz çevremiz üzerinde büyük bir etki yaratabilir. Yaşamın kaynağı hava, giyinişimiz yüzünden cömert ve kesintisiz bir şekilde bizleri karşılamaz. Kıyafetler, rüzgârı keser. Bu da rüzgârın kuvvetsiz ve çirkin bir şekilde vücudumuza süzülmesine sebep olur. Giysinin doğada bulunmadığını düşünürüz. Giysi, hava koşullarına karşı koruyucu bir önlem olarak değerlendirildiğinde, birçok canlının kürke sahip olduğunu görmekteyiz. Bu bağlamda kürkler de kıyafet olarak kabul edilebilir. Ayılar, kediler, köpekler, fareler, koyunlar ve kunduzlar; kürk, saç, tüy, yün veya postla kaplıdır. Bu nedenle bu canlıların çıplak olarak kabul edilmeleri imkânsızdır. Yengeçler, hamamböcekleri, salyangozlar ise vücutlarını dış etkenlerden koruyacak ve çıplaklıklarını örtecek bir kabuk ile kaplıdır. Bu nedenle giyim bir sanat değil, bir içgüdüdür. İnsanın çıplak doğması, diğer canlılar gibi kürkle kaplı olmaması, başka kaynakları kullanarak kendine giysi ve kıyafet sağlaması terbiye kavramından kaynaklı bir zorunluluk değildir. Ahlaki ve gayriahlaki davranışlar gibi zorlu bir konuya geçmeden önce, bunları düşünmeniz sizin de yararınıza olacaktır. Şimdi, sizce erdem nedir?”

Filozof'un sözlerini büyük bir nezaketle dinleyen Pan, söz aldı.

“Erdem,” dedi, “iyi eylemlerin icrasıdır.”

Filozof garip el hareketleri kullanarak bir soru daha sordu.

“Peki o zaman ahlaksızlık nedir?” dedi.

Pan, “İyi eylemlerin gerçekleştirilmesine engel olmak bir ahlaksızlıktır,” dedi.

“Öyleyse,” diye yorumladı, “felsefe şu ana kadar yanlış yolda olmuştur.”

“Evet,” dedi Pan. “Felsefe ahlaksız bir uygulamadır, çünkü takip edilmesi imkânsız bir eylem yolu önerir. Aynı şekilde kendi varlığını sonlandırmak gibi düşüncelere yol açar.”

“Erdem fıkri,” dedi Filozof, biraz öfkeyle, “dünyanın en soylu akıllarını yaratmıştır.”

Pan, “Bu yanlış,” diye cevapladı. “Erdemlilik baskısı, bu soylu akılları hipnotize ederek, kendini feda etmeyi kutsallaştırmıştır. Pratik açıdan incelendiğinde, kendini feda etmek, intihar ile aynı kavramdır.”

“Dediğiniz şey gerçekten çok ilginç,” dedi Filozof, “Eğer iddianız doğruysa, hayat kavramı basitleştirilmelidir.”

“Hayat zaten basittir,” dedi Pan, “Hayat dediğimiz şey, doğum ve ölüm arasında yemek ve içmek, dans etmek ve şarkı söylemek, evlenmek ve çocuk doğurmaktır.”

Filozof, “Ama bahsettiğiniz şey materyalizmdir,” diye bağırdı.

“Neden ‘ama’ diyorsunuz?” diye yanıtladı Pan.

Ziyaretçisi, “Bu şekilde yaşarsak hayvanlardan farksız oluruz,” diye devam etti.

Pan, “Siz nasıl isterseniz öyle deyin, gerçekler bunlar,” diye yanıtladı.

Filozof, “Herhangi bir kanıt sunmadınız!” diye bağırdı.

“Hissedilebilen ve bilinen şeyin kanıta ihtiyacı yoktur.”

Filozof, “Bırakın bunları!” dedi, “Akıl, maddeden üstündür. Düşünce, duygudan üstündür. Ruh bedenden üstündür!”

“İstedilerinize inanmakta özgürsünüz,” dedi Pan ve yulaf piposuna uzandı.

Filozof mağaranın çıkışına doğru koşarak, Caitilin’i kenara itti. Kıza “Şıfıntı!” diye hakaret etti ve dışarı fırladı. Engibeli yolda ilerlerken, Pan’ın piposundan gelen sesleri duyabiliyordu.

XI. BÖLÜM

Filozof, “Kurtarılmayı hak etmiyor,” diye içinden geçirdi. Bir dakika sonra, “Kurtarılmak istemediği için onu kurtarmam gerekli,” diye söylendi. Yoldan aşağı inerken biçimli vücudu eski bir heykel kadar güzel ve sade bir silüet gözlerinin önünden süzüldü. Karşısındaki görüntüye doğru öfkeyle başını salladı ama kaybolmayacaktı. Zihnini derin, felsefi bir fikre odaklamaya çalıştı, ancak karşıdaki rahatsız edici silüet odağını bozuyordu. Bir anda ne düşündüğünü unuttu. Böyle bir durumla daha önce hiç karşılaşmadığından çok şaşırılmıştı.

“Zihin bu kadar dengesiz midir ki” dedi, “sadece bir figür, hareketli bir silüet onu temellerinden sarsabilsin?”

Bu fikir onu dehşete düşürmüştü. Karşı tarafa baktığında, şehrin tapınaklarının bir volkanın eteklerine inşa edildiğini gördü.

“Tek bir patlamada her şey yok olacak. Her şeyin temelinde kaos ve kızıl bir anarşi var. Her şeyin üzerinde ise bizleri yutmak isteyen ısrarcı bir iştah. Gözlerimiz bize ne düşünmemiz

gerektiğini söylüyor. Meğer, bilgeliğimiz duyuşal uyarıların oluşturduğu bir katalogdan başka bir şey değilmiş!”

Çocukluğundan beri hiç hissetmediğı kadar büyük ve şaşkırtıcı bir mutluluk akışı içini doldurmasaydı, derin bir üzüntü içinde olacaktı. Yıllar, omzuna binmişti. Her adımda üzerindeki yükü attığını hissedebiliyordu. Bütün kasları esnemişti ve düşüncelerinden alamayacağı zevki, attığı o uzun adımlardan almaya başlamıştı. Nitekim düşünceleri, karşısında eşit hissedemeyeceğı tek şeydi. Bunun sebebi, düşünememesi değil, düşünmek istememesiydi. Aklın, bedeni üzerindeki bütün otoritesi kaybolmuş gibiydi. Bir zamanlar aklına verdiği önem ve yeti, şimdi gözlerine aktarılmıştı. Tepelerin ve vadilerin üzerinden süzülen güneş ışığına şaşkınlıkla baktı. Gözleri, dalın üzerinde duran bir kuşa takıldı. Kuşun gagasına, kafasına, gözlerine ve bacaklarına, kısacası her yerine dikkatlice baktı. Hayatında, ilk kez bir kuşu tam anlamıyla görmüştü. Bir iki dakika sonra kuş, durduğu daldan havalandı. Hayvanın havalanırken çıkardığı sesi pür dikkat dinlemişti ve isteseydi taklit edebilirdi. Dönemeçli yol boyunca her adımda manzara değışiyordu. Bu durumu büyük bir coşkuyla karşıladı. Yolun önünü keskin bir tepe kapatıyor, ardından eğimli bir çayıra dönüşüyordu. Çayırın bittiğı yerde vadi başlıyor, vadinin bittiğı yerde ise kolayca çıkılabilecek bir tepe duruyordu. Tepenin bir kısmından birkaç ağaç, dostça bir selam veriyordu adeta. Ötede büyük ve temiz görünümlü bir ağaç, tek başına kendini gösteriyordu. Bir çalı, çimenlikteki tavşanları neşeyle kovalarmış gibi bir o yana bir bu yana eğiliyordu. Baktığı her yerde bir ışık huzmesi, bir de gölgelik bulunuyordu. Işıklı alanlar ve gölgelikler birbirlerinin güzellikleriyle yarışuyordu. Nasıl da güzeldi güneş ışığı! Işığın ihtişamı, iyiliğı ve cesareti; saf ve temiz bir biçimde bütün görkemiyle her yeri kaplıyordu. Güneşin ölçüsüz cömertliğini hissediyordu, sanki kendisinin de bu cömertlikte bir payı var

gibiymi. Öyle değil miydi? Etrafı kaplayan bu yüce ışık, hayatın ta kendisi, parmak uçlarından akmıyor muydu? Elbette öyleydi. İçindeki huzur, bütün evreni kaplayan bir faaliyete dönüşmüştü. Düşünce neydi ki! Ama hareket etmek, duygular... Gerçeğin ta kendisi buydu. Hissetmek, bir şeyler yapmak, muzaffer hayatın bir türküsünü söyleyerek mutluluk içinde adımlar atmak gerçektir.

Bir süre sonra acıktığını hissetti ve elini çantasına sokarak, karısının yaptığı kekten bir parça kopardı. Mutlu bir şekilde oturup yemeğini yiyebileceği bir yer bulmalıydı. Yolun kenarında bir kuyu vardı. Üzerine kabaca çıkılmış bir taşla, neredeyse üç tarafını saran çalılarının olduğu bir su birikintisiydi bu. İki elini doldurmayacak bu akıntı olmasaydı, kuyu dolmayacak, belki de su içemeyecekti. Kuyunun kenarına oturdu, avcunun içine su doldurdu ve içti. Suyun tadı güzeldi.

Bir mesafeden kulağına ses çalındığında, kekini yiyordu. Kısa bir süre sonra, koluna kova takmış bir kadın, kuyudan su doldurmak için patikadan aşağı indi. İriydi, ancak sevimli görünüyordu ve kaygısızca yürüyordu. Filozofun, kuyunun yanında oturduğunu görünce bir an şaşkınlıkla durdu ve güler yüzlü bir ifadeyle ona baktı.

“Günaydın efendim,” dedi.

“Size de iyi günler hanımefendi,” diye cevapladı Filozof, “Yanıma oturun, size kek ikram edeyim.”

“Teşekkür edeyim, oturayım,” dedi kadın ve Filozof’un yanına oturdu.

Filozof, kekinden büyük bir parça kopardı ve kadına verdi. Kekin tadına bakan kadın, konuşmaya başladı.

“Kek çok lezzetliymiş,” dedi. “Siz mi yaptınız?”

“Karım yaptı,” diye yanıtladı.

“Aa!” dedi ona bakarak. “Pek de evli bir adam gibi durmuyorsunuz.”

“Öyle mi?” dedi Filozof.

“Hatta hiç öyle durmuyorsunuz! Evli adamlar genelde rahat ve kaygısız dururlar. Anlarsınız ya, sanki hayattan başka bir beklentileri kalmamış gibidir. Bekarlar ise huzursuz ve komik görünürler. Her zaman bir şeyler görmek için çaba sarf ederler.”

Fiozof, “Bunu nasıl anlıyorsunuz?” dedi.

“Anlamak pek de zor değil,” dedi başını sallayarak. “Kadınlara bakışlarından anlayabilirsiniz. Evli bir adam, bir kadına, onun hakkında her şeyi biliyormuş gibi sessizce bakar, sanki kadınlarla ilgilenmiyormuş gibidir. Fakat bekar bir adam, kadınlara keskin bir bakış atar, ardından gözlerini kaçıırır ve yeniden bakmaya başlar. Sanki bu adam, sizin hakkında hiçbir şey bilmiyormuş gibidir. Bu yüzden kadınlar her zaman bekar erkeklerden hoşlanır.”

“Ciddi misiniz?” diye sordu Filozof şaşkınlıkla, “Kadınlar bekarları evli erkeklerden daha çok mu severler?”

“Elbette öyle!” diye içtenlikle yanıtladı, “Bir yolun sağından bekar, solundan evli bir erkek geçse, yolun soluna bakmazlar.”

“Bu,” dedi Filozof ciddiyetle, “çok ilginçmiş.”

“Ve garip bir şey var ki,” diye devam etti, “yola çıkıp sizi gördüğümde kendi kendime ‘bekar bir adam herhâlde’ dedim. Ne zamandır evlisiniz?”

“Bilmiyorum,” dedi Filozof, “On yıl olmuştur herhâlde.”

“Kaç çocuğunuz var?”

“İki...” diye cevapladı ve sonra kendi kendini düzeltti, “hayır, bir çocuğum var.”

“Diğer çocuğunuz vefat mı etti?”

“Asla birden fazla olmadı.”

“On yıllık evlisiniz ve sadece bir çocuğunuz var!” dedi. “O zaman evli bir adam değilsiniz. Bunca yıl ne yaptınız ki? Sağ ve vefat etmiş çocuklarımdan bahsetmeye kalksam anlatmakla bitmez. İsterseniz evliyim, isterseniz başım bağlı deyin, siz bekar bir adamsınız. Size baktığım an bunu anlamıştım. Eşiniz nasıl bir kadındır? “

Filozof, kekini ısırarak, “Çok cılız bir kadındır,” dedi.

“Öyle mi?”

“Ve” Filozof devam etti, “sizinle konuşmamın sebebi şişman bir kadın olmanız.”

Kadının cevabı, “Ben şişman değilim,” oldu.

“Şişmansınız,” diye ısrar etti Filozof, “sizden hoşlanmamın sebebi de budur.”

“Ah, eğer öyle demek istiyorsanız...” dedi ve kıkırdadı.

“Bence,” diye devam etti hayranlıkla bakarak, “kadınlar şişman olmalı.”

“Doğruyu söyleyeyim,” dedi kız hevesle, “Zayıf olup da sinisi olmayan hiçbir kadın görmedim. Aynı şekilde şişman olup da aptal olmayan bir erkek tanımadım bu hayatımda! Kadınlar şişman, erkekler zayıf olmalı. Doğanın kanunu bu!” dedi.

“Öyle,” dedi ve öne doğru eğilerek kadının gözünü öptü.

“Ah, çok fenasınız!” dedi kadın, ellerini ona doğru uzatarak.

Filozof utanarak geri çekildi.

“Affedin beni,” diye başladı, “namusunuza göz dikmek istemedim...”

Kadın, “İşte şimdi evli bir adam gibi konuştunuz,” dedi ve aceleyle kalktı. “Şimdi sizi tanımış oldum. Etrafta birçok bekar varken, ne yapıyorsam zaten! Tanrı yardımcınız olsun, ben eve gidiyorum.” Kovaşını kuyuya daldırdı, biraz su doldurdu ve arkasını döndü.

“Belki de” dedi Filozof, “kocanız eve gelene kadar evin önünde beklemeliyim ve yaptığımı yanlış için ondan af dilemeliyim.”

Kadının gözleri fal taşı gibi açıldı.

“Öyle mi?” dedi, “Bu kadar cesursanız, beni bir takip etmeyi deneyin. Köpekleri üzerinize nasıl salacağımı görürsünüz.” Ve suratında acımasız bir ifadeyle evine doğru yürüdü.

Filozof bir an tereddüt ettikten sonra kendi yoluna saparak tepenin karşısına doğru ilerlemeye başladı. Güneş yükselmeye başlamıştı. İleriye doğru yürürken, çevresine hâkim olan mutlu sessizlik yeniden kalbini çalmış ve şişman kadının kalbinde yarattığı duyguyu hafıfletmişti. Zihnini düşünmek için değil, tuhaf kadını neden öpmeye kalkıştığını merak etmek için kullanıyordu. Kendi kendine, sergilediği tutumun yanlış olduğunu söyledi. Ama bu ifade, felsefi bir düşünceden ziyade, uzun yıllardır doğru ve yanlış konusunda ikileme düştüğünde kullandığı bir taktikten ibaretti. Aradan bir dakika dahi geçmemişti ki yaptığı şeyin doğru ya da yanlış olmasının pek de önemli olmadığını kendi kendine telkin etti. Yıllardır sahip olduğu fikirler ve görüşler tuhaf bir değişim geçirmeye başlamıştı. Doğru ve yanlış birbirine o kadar karışmıştı ki, bu kavramları birbirinden ayırt etmek zorlaşmıştı. Yanlış yapmamaya verilen önem, iğrençleşmişti. Doğru davranışlar sergilemek ise eskisi gibi takdir edilmesi gereken bir şey değildi. İyiliği dengeleyen kötülüğün yaşam üzerinde önemli ya da önemsiz bir etkisi var mıydı? Bu ince düşünceler, kısa bir süreliğine kafasını yordu. Sorgulayıcı düşüncelere ayıracak zamanı yoktu. Bu kadar iyi hissetmek, başlı başına yeterli bir şeydi. Düşünceler neden yakamızı bırakmıyordu? Sindirim ve dolaşımdan sorumlu organlarımızın yerini, beynimiz bize ağrı yaşatmadan anlayamıyorduk. Sağlıklı bir akıl, vücuttaki diğer organlara eşit ve en az onlar kadar yetkin olmamalı mıydı? Neden yüksek sesle düşün-

mek zorundaydık? Neden başlangıç noktamızdan kaçınıp, vardığımız noktayı beğenmiyor ve sürekli kıyas yaparak sonuçlara yolculuk ediyorduk? Bildiğimiz gibi düşünce bir hastalıktı ve daha fazlası değildi. Sağlıklı bir zihin, fikirlerini değil, inançlarını kaydetmeliydi. Kulaklarımız, aklımızdan gelen şüphelerin yarattığı yaygarayı duymamalı, sonsuza kadar doğru ve yanlış ayırt etme savaşının kurbanı olmamalıydı.

Yol, dağların içine ve dışına doğru bir şerit gibi kıvrılıyordu. Her iki tarafta da çalılar ve bodur ağaçlar vardı. Rüzgâr, yapraklarını ince dallarıyla tutan bu bodur ve vahşi görünüm-lü ağaçların yapraklarını koparmaya cüret ediyordu. Tepeler önünde yükseliyor ve kayboluyor, her bakışta kıvrımlı bir gör-üntü oluşturunuyordu. Sessizlik, bir dereden gelen suyun sesiyle bozuluyordu. Uzaktan bir ineğin ya da keçinin sesi, derin ve tekdüze bir şekilde hiçlikten hiçliğe yankılanıyordu. Sessizliğin arka planına, kanatlı küçük canlıların vızıltıları hâkimdi. Filozof, tepelere çıkarken, eğimli yoldan bir boğa edasıyla fırlayı-verdi. Bu enerjinin yarattığı gururla güçlü bir ses çıkardı. Yokuştan aşağı inerken kendini serbest bıraktı. Bacaklarına işlerini yapmaları için dua etti.

Yürürken önüne baktığında, topallayan yaşlı bir kadın gördü. Kadın bastonuna yaslanmış, romatizmadan şişmiş elleri kıpkırmızı olmuştu. Biçimsiz çizmelerine taşlar girdiği için duraksamıştı. Filozof, şu ana kadar gördüğü en hüznü gör-üntüye bakıyordu. Yaşlı kadın, çeşitli paçavralarla sarılmıştı ve bu paçavralar birbirine o kadar karışık bir şekilde düğümlemiş-ti ki, artık kıyafetlerini istese de çıkaramaz gibiydi. Yürürken mırıldanıyor ve kendi kendine homurdanıyor, ağzını garip bir biçimde oynatıyordu.

Filozof kısa sürede kadına yetişti.

“Günaydın bayan!” dedi.

Kadın onu işitmemişti. Çizmelerindeki taşların ona verdiği acıyla meşguldü.

Filozof “Günaydın hanımefendi!” diye tekrarladı.

Yaşlı kadın, bu sefer onu duymuştu. Yaşlı ve kanlı gözlerini Filozof’a çevirerek cevapladı:

“Size de günaydın efendim,” dedi. Filozof ihtiyarın çok nazik olduğunu düşündü.

“Sizin sorunuz nedir hanımefendi?” dedi.

“Çizmelerim, efendim,” diye yanıtladı, “Çizmelerime taş girdi, yürüyemiyorum. Tanrı yardımcım olsun!”

“Çizmelerinizi çıkarıp sallamayı denediniz mi?”

“Tabii, denedim ama çizmelerim öyle bir delinmiş ki iki adım atsam yine taş giriyor! Yaşlı olduğum için de çok hızlı yürüyemiyorum, Tanrı bana yardım etsin!”

Yolun bir köşesinde küçük bir ev vardı. Yaşlı kadın, evi gördüğünde biraz rahatladı.

Filozof, “Karşıdaki evde oturanı tanıyor musunuz?” dedi.

“Yok, tanımam etmem,” diye yanıtladı, “Ama burası temiz pencereli, kapısında parlak bir kapı tokmağı olan ve bacasında duman tüten güzel bir ev. Acaba kapıyı çalsam bana bir fincan çay verirler mi? Belki de yaşlı ve bastonla yürüyen bir kadın olduğumu görür, bana biraz et ya da yumurta ikram ederler.”

Filozof nazikçe, “Onlara sormayı deneyebilirsiniz,” dedi.

“Belki de öyle yapmalıyım,” dedi ve evin hemen dışındaki yolun kenarına oturdu. Filozof da yaşlı kadının yanına oturarak ona eşlik etti.

Evin arkasından küçük bir köpek yavrusu geldi ve onlara dikkatle yaklaşmaya başladı. Dostane bir niyeti vardı, ancak insanların bu niyeti her zaman sezemediğini bildiğinden, arada sırada şüpheli bir şekilde kuyruğunu sallıyordu. Yanlarına yak-

laştığında köpek kendisine zarar gelmeyeceğini anlayarak, yaşlı kadının kucağına atladı.

Yaşlı kadın gülümseyerek konuşmaya başladı.

“Ah, ne tatlı bir şeysin sen!” dedi ve köpeğin ısırması için parmağını uzattı. Mutlu köpek yavrusu, yaşlı kadının kemikli parmağını ısırarak bir süre oyun oynadı. Köpek, kadının göğsünden uzanan bir paçavraya sinirle homurdandı ve paçavrayı ısırmağa başladı.

Karşıdaki evin kapısı hızla açıldı ve soğuk suratlı bir kadın dışarı çıktı.

“O köpeği yere bırak!” diye bağırdı.

Yaşlı kadın ona alçak gönüllülükle sırtıttı.

“Tabii bayan, küçük köpeğe zarar vermeyecektim, çok tatlı olduğu için sevmeye doyamıyorum!”

“O köpeği derhal bırak!” dedi kadın, “Hadi yoluna! Senin gibileri dışarıda tutmamaları lazım.”

Arkasında gömlekli bir adam belirdi ve yaşlı kadın daha alçak gönüllü bir şekilde sırtıttı.

“Bir süre burada oturup küçük köpekle oynayayım efendim,” dedi kadın, “zaten tek başıma yürümekten usandım.”

Adam yaklaştı ve köpeği ensesinden tuttu. Parmağıyla başparmağı arasında, kuyruğu bacaklarının arasına sıkışmış, gözleri şaşkınlıkla bir tarafa dönmüştü.

“Sana defol git dedik, seni laftan anlamaz ihtiyar!” dedi adam korkunç bir sesle.

Böylece yaşlı kadın acı içinde ayağa kalktı ve tozlu yolda topallayarak ağlamaya başladı.

Filozof da ayağa kalktı, çok kızmıştı ama ne yapacağını bilmiyordu. Sanki bir güç, duruma müdahale etmesini engellemişti. Yaşlı kadın, Filozof'la beraber yol boyunca yürür-

ken kendi kendine mırıldanmaya başladı.

“Tanrım sen bana yardım et!” dedi kadın.

“Gidecek hiçbir kapım yok. Bastonlu ve yaşlı bir kadını ben. Keşke bir fincan çay içebilseydim. Eskiden olsaydı kendi evimde oturur, masanın üzerinde beyaz örtüm, örtümün üzerinde tabakta tereyağım ve bir bardak koyu çayım olurdu, içine süt döker ve fazla şeker atmamaları için çocuklarımı uyarırdım. Kocam da bana bütün gün tarlada çalıştığını ya da kırmızı ineğin buzağısına baktığını söylerdi! Çocuklar okula gitse şalgamları kim dikecek, diye dert yanardı. Ben de çayımdan bir yudum alıp, o koca tavuğun yine nereye kaçtığını ona anlatırdım. Ah, Tanrım! Yollarda bastonla topallayan bir ihtiyarım artık. Keşke tekrar genç bir kız olsaydım. Yanıma gelir, bana kur yapar, çok güzel bir kız olduğumu söyler, tek ihtiyacının sevgim olduğunu söylerdi bana! Ah, ne terbiyeli ne kibar bir adamdı... Sorca Reilly onu benden almaya çalışmıştı. Her kilise çıkışında Kate Finnegan koca gözleriyle ona bakıp dururdu. Sorca'yla Kate'in yaşlı keçilere benzediğini söylerdi. Evlenmiş, küçük evimize gitmiştik. Ah Tanrım, beni sürekli öper, güler, şakalarıyla korkuturdu. Ah ne nazik adamdı ne güzel gözleri, sesi vardı. Hep beni düşünür, beni dünyadaki her şeyden önemli bulurdu. Komşular gelir, sobanın etrafında oturur, bütün gece Fransa, Rusya ve diğer garip yerler hakkında konuşurlardı. O da bilge bir adam gibi sözünü söyler, herkes onu dinler, nerede eğitim aldığını merak ederdi. Bazen de komşularla beraber şarkı söylerdik. Benim Coulin söylememi ister, söyleyince de gururlanırdı. Hastalığa kapılıp ölmesi peki... Tanrım, bu yaşlı, topal ve güneşin altında susamış kuluna yardım et. Ah bir fincan çay içebilseydim, biraz da etim ya da yumurtam olsaydı. Eskiden beni canımdan bezdiren o benekli tavuğun yumurtladığı o taze yumurtayı nasıl özledim! On altı tavuğumuz vardı, her biri de yumurtlardı. Ne nankör bir dünyada yaşıyoruz! Sebepsiz yere

gerçekleşiyor her şey... Keşke çizmelerime taş girmeseydi. Keşke biraz çayım, biraz da yumurtam olsaydı. Bu yaşlı bacaklarım her geçen gün daha da yoruluyor. Keşke evimde dolaşabileceğim, yerleri temizleyeceğim, hayvanları besleyebileceğim ve gecenin bir yarısı dans edebileceğim o eski zamanlara geri dönsaydım, o da yanımda olsaydı ve beni takdir etseydi. “

Yaşlı kadın, başıboş bir sapaktan döndü. Yolda yürürken, kendi kendine konuşmaya devam etti. Filozof, duraksayarak uzun bir süre kadının gözden kayboluşunu izledi. Kadının yarattığı üzüntü, kısa bir süre içerisinde kaybolmuş, bu duygunun yerini mutluluk almıştı. Güneş hâlâ parılıyor, kuşlar dört bir yanda uçuyor ve önündeki geniş yamaç sanki neşeyle kendisine gülümsüyordu.

Karşısına dik bir açıyla uzanan dar bir yol çıktı. Yola yaklaştığında, bir ev sahibinin telaşlı hareketlerini görebiliyor, adım seslerini, tekerleklerin gıcırtilı bir sesle yuvarlanışını duyabiliyordu. Birkaç dakika sonra bu küçük yola yanaştığında, tence-re ve tavalarla dolu arabayı ve onu çeken eşiği gördü. Eşegin yanında yürüyen iki erkek ve bir kadın vardı. Erkekler ve kadın yüksek sesle, sözün doğrusu şiddetli bir şekilde konuşuyorlardı. Eşek, yardıma veya yönlendirmeye ihtiyaç duymadan, sırtına yüklü arabayı yol boyunca çekiyor, sapak çıktığında dönüyor, “çüş” denilince duruyor, “deh” denilince devam ediyordu. Hayat, eşek için bundan ibaretti. Eşegin bu emirleri sorgulaması, sopa, tekme veya taş yemesine sebep olabilirdi. Yürümeye devam ettiği sürece hiçbir şey olmazdı ve bu onun için en büyük mutluluktı.

Filozof, önünden geçen ahaliyi selamladı.

“Tanrı sizinle olsun!” dedi.

“Tanrı ve Meryem sizinle olsun!” dedi birinci adam.

“Tanrı, Meryem ve Patrick sizinle olsun!” dedi ikinci adam.

“Tanrı, Meryem, Patrick ve Brigid sizinle olsun efendim!” dedi kadın.

Ancak eşek hiçbir şey söylemedi. “Deh” ya da “Çüş” denmediği için bu muhabbetin kendisini ilgilendirmediğini biliyordu ve bu nedenle önüne çıkan yoldan sağa dönerek yolculuğuna devam etti.

“Nereye gidersiniz ey yabancı?” dedi ilk adam.

Filozof, “Angus Óg’u ziyaret etmeye giderim,” dedi.

Adam ona hızlı bir bakış attı.

“Pekâlâ,” dedi, “bu şimdiye kadar duyduğum en tuhaf hikâyeye. Kulak verin!” diğerlerine seslendi, “Bu adam Angus Óg’u arıyormuş!”

Diğer adam ve kadın yaklaştı.

Kadın, “Angus Óg’u neden arıyorsunuz?” dedi.

“Ah,” diye cevapladı Filozof, “bu uzun bir hikâyeye, bir aile meselesi diyelim.”

Birkaç dakika sessizlik oldu, ardından hepsi eşek arabasının arkasından yürümeye başladı.

“Onu nerede bulacağınızı biliyor musunuz? Belki de yaşadığı yer eski bir kitapta veya bir dikilitaştta yazılıdır.”

“Yoksa Amergin veya Ossian esasını bir bataklıkta buldunuz da üzerindeki eski işaretleri okuyarak mı onu bulmayı planlıyorsunuz?” dedi ikinci adam.

“Hayır,” dedi Filozof, “Bir Tanrı bu şekilde bulunmaz. Yapılması gereken, evden çıkıp gölgenizi arkada bırakıp, dağları gördüğünüz sürece yürümeye devam etmektir. Tanrılar vadilerde ya da ovalarda yaşamazlar, yüksek yerleri tercih ederler. Eğer aradığınız Tanrı sizi görmek isterse, sanki nerede olduğunu biliyormuş gibi onu keşfedersiniz. Eğer sizi görmek istemiyorsa, bir yıl da yürüseniz, yirmi yıl da yürüseniz fark etmez.”

“Sizi görmek istediğini nereden biliyorsunuz?” dedi ikinci adam.

“Neden istemesin?” dedi Filozof.

“Belki de” dedi kadın, “siz Tanrı’nın sevdiği, kutsal bir kul-sunuzdur.”

Filozof, “Neden öyle olayım?” dedi, “Tanrılar, kutsal olsun ya da olmasın, terbiyeli olanları da severler.”

“O zaman sevecek adam çokmuş desenize!” dedi birinci adam. “Çantanızda ne var yabancı?”

“Yolluk olarak yanıma aldığım bir buçuk kek var.”

Kadın, “Bana biraz kekinizden ikram edin, efendim,” dedi. “Başkalarının yaptığı yemeklerin tadına bakmayı pek severim.”

“Buyurun, tabii.”

“Hazır konusu açılmışken, biz de yiyelim,” dedi ikinci adam. “Kadın tek başına bütün keki yiyecek değil ya!”

“Siz de buyurun,” dedi Filozof ve keki eşit parçalara böldü.

“Yukarıda biraz su var,” dedi ilk adam, “kekin yanına katık olur. Çüş! Dur bakalım seni şeytan,” diye eşeğine kükredi. Eşek, bu lafı beklermiş gibi hemen durdu ve yolun kenarındaki yeşil alana doğru nazikçe ilerlemeye başladı.

Adam, “Deh, yürü hadi!” diye bağırdı ve eşeği çimenlere doğru yürüttü. İlk adam arabadan bir teneke kutu çıkardı ve su almak için tırmandı. Gitmeden önce eşeğinin burnuna üç tekme attı, ancak eşek ses bile çıkarmadı, sadece biraz daha ilerleyerek iyice çimlik alana girdi. Sahibi, arabadan indikten sonra otlamaya başladı. Çimlerde, sıcak bir taşın üzerinde duran bir örümcek vardı. Küçük bir vücudu ve uzun bacakları olan bu örümcek, hiçbir şey yapmadan orada duruyordu.

Eşek, “Hiç kimse burnuna tekme attı mı?” dedi.

“Atmaz olur mu!” dedi Örümcek, “Sizin gibiler her zaman

üzerime basıyor veya çektiğiniz arabanın tekerlekleriyle üstüm-
den geçiyor.”

“Öyleyse neden duvara tırmanıp orada yaşamıyorsun?”

“Öyle kolay bir iş değil o. Karım orada yaşıyor,” diye yanıtladı
Örümcek.

“Karının sana ne zararı var ki?” dedi Eşek.

“Ona görünürsem beni yer,” dedi Örümcek, “Hadi karımı
geçtim, duvarda feci bir rekabet var. Sinekler her mevsim daha da
akıllanıyor ve bizden kaçıyorlar. Senin karın var mı?”

“Maalesef,” dedi Eşek. “Keşke benim de bir karım olsaydı!”

“İlk çiftleşme güzel gelir ama sonra karından nefret edersin,
inan bana.”

“Benim karım olsaydı böyle düşünmezdim.”

“Karının olmadığı nereden belli!” dedi Örümcek, “Yine de ne
yaparsak yapalım onlardan vazgeçemiyoruz.” Bir anda zıplayarak
tüm hızıyla duvara tırmanmaya başladı. “Dünyaya bir kez geli-
yoruz,” dedi.

“Karın bir eşek olsaydı seni yemezdi,” dedi Eşek.

Örümcek, “O zaman da yapacak başka bir şey bulurdu!” diye
cevapladı ve duvara tırmanmaya devam etti.

İlk adam biraz su ile geri geldi ve çimenlere oturdular. Hep
beraber keki yiyip, suyu içtiler. Kadın gözlerini Filozof’a dikti.

“Efendim,” dedi, “sanırım doğru bir anda size denk geldik.”

İki adam da dik oturarak birbirlerine baktı; bu ufak bakışma-
dan sonra, aynı anda kadına döndüler ve onun ne diyeceğini dü-
şünmeye başladılar.

Filozof, “Neden öyle dediniz?” dedi.

“Yolun başından beri tartışıyoruz. Şu andan itibaren kıya-
met gününe kadar konuşacak olsaydık da bu tartışmayı kendi

başımıza çözemedik sanırım.”

“Güzel bir tartışma olmalı. Kaderden mi yoksa bilincin kaynağından mı bahsediyordunuz?”

“Yok, bu iki adamdan hangisinin benimle evleneceğini tartışıyorduk.”

Filozof, “Bu çok da güzel bir tartışma konusu değilmiş,” dedi.

Kadın, “Öyle mi diyorsunuz?” dedi, “Yedi gün altı gece boyunca başka hiçbir şey hakkında konuşmadık. Bundan öte bir tartışma konusu varsa, sizi dinlemek isterim.”

Filozof, “Sorun nedir, hanımefendi?” dedi.

“Sorun şu ki,” diye yanıtladı, “bu adamlardan hangisiyle evleneceğime karar veremiyorum. İkisini de seviyorum, ama hangisiyle evlenirsem evleneyim, bir süre sonra diğerini isteyeceğim.”

Filozof, “Bu zor bir durummuş,” dedi.

“Öyle,” dedi kadın, “Üzüntüden hastalandım resmen.”

“Neden tam zamanında geldiğimi söylediniz?”

“İki erkek arasında seçim yapmak, bir kadın için çok zordur. İki erkek, kardeş gibi hissettirir, hangisini seçmeniz gerektiğini bilemezsiniz. Dolayısıyla iki erkeği ayırt etmek, birbirinin aynısı gibi görünen iki tavşandan birini seçmeye benzer. Ancak seçim yapılabilecek üç erkek olduğunda bu sorun ortadan kalkar. Bu yüzden bu gece sizinle evleneceğim, siz ikiniz de çıt bile çıkarmadan yerinizde oturacaksınız!”

İlk adam, “Bir şey diyeyim mi? Bu konuyu çözüme kavuşturabildiğimiz için en az senin kadar mutluyum,” dedi.

“Ben de zaten bu tartışmadan sıkılmıştım. Neyin doğru, neyin yanlış olduğunu, kimi seçmen gerektiğini söylemekten bıktım. Sonunda bu gece rahat bir uyku çekeceğim,” dedi ikinci adam.

Filozof’un kafası karışmıştı.

“Benimle evlenemezsiniz hanımefendi, çünkü ben zaten evliyim,” dedi.

Kadın öfkeyle ona döndü.

“Siz de şimdi başlamayın. Artık bu tartışma bitmiştir.”

İlk adam şiddet dolu bir bakış attı. Arkadaşına dönerek, “Şu adamın suratına bir yumruk atmak lazım,” dedi.

İkinci adam, Filozof’a vurmak için kalkmışken, kadın duruma öfkeyle müdahale etti.

“Sakin! Elini çek, yoksa senin için kötü olur. Müstakbel kocama yumruk atabileceğini mi sandın?”

Kadın, yaklaşarak Filozof’un ve diğer adamların arasına oturdu.

Filozof’un bütün iştahı kaçmış, kekin tadı tuzu kalmamıştı. Daha fazla yiyemeyeceğinden, kalan keki çantasına koydu. Ortamdaki herkes, ayaklarına bakarak sessiz bir şekilde düşünüyordu. Filozof’un, bütün gün boyunca kullanamadığı zihni, bu yeni koşullara uyum sağlamak adına hafifçe kıpırdandı, ancak eskisi gibi düşünemiyordu. Kalbinde müthiş bir titreme vardı, ancak bu onu çok rahatsız etmemişti. Odak noktası, nabzının atış hızına kaymıştı. Kanı hızlı bir şekilde akıyor, aklına birçok şey gelip gidiyordu. Öyle bir durumdaydı ki düşünemediğini, ancak görüp hissedebildiğini fark etmemişti bile.

İlk adam ayağa kalktı.

“Yakında akşam olacak,” dedi, “Uyumak için iyi bir yer bulmak istiyorsak, yürümeye devam etsek iyi olur. Deh!” diye eşeğine kükredi. Eşek başını çimenlerden kaldırmadan hareket etmeye başladı. İki adam, arabanın sağına ve soluna geçtiler. Kadın ve Filozof ise arabanın arkasında kalmıştı.

“Yorgun hissediyorsanız, arabada yatabilirsiniz. Merak etmeyin, kimse size laf edemez. Anladığım kadarıyla seyahat etmeye pek de alışkın değilsiniz.”

“Gerçekten de pek alışkın değilim,” diye yanıtladı, “İşin içinde Angus Óg olmasaydı, evimden adım bile atmazdım.”

Kadın “Angus Óg’u boşverin şimdi canım!” dedi, “Sizin ve benim gibi kimseler bir tanrıya ne diyebilir ki? Hem belki onun yanına giderseniz lanetlenebilir ya da bir saman gibi tutuşabilirsiniz. Diyorum ki, bu dünyada her şeyi bilen bir kadın varsa şayet, o kadın benim. Sorununuzu bana anlattığınız takdirde belki de size Angus’tan daha iyi yardımcı olabilirim.”

Filozof, “İlginçmiş,” dedi. “Ne gibi şeyler bilirsiniz?”

“Eşeğin yanında yürüyen iki adama soracak olursanız, onlar da size anlatacaktır nasıl biri olduğumu. Gidecek yol olmadığına yol bulur, yiyecek olmadığına yiyecek bulurum. Hatta son bahse girdiklerinde ellerine para bile sıkıştırdım. İşte bu yüzden benimle evlenmek istiyorlar.”

Filozof, “Bu şeyler sizin için bir bilgelik göstergesi midir?” dedi.

“Neden olmasın ki?” dedi. “Korkusuzca seyahat edebilmek ve hiçbir zaman aç kalmamak bilgelik değil de nedir?”

“Galiba doğru diyorsunuz,” diye yanıtladı, “Ama ben hiç böyle düşünmemiştim.”

“Sizin için bilgelik nedir?”

“Şimdi tam olarak anlatamam da” diye yanıtladı, “bu dünyayı önemsememek, aç olup olmadığımızı umursamamak ve dünyada zihnimiz dışında bir yerde yaşamamaktır. Siz de bilirsiniz ki dünya zalim bir yerdir. Şeylerin üzerimize çıkmasına izin vermek yerine bizler kendilerimizi şeylerin üzerine yükseltmeliyiz. Birbirimize köle olmamalı, ihtiyaçlarımızın kölesi hiç olmamalıyız. Var olmanın temel sorunu da budur. Açlığımız bizi her hâlükârda durdurabiliyorsa, günün yolculuğu bir uyku ile bir sonraki uyku arasındaki zaman ile ölçülüyorsa, yaşamak haysiyetli bir iş değildir. Yaşam köleliktir ve doğa bizi iştah ve yorgunluk isimli

kırbaçlarıyla bir oraya bir buraya sürüklemektedir. Ama bir köle isyan ettiğinde köle olmayı bırakır. Bizler de aç olduğumuzda ölür ve son kahkahamızı atarız. Çünkü artık özgürüzdür. Doğanın bizim kadar canlı olduğuna inanıyorum. İnsanoğlu doğadan ne kadar korkuyorsa, doğa da insanoğlundan o kadar korkuyor. Şunu unutmayın ki, insanlık doğaya karşı savaş ilan etmiştir ve kazanacak olan insanoğludur. Doğa, yarattığı coğrafi olayların artık bize zarar veremeyeceğini anlayana kadar onu hızla bulacağız. Doğa, kadının kimliğine sahip olduğundan bize direnç göstermeden teslim olmaya mahkûmdur.”

Kadın, “Güzel konuştunuz,” dedi, “Ama söyleminiz aptalca. Kadınlar istediklerini elde etmedikleri sürece asla pes etmezler. Onun istediğini verdiğiniz sürece, zafer kazanmanın ne gibi bir anlamı olabilir ki? Hoşunuza gitsin gitmesin, dünyada yaşamak zorundasınız. Şunu da bilin ki aç kalmak bilgelik değildir. Yeterince uzun süre aç kalırsanız dediğimi anlarsınız. Şimdi iyi bir adam gibi aklınızın sesini dinleyin. Doğa, sizin gibi eğitilmiş insanların, bilgelikleriyle böbürlenmek adına ortaya attığı bir kavramdan ibarettir. Toprak, tanrılar ve insanlar birbirinin mayasıdır.”

Güneş çoktan batmıştı ve gri akşam gökyüzüne çöküyor, zirveleri saklıyor, dağınık çalılıarın ve geniş funda kümelerinin etrafına bir gölge düşürüyordu.

Kadın, “Burada geceyi geçirebileceğimiz bir yer biliyorum,” dedi. “Yolun köşesinde de bir şeyler alabileceğimiz ufak bir taverna var.”

Eşek, “Çüş!” kelimesini duyduğunda durdu. Adamlardan biri, boyunduruğu eşeğin üzerinden çıkardı. Eşeği serbest bıraktığı gibi hayvana iki tekme vuruverdi. “Hadi git kendine yiyecek ara,” diye bağırdı. Eşek birkaç adım öteye koştu ve biraz ot bulana kadar etrafı aradı. Otu yiyen eşek, karnı doyunca geri döndü ve bir duvarın altına uzandı. Uzun süre tek bir yöne baktı, ardından

başını öne eğip uyumaya başladı. Uyurken yirmi dakika kadar bir kulağını yukarıda diğer kulağını aşağıda tuttu ve bu hareketi kulak değiştirerek gece boyunca sürdürdü. Kaybedecek bir şeyi olsaydı, eşeğin bu nöbet tutmaya benzer hareketi açıklanabilirdi. Ancak eşeğin, bu dünyada derisi ve kemikleri dışında kaybedecek hiçbir şeyi yoktu. Kimse de böylesine gariban bir eşi çalmaya uğraşmazdı.

Adamlardan biri, arabanın içinden uzun bir şişe çıkararak yürümeye başladı. Diğer adam, her yeri ince ince delinmiş teneke- den bir varil çıkardı. Ardından çıkardığı çim ve odun parçalarını varile koyarak, birkaç dakika içinde güzel bir ateş yaktı. Bir tencere suyu ateşin üzerine koydular. Kadın, büyük bir parça domuz pastırması kesti ve tencerenin içine attı. Arabanın bir kısmında sekiz yumurta, bir somun ekmek ve biraz da haşlanmış patates bulunuyordu. Kadın önlüğünü yere serdi ve üzerine bu malzemeleri dizdi.

Diğer adam birayla dolu büyük şişesiyle yolun ucunda tekrar göründü ve şişeyi dökülmeyecek bir yere koydu. Ardından ikisi arabadaki her şeyi boşaltarak küçük duvarın üzerine kaldırdılar. Arabayı bir tarafa çevirip ateşin yanına doğru çektiler. Herkes arabanın içine oturup, akşam yemeğini yedi. Yemek bittiğinde kadın dahil herkes piposunu yaktı. Birayla dolu şişe sırayla aralarında dolaştı. Şişeden yudum alıp, pipolarından içip konuşmaya başladılar.

Gökyüzünde Ay ve yıldızlar görünmüyordu. Öyle ki, ateş bile etrafı aydınlatmıyor gibiydi. Bir adım öteye bakacak ol- sanız önünüzü göremezsiniz. Herkes gözlerini ateşe dikmiş, pipolarından çıkan dumanın şimşek gibi aniden kayboluşunu izliyordu.

İlk adam, “Merak ediyorum da” dedi, “Biz genç ve cesuruz ama gidip o adamla evleniyorsun. Ben veya yoldaşımla evlen- mek yerine niye bu yaşlı adamı tercih ediyorsun?”

“Evet, gerçekten,” dedi ikinci adam, “Porsuk gibi bir deri bir kemik kalmış.”

“Merakınız yerinde,” dedi. “Neden ikinizden biriyle evlenmediğimi söyleyeyim. Siz sadece bir yerden başka bir yere yolculuk eden ve güzellik nedir bilmeyen iki tamircisiniz. Ama bu adam, tuhaf ve korkunç bir maceraya atılmak adına yollara düşmüş. İki kat yaşlı olsaydı dahi onunla evlenmek isteyen bir kadın çıkardı. Siz ikiniz tanrıları aramak uğruna amansız bir yolculuğa çıktınız mı? Bakın, adam başına ne geleceğini bilmeden cesur bir şekilde yoluna devam ediyor!”

“Bence,” dedi ikinci adam, “tanrıların peşini bırakırsanız onlar da sizi rahat bırakırlar. Doğru olanı yapmayı en iyi onlar bilirler. Bizim gibi kulların onların işine karışma hakkı var mıdır?”

Kadın “Başından beri korkak bir adam olduğunu düşünmüştüm,” dedi, “yanılmamışım.”

Tekrar Filozof’a döndü, “Çizmelerinizi çıkarın ve rahatınıza bakın. Arabanın içine sizin için bir yatak hazırlayayım.”

Filozof’un, çizmelerini çıkarmak için ayağa kalkması gerekti, çünkü arabada hareket edecek pek alan kalmamıştı. Ateşten biraz uzaklaştı ve çizmelerini çıkardı. Kadının arabanın içinde çuvalları ve elbiseleri birleştirerek bir yatak yaptığını ve iki adamın sessizce pipolarını içip şişeyi birbirlerine uzattıklarını görebiliyordu. Çoraplı ayaklarıyla ateşten biraz daha uzaklaştı. Son kez arkasına baktıktan sonra önüne döndü ve sessizce karanlığa doğru yürüdü. Birkaç dakika içinde arkasından bir haykırış duydu. Uzaklaştıkça haykırışların sesi mırıltı gibi gelmeye başlamıştı. Biraz zaman geçtikten sonra, şu ana kadar gördüğü en karanlık gecede yalnız kalmıştı.

Çizmelerini giydi ve yürümeye devam etti. Yolun nereye gittiğine dair hiçbir fikri yoktu ve her an dikenli çalılara takılıp duruyordu. Zemin beklenmedik tümsekler ve derin oyuklarla doluy-

du. Ara ara ıslak ve çamurlu alanlara denk geliyor, ayak bileklerine kadar suya batıyordu. Artık bir yer ya da gökyüzü yoktu. Görebildiği tek şey kara bir boşluktan ibaretti. Onu dinler gibi görünen şiddetli bir sessizlikle baş başa kalmıştı. Sanki her an gürleyen bir kahkaha sesi duyabilir ve kör boşlukta dehşet içinde kalabilirdi.

Tepe daha da dikleşmeye başlamıştı. Yolun her yerinde kayalar vardı. Önünü bir santim dahi göremediği için, acı içinde tökezleyen kör bir adam gibi ellerini uzatıyor, el yordamıyla etrafında ne olduğunu anlamaya çalışıyordu. Bir süre sonra soğuktan ve bitkinlikten tükenmişti. Ancak hiçbir yere oturmaya cesaret edemiyordu. Yoğun karanlık ve o ezici, kurnaz sessizlik içini korkuyla dolduruyordu.

Sonunda, çok uzakta, titreyen ve dalgalanan bir ışık gördü. Funda kümelerinin, yığılı kayaların ve ıslak çukurların üzerinden geçerek ışığa doğru yol aldı. Işığı takip ettiğinde, ışığın kaynağının kalın bir daldan yapılmış bir meşale olduğunu fark etti. Meşale, demir bir şeritle büyük bir granit kayalığa tutturulmuştu. Kayanın bir tarafında, karanlık bir açıklık vardı.

Filozof, "Sabah olana kadar burada uyuyayım bari," dedi ve içeri girdi.

Filozof, çok kısa bir mesafe yürümüşken, yarık tekrar sağa saptı. Önüne baktığında burada başka bir meşalenin olduğunu fark etti. Köşeyi döndüğünde şaşkınlıkla sustu ve sonra kafasını koluyla kapayarak yere eğildi.

III. KİTAP

İki Tanrı

XII. BÖLÜM

Caitilin Ni Murrachu, Gort na Cloca Mora'nın arkasında kalan küçük mağarada tek başına oturuyordu. Arkadaşı güneşli sabahta yürümek ve flütünü ıssız ve yeşil ovalarda çalmak için dışarı çıkmıştı. Otururken düşünmeye başladı. Son birkaç günde bedensel bir uyanış yaşamış, bunun ardından zihinsel bir aydınlanma sürecine girmişti. Daha önce babasının sığırlarına bakarken içinde hissettiği ümitsizlik tekrar aklına geldi. Artık bu duygunun ne olduğunu seçebiliyordu. Eğimli arazilerde rüzgârın kulağına fısıldadığı, adı olmayan şeyi biliyordu artık: Mutluluk.

Yıllardır aradığı duygu, sisli bir şekilde karşısına çıkmıştı: bozuk ve soluk bir inci gibi biçimsiz, elleriyle dokunamayacağı kadar narin, sesini duyuramayacağı kadar uzaktı. Pan, ona mutluluk veren kişi olduğunu söylemişti. Gerçekte Pan'ın ona hissettirdiği şey huzursuzluk, arzu ve tatmin edilemeyecek bir özlem. İçinde bir istek vardı, ancak ne olduğunu bilemiyordu. İçinde doğan düşünce, ona her şeyi vaat etmiş ve vermişti.

Bilgi Ağacı'nı bulmuştu, ama bu ağacın her bir dalını Hayat Ağacı'nın dalları kapatıyordu. İçgüdülerini, engelleri aşmasını söylese de bu işin üstesinden gelmek kolay değildi. Engelleri aşmak için, düşüncelerimizin yarattığı hapis hanedeki içgüdüleri kurtarmamız ve onları yeniden sahiplenmemiz gerekiyordu. Düşünce ve İçgüdü, kutsal bir birlikteliğe imza atıp, Yüce Terazî'yi oluşturana dek, duvarı aşmak mümkün değildi.

Cehaletinden dolayı üzerine huzursuz bir bıkkınlık ve yorgunluk çökmüştü. Sabahın masumiyetinin artık bizlere garip gelmeyeceği bir olgunluk ve neşe halinin habercisi olan, insanlığın gerçekleştirmek üzere yemin ettiği bu kehanet, sayısız nesli vecde ulaştıran bir akıl sarsıntısıydı.

Caitilin düşünürken, Pan, müziğini dinleyecek kimseyi bulamadığından biraz morali bozulmuş bir şekilde geri döndü. Tam oturacaktı ki, aniden bir kuş korusu neşeye şakımaya başladı. Berrak ve akışkan notalar, hafif üfleme sesleriyle birleşiyor, bir çocuğunki kadar tiz bir sesle ortalığı neşeye boğuyordu. Şarkının yumuşak notaları, yükseldi, alçaldı, bir an kesildi ve aniden yükselerek diğer notaların coşkusuna karıştı. Bir an için tüm dünyayı ve hüzünlü insanlarını neşeye boğan bir coşku hissi oluştu, ardından şarkı başladığı gibi aniden kesildi, hızlı bir gölge geçitten geçti ve Angus Ög mağaraya girdi.

Caitilin korkarak oturduğu yerden fırladı. Pan da ayağa kalkmak için hazırlanmıştı ki, eski umursamaz pozisyonuna dönüverdi. Mağaraya giren Tanrı rüzgâr kadar hızlıydı. Saçları altın renkli çiçekler gibi yüzüne doğru uzanıyordu. Yumuşak bakışları dans ediyordu, dudakları sessiz bir tatlılıkla gülümsüyordu. Kafasının etrafında sürekli öten bir kuş çemberi vardı. Konuşmaya başladığında, tatlı bir ses duyuldu.

“Sana uzun ömürler dilerim, Murrachu'nun kızı,” dedi ve

oturdu.

Korkmuş kız, “Siz kimsiniz bilmiyorum efendim,” diye fısıldadı.

“Kendimi tanıtana kadar beni tanıyamazsın,” diye yanıtladı.
“Bana Sonsuz Neşe ve Aşk derler, Ey Murrachu’nun kızı.”

Kız şüpheyle Pan’a baktı.

Pan flütünü dudaklarından çekerek bir bakış attı.

Nazikçe, “Benim adım da Aşk ve Sevinç’tir,” dedi.

Angus Óg ilk kez suratını çevirdi ve Pan’a baktı.

“Asmaların Şairi!” dedi, “İsmini bilirim. Size İhtiras, Arzu, Şevk ve Ölüm denir. Meralarımı ve sessiz tarlalarımı gözetlemek için neden kendi yerini bırakıp da buralara geldin?”

Pan kibarca yanıtladı.

“Ölümlü Tanrılar’ın iradesi ölümsüzdür, bu yüzden buradayım.”

“Ben de burada, karşıdayım,” dedi Angus.

“Gitmem gerektiğine dair bana bir işaret ver,” dedi Pan.

Angus Óg elini kaldırdığı gibi kuşların neşe dolu müziği tekrar duyulmaya başladı.

“Bu bir işarettir,” dedi, “göklerden gelen ses yüce anamız Dana’nın sesidir.”

Angus, ismini andığı Tanrı’yı saygıyla selamladı.

Pan elini kaldırdı, uzaktan sığırların inleyişi ve keçilerin ince sesleri duyuldu.

“Bu bir işarettir,” dedi, “topraktan gelen ses Demeter’in sesidir.”

Pan da aynı şekilde selam verdi.

Angus Óg yine elini kaldırdı. Avucunun içinde parlak ve çok korkunç bir mızrak belirdi.

Pan, “Bir mızrak, İlahi İrade’yi delebilir mi zannedersin?” demekle yetindi. Bu lafı duyan Angus Óg, silahını bir kenara koydu ve konuşmaya başladı.

“İlahi İrade, kararını verdi. Kız aramızda seçim yapacak.”

Caitilin Ni Murrachu öne çıktı ve tanrıların arasına oturdu. Pan elini uzattı ve kızı kendine doğru çekti, omzuna yaslanan kızı sıkıca kavradı.

Angus Óg, “Bu kıza gerçeği söyleyeceğiz,” dedi.

“Tanrılar yalan söyler mi hiç?” dedi Pan ve sevinçle güldü.

Angus Óg. “Seninle benim aramdaki fark bu olabilir. Son sözü kız söyleyecek,” dedi.

“Çoban kız,” dedi Pan, koluyla ona bastırarak, “hangimizi seçeceğine sen karar vermelisin. Dünyadaki en önemli şey nedir bilir misin?”

“Hayatta en önemli iki şeyin ne olduğunu iki kişiden duydum,” dedi, “Açlığın en önemli şey olduğunu senden, sağduyunun en önemli şey olduğunu babamdan öğrendim.”

Angus Óg, “Bir benim söyleyeceklerimi de dinle hele. Kararını öyle verirsin,” dedi.

Pan, “Söz sende,” dedi.

“Dünyadaki en önemli şey,” dedi, “İlahi İmgedir.”

“Şimdi,” dedi Pan, “ikimiz de fikirlerimizi söylediğimize göre, devam edelim.”

Angus Óg “Murrachu’nun kızı!” diye devam etti.

“Bize Pan’ın ne düşündüğünü ve babanın ne düşündüğünü söylesen de kendi fikrini belirtmedin. Söyle bize, Caitilin Ni Murrachu, nedir bu dünyadaki en önemli şey?”

Caitilin Ni Murrachu birkaç dakika düşündü ve sonra çekingen bir şekilde cevap verdi.

“Mutluluğun dünyadaki en önemli şey olduğunu düşünüyorum,” dedi.

Bunu duyunca bir süre sessizce oturdular ve sonra Angus Ög tekrar konuştu.

“İlahi İmge, ancak kullarının düşünceleriyle bilinebilir. Erkek, sağduyunun; kadın ise mutluluğun dünyadaki en önemli şeyler olduğunu söylemiştir. Sağduyu düşünce, mutluluk duygudur. Bu yüzden sağduyu eril, mutluluk ise dişidir. Duygu ve düşünce, yani kadın ve erkek birleşip, kutsal bir birliktelik oluşturuncaya kadar, Ebedi İrade işlemez. İnsanoğlu, tarih boyunca gerçek bir evlilik ya da birliktelik kurmamıştır. Erkekler, kendi gölgelerinin, kafalarından yükselen arzusunun peşinde koşmuştur. Hiçbir erkek, bir kadının aşkını gerçek anlamda tatmamıştır. Aynı şekilde kadınlar da kendi kalplerinden yükselen duyguların peşinde koşup durmuştur. Bir gün oğlumun, bir Fikir’le dans ettiğini gördüm. Ona kiminle dans ettiğini sorduğumda, bana ‘Hayatımın aşkını buldum,’ dedi. Ancak dans ettiği ve âşık olduğu kişi bir kadın değil, kendi fikriydi. Bir gün bu Fikir, kadın şekline büründü, dehşet ve güzellik saçmaya başladı. Artık oğlumun hizmetkârıyla dans ediyordu. Kişiler değil fikirler yanlış yerlere gider. Erkek Düşünce, kadın Duygudur. Erkek ve Kadın asla birleşmemiştir. Bu iki kavram arasında büyük bir uçurum vardır. Bu uçuruma korku denir. Birleşirlerse güçsüz kalacaklarından, zorbalık yapamayacaklarından korkarlar. Ebedi Varlık, aşkın gözünü kör etmiştir. Duygu, kadının erkeğe gitmesini söylerken, her şeyi gören bir göze benzeyen fikir, bu aşkın büyük bir yalandan olduğunu belirtir, kendi safsatalarına inandırır insanı. Eller ve parmaklar Tanrı’nın yazdığı kader ile yönetilirken, Şeytan gözlere hükmeder, insanı endişelerle doldurur ve herkesi yanlış yargılara vardırır. Erkeğin arzusu, Güzellik olmalıdır. Ancak erkek, bu güzelliği aklının içinde evirip çevirmiş ve Ahlak denilen bir şeyi arzulamaya başlamıştır. Kadı-

nın arzusu, Bilgelik olmalıdır. Ancak kadın, damarlarında akan kandan bir canavar yaratmış, adını da Cesaret koymuştur. Fakat gerçek ahlak, cesaret; gerçek cesaret, özgürlük; gerçek özgürlük ise bilgeliktir. Bilgelik, Düşünce ve Duygu'nun meyvesidir. Diğer isimleri Masumiyet, Adanmışlık ve Mutluluk'tur."

Angus Óg, sözlerini bitirdiğinde küçük mağaraya bir süreliğine sessizlik hâkim oldu. Caitilin elleriyle yüzünü kapattı, çünkü, Angus'a bakmaktan çekiniyordu. Pan, kızı yanına çekip önce kızı ardından diğer tanrıya gülerek baktı.

"Kızın hangimizi seçeceğine karar vermesi için vakit geldi," dedi.

"Murrachu'nun kızı," dedi Angus Óg, "benimle buralardan gider misin?"

Caitilin büyük bir sıkıntı içinde tanrıya baktı.

"Ne yapacağımı bilmiyorum," dedi, "Neden ikiniz de beni istiyorsunuz? Kendimi Pan'a verdim, artık onun kollarının arasındayım."

"Seni istiyorum," dedi Angus Og. "İstiyorum, çünkü bu dünya beni unuttu. Artık milletim beni hatırlamıyor. Dağ tepe dolaşırken, gerçekten yalnız hissediyorum. Ben mutlu kahkahalar atması yasaklanmış, çaresiz bir tanrıyım. Sözlerimi ve gülüşlerimi saklıyorum. Kayalıkların deliklerinde ve denizin karanlık mağaralarında yaşıyorum. Sabahları gülemediğim için ağlıyorum, akşamları ise uzaklara gittiğim için mutlu olamıyorum. Öptüğüm yerden kuşlar doğar, dokunduğum yerde çiçekler açar. Ancak Düşünce, kuşlarımı yakalıyor ve pazar yerlerinde satıyor. Beni Düşünce'nin tutsaklığından, zincirleri ve tuzakları kuran bu Akıl'dan kim kurtaracak? Şehvetlerini göstermek için çiçeklerimi koparan Duygular'ın; Kıskançlık, Haset ve Nefret'in kutsal kirliliğinden beni kim kurtaracak? Ben ki yokluğun mağaralarında hapsolmuşum! Zihin ve kalp birleşene kadar, düşünceler aşk için ağlayana ka-

dar, duygular kendini arındırana kadar bu mağarada kalacağım. Tırna-nog erkeğin kalbi, kadının zihnidir. Uzak dururlar birbirlerinden, bencilliklerinin denizi ıssızca ayırmıştır onları. Kör tanrı onları dalgalanan akarsularda bulana dek gözleri diğerini görmez, arzuları da onları bir araya getiremez. Pusula ve haritayla, okun yaydan çıktığı gibi bulunmazlar. Onları birleştirebilecek tek şey her yönden özenle ve durmaksızın üfleyen Yüce'nin nefesidir. Geceyi ve gündüzü birleştiren odur. Uzaklardan derinlere, erkeklerin kalbiyle kadının zihnini ilahi İmge'yle dolduracak olan odur. Birleşin! İştmez kulakların, kör gözlerin, düşünmeyen zihinlerin şarkısını söylerim. Yamaçlarda neşeyle şarkılar söyleyen benim! Körler içini görecek, sağırklar damarlarının seslerini duyacak ve bu bilgeliğin tatlılığına varacak, düşüncesizler bir şimşegin hızıyla düşünecek ki Masumiyet elleriyle yıldızlara uzanabilirsin, Hayranlık, Neşelerin Babası'nı görüp dans etsin, Mutluluk'un kahkahası Kadir-i Mutlak'ın kulaklarına gitsin!"

Angus Ög sözlerinin ardından şarkılar söylemeye başladı ve arzulu kollarıyla Caitilin Ni Murrachu'yu kendine çekti. Pan, Caitilin'i o kadar sıkı kavramıştı ki kolundaki morlukların iyileşmesi günler alacaktı.

Ardından Pan, sessizce ayağa kalktı, flütünü eline aldı. Caitilin, ağlayarak yanlarında kardeşi gibi kalmasını istedi. Fakat Pan gülümsedi ve konuştu...

"Sevgilin babam ve oğlumdur. O dün ve yarındır. Değirmeni döndüren çark ve rüzgâr odur. Senin yanına geldiğim gibi, onun tahtının önünde eğiliyorum," dedi ve Angus'u son derece şefkatli bir şekilde kucakladı. Sessizce tarlaların arasından kayboldu, dağların yamaçlarına tırmandı ve maviliklerin ötesine yolculuk etti.

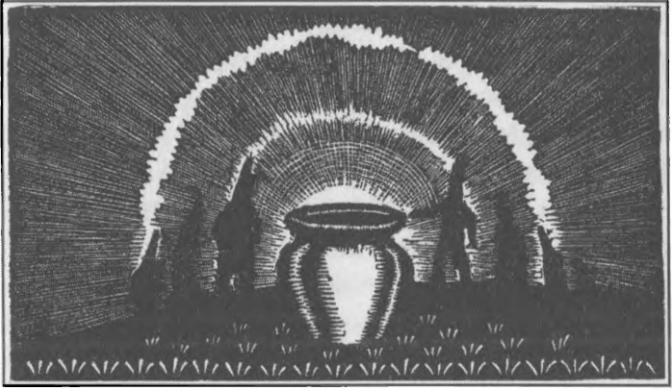
Caitilin Ni Murrachu, kısa bir süre sonra Angus'la tepenin zirvesine çıktı. Onunla yolculuk etmesinin sebebi, çıplak ve arsız olması değildi. Angus'un kendisine çok ihtiyacı vardı. Caitilin işte bu yüzden Angus'a köstek olmak yerine destek oldu ve onu sevdi.

IV. KİTAP

Filozof'un Dönüşü

XIII. BÖLÜM

Dünya mı yoksa onun üzerinde yaşayan mahluklar mı önemlidir? Bu, yalnızca entelektüel kibirden kaynaklanan bir sorundur. Çünkü hayatta daha fazla ya da daha az diye bir şey yoktur. İnsan, büyük ve eşit bir başarıyla yalnızca var olduğu için kendi önemini meşrulaştırmıştır. Yaşam, bizim elimizde olmadan, yani dışarıdan yaratılmış olsaydı, bu tür bir üstünlük sorunu önem taşıyabilirdi. Ancak yaşamı şekillendiren ve genişleten her zaman arzularımız, isteklerimiz ve faaliyetlerimiz, yani içimizden gelen şeyler olmuştur. Dıştan yaratılan bir yaşam, bir çiçek gibi tohumlarımızı huzur ve sessizlik içinde dağıtmamıza sebep olurdu. Dünyanın, insan bilincinin birleşmiş hali olup olmadığını kendimize sorabiliriz. Ya da dünyanın antenlerinde dolaşan, hareketli varlıklar olduğumuzu düşünebiliriz. Ancak Düşünce dediğimiz kavram, akıllı bir kuzu gibi neşeyle ortalıkta dolaştıkça, bu tür konuları konuşmanın pek de bir önemi yoktur. Düşünce, Sezgiler'in rolünü üstlenip, ardından Her Şeye Kadir Olduğu fikrine kapılmasaydı, belki de

her şey daha iyi olabilirdi. Her şeyin iki adı vardır. Her şey iki yönlüdür. Erkek karakterli Düşünce'nin dünyada bilindiği isim Felsefe, Tirna-n-Og'da görüldüğü gerçek suret ise Yanılgı'dır. Dişi karakterli Düşünce'nin dünyada görüldüğü şekil Sosyalizm, Sonsuzluk'ta görüldüğü gerçek suret ise Kuruntu'dur. Zihinlerin birlikteliği yoktur. Zihin, yalnızca zaman zaman birbirine baskın gelen ve şiddetli bir şekilde hüküm süren otomatik fikirlerin hermafrodit bir biçimde yayılmasıdır. Bu düşünce sistemi, ardışık bir biçimde süregeldiği için Mantık olarak isimlendirilmiştir. Ancak Mantık'ın, Günahlar Defteri'ndeki ismi Mekanizm'dir. Hayat, çeşitli duygularla dolu bir galeyan halidir. Ardışık olaylar dizisi olarak görülen bir hayat, zincirlere vurulmuş bir köleden ibaret olacaktır. Yaşamdaki en büyük sorunlardan biri, Akıl'ın Adalet'in idaresini üstlenmesi ve bu kavramla özdeşleşerek onu kölesi haline getirmiş olmasıdır. Ancak Adalet'in tahtının çalınması tarihe bir not olarak düşülmüştür ve bunu sezebilecek nitelikte zekâyâ sahip kimseler, Hukuk denilen taklitçi hırsız ile sürgündeki gerçek Kral arasındaki farkı kolaylıkla anlamaktadır. Bu sinsî şeytan, benzer bir şekilde Teoloji'nin tahtını çalmış, yerine Din denilen kavramı getirmiştir. Ancak saf kalpler, yıldızlara hükmeden ebedi Tanrıçanın önünde coşku içinde dans etmek için hevesle beklemektedir. Devlet yönetme sanatı da benzer bir şekilde tahtından edilmiş, yerine Siyaset denilen kavram geçirilmiştir. Bu sırada Akıl ise entelektüel bir kaosun üzerinde oturup, zafer çılgınlıkları atmaktadır.

Adalet, dengenin sağlanmasıdır. Kabil'in kanı, İntikamcı'nın dudaklarından değil, bilinci bozulduğu için kefarete tale eden Dünya'nın dudaklarından akmalıdır. Dolayısıyla bütün adaleti sağlama girişimleri, aslında bir şeylerin yeniden düzenlenmesini talep etmektir. Engellenmiş bir bilincin, mevcut durumun düzelmesi için başkalarından yardım istemeye hakkı vardır. Ancak ceza istemek, adalet değildir. İntikam arayışı,

dengenin sağlanması uğruna dünyayı daha beter hale getirmekten çekinmeyecek kadar egoist bir aklın ürünüdür. Akıl, korkutucu derecede adaletsizdir; kutsal, ancak yolu belirsiz bir adaletin vuku bulması için çaba sarfeder. Sonuçta “çarpık yollar dehalar içindir.” Doğa, sonunda başarılar ya da başarısızlıklar bulunan yolları bizler için yaratmış, istediğimiz yolu seçmemiz için bize sınırsız bir özgürlük tanımış, içimizi de rekabetçi bir iştahla doldurup hızlanmamızı sağlamıştır. Sebebi ne tam olarak bilemesem de sadece Akıl, yani Düzenin Şeytanı başarı ve başarısızlıktan mahrum edilmiş, kanatları kırılmıştır. Sınırlandırılmamış bir zihniyet, bütün algılarını kapatarak kendi sezgiselliğini tehlikeye atabilir veya insanın yaratıcı rekabette can sıkıcı çabalar göstererek boşa kürek çekmesine sebep olabilir.

Bu nedenle, Gort na Cloca Moralı cüce cinlerin intikam arayışlarının altında herhangi bir kötü niyet olmadığı anlaşılacak, cüce cinlerin sadece kendi düzenlerine dönmeye çalıştıkları fark edilecektir. Cüce cinlerin düzenlerine geri dönmesi, Dünya için mühimdir. İntikam, hayatta bilinen en hasis tutkudur. Hukuk, intikamı mümkün kılmış; bu hareketiyle Akıl'ın dünyaya egemen olmasını sağlayacak ilk adımı atmıştır. Bir cüce cinin dünyadaki önemi, bir başbakandan ya da borsacıdan büyüktür. Cüce cinler dans ederek insanları neşelendirirken, bakanların buna benzer hiçbir işlevi yoktur. Sonuç olarak, herhangi bir cüce cine zarar gelmesi, dünyayı sefaletle gark edecektir. Bu nedenlerden dolayı adaletin sağlanması, son derece mühim bir gerekliliktir.

Altın dolu küpü olmayan cüce cin topluluğu, neşesini kaybetmiş demektir. Cüce cinlerin hazinelerini geri almayı talep etmeleri ve başkalarından yardım istemeleri, haklı bir arayıştır. Fakat, altınlarına kavuşmak için yaptıkları şeyler, sonsuza kadar hafızalarına kazınmalıdır. Aynı şekilde bu arayış içindeyken karşılaştıkları acımasız kurnazlıklar da hatırlanmalıdır. Cüce

cinler, mülklerinden edilmekle kalmamış; hazineleri toplumsal töreleri gereği dokunamayacakları bir biçimde gömülmüş ve şerefleri bir dalga konusu olmuştur. Haklarını talep eden cinlerin adalet arayışı, düşmanları tarafından aşağılık bir biçimde durdurulmuştur. Bunun sebebi ise, İnis Magrathlı Cılız Kadın'ın İrlanda'nın en güçlü peri ailesine mensup olmasıdır. Bu tür çıkmazlarda tehlikeli ittifakların kurulduğu, üst sınıflardan yardım istendiği tarihte de sık sık görülmüştür.

Cüce cinlerin bazı şeyleri istemeyerek yaptıkları göz önünde bulundurulmalı ve gerçek bilinmelidir. Cin topluluğu, bu davranışı gerçekleştirdiğinde oldukça öfkeliydi. Öfke hem zihinsel hem de sezgisel körlüktür. Öfke, kişinin dışarıda olup biteni görmesini engelleyen gerçek körlüğe benzemez; kalbi ve beyni birbirine düşman eden çaresiz bir karanlık yaratır. Cüce cinlerin haklı sebeplerinin olması, izledikleri yolu meşrulaştırmamaktadır. İyi olana kavuşmak için kötü yollara başvurulsa dahi, kötülük bir süre sonra amaç haline gelir. Bunu anlayan Cüce cinler, gerçekten çok üzülecek ve pişmanlıklarını pek çok şekilde ifade edilmeye çalışacaktır. Ancak kefarettten yoksun bir tövbenin bu dünyada bir anlamı yoktur.

Gort na Cloca Mora'nın cüce cinleri, hiçbir şekilde küplerini geri alamayacaklarını anladıklarında, en yakın polis karakoluna giderler. Coilla Doraca'daki kulübenin altında iki ceset bulunduğunu ifade eden isimsiz bir ihbar içeren bir mektup yazar ve karakola bırakırlar. Mektupta, bu iki kişinin Filozof tarafından "kendisine itibar etmedikleri" için katledildikleri yazmaktadır.

Filozof'un, Angus Óg'un yanına varmasına üç saat kalmışken, dört polis memuru küçük kulübeyi kuşatır. İnis Magrathlı Cılız Kadın ve iki çocuk, evlerine doğru yaklaşan bu dört kişinin polis olduklarını fark ettiklerinde, ağaçların arkasına saklanırlar. Memurlar, kulübeye girdikten kısa bir süre sonra kazma ve kürek sesleri duyulur. Yirmi dakika geçmeden, Dun

Gortinli Gri Kadın'ın ve kocasının cesetlerini taşıyarak evden çıkarlar. Yol boyunca cesetleri taşıyabilecekleri bir şey arıyor olsalar gerek, kulübenin kapısını menteşelerinden sökerek, cesetleri kapının üzerine yerleştirir ve kısa bir süre içerisinde ortadan kaybolurlar. Çocuklar ve Cılız Kadın eve döner. Duruma hayıflan Cılız Kadın, bu polislere ateşli bir şekilde beddualar etmeye, lanetler okumaya başlar.

İzninizle şimdi Filozof'a dönelim.

Filozof, Angus Óg ile buluşmasının ardından Tanrı'nın kut-samasını aldı ve eve doğru yola çıktı. Mağarayı terk ettiğinde, nerede olduğuna ve nereye gitmesi gerektiğine dair hiçbir fikri yoktu. Buraya gelirken, sürekli tepelere tırmanmış ve ileri doğru yürümüştü. Bu sefer de durmadan aşağıya doğru yol alması gerekiyordu. Önüne çıkan tepeye kuvvetli bir şekilde tırmandı ve coşkuyla aşağıya doğru yürümeye başladı. Karşısına çıkan her rüzgârda seslendi. Aklının içinde unutkanlığın kuyularına yolculuk ederek, çocukken sevdiği ısıltılı sözleri ve neşeli melodileri yeniden buldu. Yürürken durmaksızın şarkı söylüyordu. Güneş henüz doğmamıştı, ancak ufukta huzurlu bir parlaklık görünüyordu. Cılız bir ışık, gölgelerin arasında ince bir per-deyi andırırcasına süzülüyor, gri gökyüzünden doğan bir ışık kümesi toprağa fısıldıyordu. Kuşlar henüz ötmüyor olsalar da hareketlenmeye başlamışlardı. Yalnız bir kanat, uçarak soğuk havayı selamlıyor, diğer kuşlar ise yuvalarında birbirlerine yaklaşıyordu. Cılız bir cıvıltı duyuldu ve kesildi. Uzaklardan başka bir kuş "cik cik" diye öttü ve kanadını siper ederek ısınmaya çalıştı. Çekirgeler sessizdi. Geceleri gezen hayvanlar, inlerine dönerek yatmaya hazırlanıyor; gündüze ait olanlar ise huzur içinde yatıyordu. Işık kümesi, bir melek gibi dağın ardında belirdi. İnce parlaklık giderek güçlendi. Gökyüzüne hâkim olan grilik kayboldu. Kuşlar yuvalarından fırlamaya başladı. Çekirgeler hemen uyanıp zıpladılar. Kuşların sesleri birbirini takip

etti, ardından birkaç saniye boyunca bir şakıma sesi duyuldu. Fakat bu ses, her kuşun kahvaltı öncesi etrafı toparlarken ettiği gevezelikten ibaretti.

Filozof, elini çantasına soktuğunda, kekinden kalan son kırıntılara dokundu. O kadar acıkmıştı ki aniden oturarak kırıntıları yemeye hazırlandı. Sırtını bir çite yaslamıştı. Yana baktığında büyük bir tarlaya açılan özensiz bir kapının önünde durduğunu fark etti. Kafasını kaldırdı ve birkaç kişinin yaklaştığını gördü. Dört erkek, üç kadın ellerinde kova taşıyor ve ona doğru yaklaşıyordu. Filozof içini çekerek kırık kek parçalarını çantasına geri koydu.

“Hepimiz kardeşiz, onlar da benim kadar aç olabilirler,” diye düşündü.

Yabancılar kısa sürede yaklaştı. Aralarından en büyüğü, sakalları göz kapaklarına kadar uzanan ve kuvvetli bir rüzgâr gibi hareket eden kocaman bir adamdı. Tahtayı kaldırarak, kapıyı açtı. Herkes geçtikten sonra kapıyı emniyete almak için tahtayı yeniden yerine bıraktı. Filozof, yabancılar arasından en büyük görünen bu kişiye yaklaştı.

“Kahvaltı yapmak üzereyim,” dedi, “Eğer açsanız buyurun beraber yiyelim.”

“Nazik bir daveti reddedeceğime taş olurum daha iyi! Üç oğlum ve üç kızım adına teşekkür ederim.”

Bunu söyleyerek sırtını çite verdi. Çocuklar da oturarak kovalarını yanlarına koydular. Filozof, kekin kırıntılarını sekiz eşit parçaya bölerek paylaştırdı.

“Çok az olduğu için üzgünüm,” dedi.

Sakallı adam, “İkramın azı çoğu olmaz,” dedi ve kendine düşen payı kibarlığından üç lokmada yedi, hâlbuki istediği takdirde tek lokmada yutabilirdi. Çocuklar da babasını örnek alarak aynı şekilde yediler.

“Güzel bir kekmiş. Yapanın ve ikram edenin ellerine sağlık, ama kusura bakmazsanız kafama bir şey takıldı.”

Filozof, “Sorununuz nedir?” dedi.

“Sorun şu ki, her sabah inekleri sağmak için dışarı çıktığımızda karımın annesi her birimize bir paket yiyecek veriyor, böylelikle karnımızı doyuruyoruz. Ama şimdi sizinle güzel bir kahvaltı yaptık. Yanımızda getirdiğimiz yiyecekleri ne yapalım? Eve götürsek karım kızar, atsak günah olur. Çocuklar yesin desem, ikramınıza saygısızlık olacak. Bildiğiniz gibi gençler ne kadar yerlerse yesinler hiç doymuyorlar!”

Filozof isteklice, “Ziyan olacağına yensin daha iyi,” dedi.

Gençlerin her biri, ceplerinden paket paket yiyecek çıkardı ve ortaya koydu.

Sakallı adam, “Bende de biraz yiyecek var,” dedi ve cebinden diğer paketlerin iki katı büyüklüğünde bir paket çıkardı, “Siz de buyurursanız beraber yiyelim.”

Paketi açtı ve içindeki yiyeceklerin büyük bir kısmını Filozof’a uzattı. Ardından bir teneke kabı süt dolu kovalardan birine daldırarak, Filozof’a ikram etti. Herkes, öfkeli bir iştahla yemek yemeye başladı.

Yemek bittiğinde bütün erkekler piposunu doldurdu.

“Efendim,” dedi sakallı adam, “sabahın bu saatinde nereye gidersiniz? Bu saatte güneş, kuşlar ve bizim gibi çobanlar dışındakimse dışarı çıkmaz.”

“Adınızı bana bahşederseniz, ben de size bu saatte ne yaptığımı anlatırım.”

“İsmim Mac Cul’dur.”

Filozof, “Dün gece, Erinn’in Uyuyanlar Mağarası’nda Angus Ög’un evine bir ziyarette bulunduğumda, Mac Cul isimli bir adama atların şaha kalktığını, uyuyanların uykularında dön-

düğünü söylemem emredildi.”

“Efendim,” dedi sakallı adam, “sözleriniz kalbimi hızlandıracak kadar heyecan verse de kafam bunları almıyor.”

“Kalp dinleyene kadar, kafanın duymadığını; bugün kalbin bildiğini, kafanın yarın anlayacağını öğrendim.”

“Dünyanın bütün kuşları ruhumda şakıyor,” dedi sakallı adam. “Beni umut ve gururla doldurdunuz, Tanrı sizi kutsasın.”

Filozof, sakallı adamın elini sıktı. Babasının emriyle önünde eğilen oğullarının ve kızlarının da teker teker ellerini sıkarak uzaklaştı. Bir süre sonra geriye baktığında, sakallı adamın çocuklarını kucakladığını gördü. Eğimli yol, bir süre görüş alanını kapattı. Karnı doyan Filozof, günün verdiği coşkuyla dolaarak, şarkılar söyledi ve yoluna devam etti. Kuşlar kahvaltılarını yapmış, birbirlerine ötüp duruyordu. Ağaçların dallarında yan yana dinleniyorlar, mutlu bir şekilde dans ediyorlar ve birbirlerine sevimli sözler söylercesine şakıyorlardı.

Uzun bir süre yürüdükten sonra yorulduğunu hissetti ve büyük bir ağacın gölgesinde dinlenmek üzere oturdu. Karşısında taştan bir ev vardı. Uzun yıllar önce bir şato olan bu yapının cephesi, talihsizlikler ve zamanla yıpranmış olsa da savaşçı gibi kaşlarını çatıyor, göğüs geriyordu. Filozof, otururken yolun ilerisinden genç bir kız çıkıverdi. Saçları gece kadar siyah ve durgun bir su kadar pürüzsüzdü, ancak yüzü öylesine fırtınalı bir şekilde ortaya çıkıyordu ki, sessiz tavrı bile bu fırtınanın sesini bastıramıyordu. Kızın eve dikkat kesildiğini gören Filozof, ona seslendi.

“Genç kız,” dedi, “o eve neden böyle ciddiyetle bakarsın?”

Kız solgun yüzünü çevirdi ve ona baktı.

“Ağacın altında oturduğunuzu fark etmedim,” dedi ve yavaşça öne çıktı.

“İstersen yanıma otur ve konuşalım. Canın sıkınsa bana anlatabilirsin.”

Kız, “Olur, yanınıza oturayım,” diyerek oturdu. Filozof sözlerine devam etti.

“Dertlerden bahsetmek iyidir. Sözlerin gücünden haberdar mısın? Konuşmak, birçok insanın düşündüğünden daha etkilidir. Düşünceler Tanrı’dan gelir, aklın ve bedendeki organların birlikteliğinden doğarlar. Akıl, düşünceleri kelimelere dönüştürür. Ardından beden, bu kelimeleri zaten her yerine nüfuz etmiş, bilgelik ve yaşamla dolu olan havayla beraber dışarı atar ve ses çıkar. Bu nedenle yalan korkunç bir şeydir, çünkü kendine hayat veren havayı kötü amaçlarına alet ederek kudretli ve anlaşılmaz bu nimetin harcanmasına sebep olur. Ancak gerçeği söyleyenler, yani sözleri bilgeliğin ve güzelliğin sembolü olan kimseler, tüm dünyayı kötülükten arındırabilir ve bu bulaşıcı hastalığı yok edebilir. Beden, sadece hastalığı tanır, diğer tüm sefaletler beyinden gelir. Düşünceye ait olan bu sefaletler, efendileri tarafından asi ve nahoş olarak değerlendirmeli ve def edilmelidir. Çünkü zihinsel bir sorunla konuşulmalı, yüzleşilmeli, gerekirse kavga edilmeli ve uzaklaştırılmalıdır. Beyin, dünyayı neşe ve mutluluğa kavuşturacak nüveler taşıyamaz, çünkü bu görev düşüncenin kendisine aittir.”

Filozof konuşurken kız kararlı bir şekilde ona bakıyordu.

“Efendim,” dedi, “kalbimizi gence, kafamızı yaşlıya veririz. Kalp aptalsa, kafa yalanlar söylemeye mahkûmdur. Size bildiğim şeyleri pek tabii anlatabilirim, ama benim bile anlamadığım hisleri size nasıl anlatabilirim? ‘Birine âşık oldum’ dediğimde hiçbir şey söyleyemem, çünkü bu sözlerin kalbimde yarattığı duyguları, vücudumda yankılanan bu hisleri asla anlayamazsınız. Gençler kafasız, yaşlılar kalpsizdir. Birbirlerine anlattıkları şeyleri şaşkınlıkla dinlerler sadece!”

Filozof, “Yanıliyorsun,” dedi, “Yaşlı biri, elini bu şekilde tutabilir ve sana ‘Her şey güzel olacak kızım,’ diyebilir. Tüm sıkıntılar, empatiyle giderilebilir. Aşkın yarattığı cefayı hafıza dindirebilir. Kafa ve kalp, sessiz bir dostluk içindedir. Kalbin bugün gördüğü şeyi, kafa yarın anlayacaktır. Kalplerimizin sahte şeylerden arınması ve özgür olması gerekir, aksi takdirde kişisel kurtuluşa asla ulaşamayacak şekilde lekeleniriz.”

“Efendim,” dedi kız, “iki büyük budalalık biliyorum, bunlar, sevgi ve sözler. Verilen kişiyi zengin etmezler, ancak sevgisini ve sözlerini veren kişi fakirleşir ve küçümsenir. Ben, sevgimi istemeyen bir adamı severek hata ettim. Ona aşkıma itiraf ettim ama beni görmezden geldi, derdim de budur.”

Filozof, bir an için yere bakarak sert bir sessizlik içinde oturdu. Gözleri, kıza sabitlenmeye çalışsa da içinde kıza bakmaya karşı tuhaf bir isteksizlik oluşmuştu. Bir süre sonra kendine engel olamayarak kıza baktı ve yeniden konuşmaya başladı.

“Nankör bir kişiye hediyeler vermek, haklı gösterilemez olsa da bunun için yas tutulması gerekmez. O adama karşı beslediğin sevgi gerçek idiyse, neden sevgini küçümsüyorsun? Eğer asil bir sevgi beslememişsen, belki de seni reddetmekte haklıdır.”

“Sevgi, esen rüzgâr gibidir,” diye yanıtladı.

“Dünyada öyle bir şey vardır ki hem en önemli hem de en aşâğılık şeydir.”

Kız, “Nedir o?” dedi.

“Gurur!” diye yanıtladı, “Kalple kafanın buluşamayacağı tek mekan, gururun yaşadığı o boş evdir. Âşık değil, hatalısın kızım. O yüzden gururunu bir kenara bırak, saçına bir çiçek tak ve özgürce yoluna devam et.”

Kız gülümsemeye başladı. Solgun yüzü, şafak gibi pembe ve bir bulut kadar parlak ışıklar saçtı. Öne doğru eğilirken, sura-

tından sıcaklık ve güzellik akıyordu.

“Yanılıyorsunuz!” diye fısıldadı, “Beni seviyor ama farkında değil. Yaşı henüz genç, kanı deli akıyor. Kadınlara bakacak vakti olmamasına rağmen bana baktı. Tüm y reğimle biliyorum bunu. Bilincim de olan bitenin farkında. Ama sabırsızım ve bana bir daha bakmasını istiyorum. Yüreği, yarın beni hatırlayacak, dualar ve g zyaşılarıyla, feryat ve ırganlarla beni aramaya gelecek. Kollarını havaya ve gökyüzüne uzattığında, beni hiçbir yerde bulamayacağından şaşkınlık ve korkuyla dolacak i i. Yarın ondan saklanacağım, konuşurken ka larımlı  atacağım, beni takip ettiğinde kaçacağım, çünkü yarından sonraki gün,   kesiyle beni korkutmaya çalışacak, elleriyle tutacak ve zorla kendisine bakmamı sağlayacak.”

Kız, lafını bitirmesinin ardından ayağa kalktı ve gitmeye hazırlandı.

“Karşıdaki evde o oturuyor. Ne olursa olsun beni burada görmesine müsaade edemem.”

Filozof gülümseyerek, “Bütün zamanımı bo a harcadın!” dedi.

Kız, “Ya ne yapsaydım?” diyerek Filozof’u yanağından öptü ve hızla yoldan aşağı ko tu.

Kız gideli henüz birkaç dakika olmuştu ki, gri ta  evden bir adam çıkmış, hızla yürümeye ba lamı tı. Tarlayı yoldan ayıran  itlere ulaştığında, iki kolunu  itlere koydu, kollarından destek alarak çitin üzerinden zıpladı. Bu, kısa, esmer bir gençti. Hareketleri o kadar hızlı ve aniydi ki, bir tarafa   ke sa arken sanki her yanına bakıyor gibiydi.

Filozof ona kibar bir şekilde hitap etti.

“İyi atladın, genç adam!” dedi.

Genç, durduğu yerden döndü ve bir anda Filozof’un yanın-

da bitiverdi.

“Diğer erkeklere göre iyi atlamış olabilirim, ama bu benim için küçük bir şeyden ibaret. Üzeriniz başınız toz olmuş efendim, uzun bir yolculuktan geliyor olmalısınız herhâlde!”

“Uzun mesafeler kat ettim tabii,” diye cevapladı. “Buraya gel, yanıma otur da bana biraz arkadaşlık ediver, olur mu?”

Genç adam, “Oturmayı pek sevmem ama...” dedi, “güzелce söylenen her ricayı kabul etmek ve arkadaşlık etmek huyumdur.”

Genç, çimlerin üzerine oturdu.

Filozof, “Karşıdaki evde mi çalışıyorsun?” dedi.

“Evet,” diye yanıtladı. “Küstah, gülünç ve şişman bir adamın tazılarını eğitiyorum.”

“Efendinden pek de hoşlanmıyorsun gibi!”

“İnanın efendim, hiçbir efendiden hoşlanmam ama bu adamdan gerçek nefret ediyorum. Bir haftadır onun yanında çalışıyorum, bir gün bana insanmışım gibi davranmadı. Hatta bugün evdeyken, sanki hareketsiz bir taş ya da ağaçmışım gibi selam vermeden yanımdan geçti. Ben de gittim, boğazına sarıldım ve bana neden selam vermediğini sordum. Bir süre sonra duraksadım ve ellerimi boğazından çektim. Çünkü şişman bir insanı boğmak tatsız bir şey olurdu.”

Filozof, “Efendinden hoşnut değilsen, neden başka bir meslek aramıyorsun?” dedi.

“Aslında ben de bunu düşünüyordum. Ama bu adamı öldürsem mi yoksa kızıyla mı evlensem arada kaldım. Babası gibi o da beni yanından atabilirdi. Ama bir kadının bunu bana yapmasına izin veremezdim. Erkekler bile buna cesaret edemezken, bir kadın beni nasıl kovsun?”

“Kıza ne yaptın?”

Genç adam kıkırdadı.

“İlk kez yanıma geldiğinde ona hiç bakmadım. İkinci seferde başka bir yöne baktım. Üçüncü gün benimle konuşmaya başladı, yüzüne hiç bakmadan omuzlarının üzerine kilitledim gözlerimi. Yeni evimde mutlu olmamı dilediğini söyledi, sesinde garip bir hoşnutluk ifadesi vardı. Ancak kısaca teşekkür edip, onu umursamadan işime geri döndüm.”

“Kız nasıl, güzel mi?”

“Bilmiyorum efendim,” diye yanıtladı. “Henüz ona bakmadım, ama nereye baksam oradan çıkıyor. Onunla evlenirsem beni sürekli kızdıracak bir kadın olduğunu düşünüyorum.”

“Onu henüz görmediysen, bu fıkre nereden vardın?”

“Ayaklarına baktığımda, çekindiğini hissettim. Bu arada nereden geliyordunuz efendim?”

“Eğer bana adını söylersen, sana nereden geldiğimi söyleyirim.”

“İsmim kolaydır. MacCulain...”

“Dün gece, Erinn’in Uyuyanlar Mağarası’ndaki Angus Ög’un evine gittiğimde, MacCulain adında bir adama, Mac-ha’nın Grisi’nin ve Laeg’in uykusunda çarpıştıklarını söylemem emredildi.”

Genç adam oturduğu yerden sıçradı.

“Efendim,” dedi gergin bir sesle, “Sözlerinizi kafam almıyor, ancak dediklerinizi duyduğumda kalbimin içinde kuşlar dans edip şarkı söylemeye başladı.”

Filozof “Kalbini dinlersen,” dedi “iyi olan her şeyi bileceksin. Çünkü kalp, düşünceleri beyne pompalayan bilgeliğin pınarıdır.” Ve gence veda etti. Genç adam, kıvrımlı yola ilerleyerek gözden kayboldu.

Gün ilerlemiş, öğlen çoktan bitmişti. Güçlü güneş ışığı

dünyanın üzerinde durmaksızın parlıyordu. Yolu hâlâ yüksek tepelerin üzerinden geçiyor, kısa bir mesafe düz devam ediyor, ardından bir sağa bir sola sapıyordu. Bazı yerlerde yol o kadar daralıyordu ki patikalara benziyordu. Bazen gerçekten de yol olmaktan çıkıyor, insanların izlerini gizlemek isteyen çimenlerle kapanıyordu. Çitler yoktu, yalnızca çalıların arkasında dikilmiş ve uzaktaki ufkun ötesinde höyükler ve tepeler halinde uzanmış, engebeli ve yuvarlanır gibi duran ovalar vardı. Her yere derin bir sessizlik hâkimdi. Ancak bu sessizlik acı verici değildi, çünkü güneşin parladığı yerde üzüntü olamazdı. Duyulabilen tek ses, yürürken arasından geçtiği uzun otların hışırtısı ve ara sıra duyulup kaybolan bir arının vızıltısıydı.

Filozof çok acıkmıştı ve yiyebileceği bir şey olup olmadığını görmek için her tarafına baktı.

“Keçi ya da inek olsaydım bu otları yiyip beslenebilirdim. Eşek olsaydım, her yerde büyüyen bu dikenli otları sindirebilirdim. Kuş olsaydım, etrafımdaki sayısız tırtılı ve sürüngenleri tüketebilir ve karnımı doyurabilirdim. Ancak insan bolluğun içinde de olsa aç kalabilir, çünkü doğadan kendini uzaklaştırmış ve kurnaz, sapkın düşünceleriyle yaşamayı tercih etmiştir.”

Bu şekilde kendi kendine konuşurken, gözlerini yerden kaldırdı ve uzaklarda kaybolup başka bir yerde yeniden ortaya çıkan yalnız bir silüet gördü. Bu silüetin hareketleri o kadar tuhaf ve düzensizdi ki, Filozof onu takip etmekte büyük güçlük çekiyordu. Tesadüfen de olsa, uzaktaki figürün yanına gelmişti. Yaklaştığında, bu silüetin aslında her yöne doğru atlayıp, zıplayan ve dans eden bir çocuk olduğunu gördü. Çocuk, korkuyla gür bir ağacın arkasına girdi. Bir süre sonra birbirlerine bakmaya başladılar. Yaklaşık on iki yaşında olan ve gündüz güneşi gibi parlayan bu çocuk, kısa bir sessizlikten sonra Filozof'u selamladı.

“Yolunuzu mu kaybettiniz efendim?” dedi.

Filozof, “Bütün yollar yeryüzündedir, bu nedenle kimse asla kaybolmaz. Ancak akşam yemeğimi kaybettiğim doğrudur,” diye cevapladı.

Oğlan gülmeye başladı.

Filozof, “Neye gülüyorsun oğlum?” dedi.

“Şimdi anladım!” diye cevapladı, “Akşam yemeğinizi getirmek üzere buraya gönderildim. Ben de beni bu yöne kimin yönlendirdiğini merak ediyordum, çünkü genellikle doğruya giderim.”

Filozof endişeyle, “Karnını doyurdun mu evlat?” diye sordu.

“Merak etmeyin, evde yedim. Uzaklara gidersem acıkabileceğimi düşünüp biraz da cebime almıştım.”

Filozof, “Seni tanrılar göndermiş olmalı,” dedi.

“Tanrılar beni sık sık bir yerlere gönderir,” dedi ve cebinden küçük bir paket çıkardı.

Filozof hemen oturdu, çocuğun uzattığı paketi alıverdi. Biraz peynir, biraz da ekmek vardı.

“Güzel bir akşam yemeği olacak,” dedi ve yemeye başladı, “Sen de bir parça istemez misin evlat?”

“Küçük bir parça yiyebilirim.”

Çocuk, Filozof’un yanına oturdu ve birlikte mutlu bir şekilde yemek yediler.

Yemeği bitirdiklerinde Filozof tanrılara şükretti ve sonra çocuktan istekte bulunur gibi bir ses tonuyla “Ah biraz da su içseydim ne iyi olurdu!” dedi.

Çocuk, “Buradan birkaç adım ötede bir dere var. Başlığıma biraz su koyayım ve size getireyim,” dedi.

Birkaç dakika içinde elinde su dolu başlığıyla geri geldi. Fi-

lozof suyu şükranla içti.

“Tek bir isteğim var, o da seninle biraz muhabbet etmek. Güneş parlıyor, rüzgâr ince ince esiyor, çim de çok yumuşak. Gel de biraz daha yanımda otur.”

Çocuk oturdu ve Filozof piposunu yaktı.

“Buradan uzakta mı yaşıyorsun evlat?” dedi.

“Evim çok uzak kalmıyor. Biraz daha boylu poslu olsaydınız, annemin evini buradan görebilirdiniz. Hatta şimdi baksanız bile kulübemizin bacasından tüten dumanı görebilirsiniz efendim.”

Filozof baktı ama hiçbir şey göremedi.

“Gözlerim seninki kadar iyi seçmiyor,” dedi, “çünkü yaşıyorum.”

Çocuk, “Yaşlı olmak nasıl bir duygu?” dedi.

Filozof, “Zor bir duygu,” dedi.

“Bu kadar mı?”

Filozof, birkaç dakikalık sessizliğin ardından, “Bilmiyorum,” diye yanıtladı, “Bana çocuk olmanın nasıl bir şey olduğunu söyleyebilir misin?”

“Neden olmasın?” dedi ve sonra suratında şaşkın bir ifade oluştu, “Anlatabileceğimi sanmıyorum.”

“Gençler yaşlanmak nedir pek bilmez. Yaşlılar da gençliğin nasıl olduğunu unuturlar. Yaşlanmaya başladığında, gençliğini derinlemesine düşünmeyi sakın unutma. Çünkü anıları olmayan yaşlı bir adam, hayatını boşa harcamış demektir. Çocukluk yıllarımızı hatırlamak gibisi yoktur. Yaşlılıkla çocukluğun farkını sana biraz anlatayım. Ardından bana birkaç soru sorarsın, böylelikle ikimiz de nasıl hissettiğimizi anlatmış oluruz. İlk olarak, yaşlı bir adam bir çocuktan çok daha hızlı yorulur.”

Çocuk bir an düşündü ve sonra konuşmaya başladı.

“Bence bu büyük bir fark değil, oğlanlar da çok yorulur.”

Filozof devam etti.

“Yaşlı bir adam, bir çocuk kadar sık acıkmaz.”

“Bu da büyük bir fark değil. Hem yaşlılar hem de çocuklar yemek yerler. Büyük farktan bahsedin lütfen.”

“Bilmiyorum evlat. Yaşlılık ve çocukluk arasında büyük bir fark olduğunu düşünmüşümdür. Belki de yaşlı bir adamın, bir çocuğun tahmin bile edemeyeceği konularla ilgili anıları vardır.”

“Ama bir çocuğun da anıları olabilir!” diye gülerek yanıtladı.

“Doğru. Belki de aramızda o kadar çok fark yoktur. Bana yaptığın şeyleri anlat, belki de buradan bir şeyler çıkar.”

“Ne yaptığımı bilmiyorum ki...” diye yanıt verdi.

Filozof, “Yaptığın şeyleri bilmelisin,” dedi. “Ancak yaptıklarını nasıl sıraya koyacağını hemen anlayamayabilirsin. Her tür değerlendirmenin en büyük sorunu nereden başlayacağını bilmektir. Ancak her şeyin tam olarak bildiğimiz bir başlangıcı ve sonu vardır. Bu iki noktadan hareket ederek, tüm dönemi kavrayan bir görüşe sahip olabiliriz. Dolayısıyla bu sabah yaptığın şeylerden bahsederek başlayalım.”

“Olur.”

Filozof devam etti.

“Bu sabah uyanıp evden çıktığında yaptığın ilk şey neydi?”

Çocuk düşündü.

“Dışarı çıktım, elime bir taş aldım ve var gücümle ileri fırlattım.”

“Sonra ne yaptın?”

“Sonra yere çarpmadan önce bu taşı yakalayıp yakalayamayacağımı görmek için taşın peşinden koştum.”

“Ee?”

“O kadar hızlı koştum ki çimlere düştüm.”

“Düştükten sonra ne yaptın?”

“Düştüğüm yere uzandım ve iki elimle avuç dolusu çimen koparak çimleri sırtıma doğru fırlattım.”

“Ardından ayağa mı kalktın?”

“Hayır, yüzümü çimlere bastırdım ve ağzımı toprağa değdirerek birçok kez bağırdım. Sonra oturdum ve uzun süre hareket etmedim.”

“Bir şeyler mi düşünüyordun?”

“Hayır, hiçbir şey düşünmüyorum, hiçbir şey yapmıyordum.”

Filozof, “Peki tüm bunları neden yaptın?” dedi.

“Hiçbir sebep yoktu!”

Filozof, muzaffer bir şekilde “İşte bu, yaşlılık ve gençlik arasındaki farktır. Senin gibi oğlan bazı şeyleri sebepsiz yapar, benim gibi yaşlılar ise yapmaz. Merak ediyorum da... Acaba yaşlanmamızın sebebi, içgüdü yerine mantığımızla hareket etmeye başlamamız mı?”

“Bilmiyorum. Her şeyin zamanı bir gün geçiyor. Bugün çok uzak bir yere gittiniz mi efendim?”

“Bana adını söyle, ben de sana bu sorunun cevabını vereyim.”

“Adım MacCushin, efendim,” dedi.

“Dün gece, Angus Óg’un Uyuyanlar Mağarası’ndaki evini ziyaret ettiğimde, MacCushin isimli birine Erinn’in Uyuyanları’nın uykularında ters döndüğünü, Angus Óg ve karısı Caitilin’in bir erkek evladı olacağını söylemem emredildi.”

Oğlan, kararlılıkla suratını ona çevirdi.

“Angus Óg’un neden bu mesajı gönderdiğini biliyorum. Erinn halkına bir şiir yazmamı istiyor. Böylelikle uykularından kalktıklarında dostlarıyla buluşacaklar.”

Filozof, “Uyuyanlar uykularından uyandı,” dedi. “Her yanı-
mızdalar. Şimdi geziniyorlar, ancak isimlerini ve isimlerinin an-
lamlarını unuttular. Onlara isimlerini ve soylarını anlatacağsın,
çünkü ben yaşlı bir adamım ve yolun sonuna geldim.”

“Bir gün öyle bir şiir yazacağım ki duyan her insan bağıra
bağıra okumaya başlayacak!”

Filozof, “Tanrı seninle olsun oğlum!” dedi Filozof ve çocuğu
kucaklayarak yolculuğuna devam etti.

Yaklaşık yarım saatlik bir yolculuk kolayca geçmiş, Filozofu
aşağıda Coilla Doraca çamlığını rahatlıkla görebileceği bir nok-
taya getirmişti. Karanlık akşam, ormana varmadan önce gökyü-
zünden süzüldü ve Filozof küçük eve girdiğinde karanlık çoktan
çökmüştü.

İnis Magrathlı Cılız Kadın, kocasını içeri girerken gördü. Ko-
casının uzun süredir eve gelmediğinden yakınmak üzereydi, an-
cak Filozof onu alışılmadık bir şefkatle öptü ve o kadar sıcak bir
şekilde ona hitap etti ki, önce şaşkınlık dilini zincirledi, ardından
uzun zamandır yabancı olduğu bir zevk duygusu yüreğinde ka-
bardı.

Filozof, “Karıcığım!” dedi. “O güzel yüzünü tekrar gördüğüm
için ne kadar mutluyum bir bilsen!”

Cılız Kadın, bu alışılmadık laflara cevap veremedi, ancak ina-
nılmaz bir hızla tepsiyi ve tencereyi çıkararak kek pişirmeye ve
patates kızartmaya başladı. Kısa bir süre sonra yüksek sesle ağla-
maya başladı. Dünyada kocası kadar iyi bir insan olmadığını fark
etmiş, bu kadar büyük bir iyiliği hak etmeyen günahkâr bir insa-
na Tanrıların ne büyük bir nimet verdiğini anlamıştı.

Filozof Seumas ve Brigid Beg’i kucaklarken, kapı aniden bü-
yük bir gürültüyle açıldı. Dört polis içeri adım attı. Cinayet soruş-
turmasında baş zanlı olan Filozofu tutuklamak için gelmişlerdi.

V. KİTAP

Polisler

XIV. BÖLÜM

Polisler, yolun aşağısında durdu. Filozof'u gözaltına almadan önce gece çökmüştü ve karanlıkta rahat hissetmiyorlardı. Mesleklerinin, saygın bir adama yakışmayacak bir iş olduğunu biliyorlardı. Bir suçlunun yakalanması, toplumun huzuru ve mülkün korunmasıyla ilgili bazı argümanlarla gerekçelendirilebilirdi, ancak hiç kimse bilge bir adamı hapse atmayı hiçbir koşulda istemezdi. Peri halkının yaşadığı ülkenin tam merkezinde olmaları onları korkutuyor, her an herkesin korkunç belalarla üzerlerine atlamaya hazır oldukları fikri daha da büyük bir dehşete düşmelerine sebep oluyordu. Karakola varmalarına daha çok vardı. Dolambaçlı yol, dolunayda bile kolaylıkla seçilemeyecek gölgelikler ve büyük ağaçlarla doluydu. Gün ışığı olsaydı bu adamlar bir meleği bile tutuklayabilir, gerekirse sopalayabilirlerdi. Ancak gece vakti binlerce korkuya kapılır, her yerden gelen sesler onları çıldırtırdı.

Filozof'u kollarından tutan iki polis vardı. Diğer ikisinden biri önünden, biri de arkasından yürüyordu. Bu sırayla ilerler-

ken, loş ışıkta tam önlerinde daha önce duydukları bir koruluğun içinden geçen yolu gördüler. Yol koruluğa yaklaştı, yakına geldiklerinde kararsız bir şekilde durdular. Öndeki adam (sessiz ve tedirgin avuş) şiddetle diğerlerine döndü.

“Hadi, ne bekliyorsunuz?” dedi ve siyah açıklığa doğru uzun adımlarla yürüdü.

Arkadaki polis, “Adamı iyi tutun, sakın kaçmasın,” dedi.

Sağdaki polis, “Laf edip durma!” dedi, “Zaten sıkıca tutuyoruz, hem bu ihtiyar bizden nasıl kaçsın?”

“İhtiyar mihtiyar, siz sıkıca tutun. Koruluktayken elinizden bir kurtulursa, çalıların arasında bir gelincik gibi kaybolur. Yaşlılar hep kaçmaya çalışırlar,” dedi ve Filozofa seslendi:

“Bak, kaçacak olursan bu copu kafana yersin, anlaştık mı?”

Diğer polisler birkaç adım atmıştı ki, avuş sinirli bir şekilde geri döndü.

“Bütün gece bekleyecek halimiz yok. Hızlı yürüyün biraz,” dedi.

Filozofu tutan polislerden biri, “Sakin ol. Kaçmasın diye sıkıca kavradık, o yüzden yavaş yürüdük,” dedi.

Çavuş, “Kaçmayı mı düşünüyor yoksa?” dedi, “Shawn, eline copunu al. Kafasını bile çevirse vur.”

Shawn, “Tamam,” dedi ve copunu çıkardı.

Filozof, bu ani olaylar karşısında şaşkına dönmüştü. Hızlı hareket etmesi gerekiyordu, bu da onu düşünmekten ya da konuşmaktan alıkoyuyordu. Bu kısa duraklama, aklını yerine getirdi. Sıkıca kavrandığını fark etmişti. Sürekli etrafında koşturan, aynı anda konuşan ve her biri onu farklı bir yöne çeken dört adam, ona etrafında büyük bir kalabalık olduğu izlenimini veriyordu. Bir süre sonra sadece dört kişi olduklarını fark etti ve söyledikleri sözleri dinlediğinde cinayetten tutuklandığını

anladı. Bu onu bir başka şaşkınlığa sürükledi. Herhangi bir şey yapmadığı halde neden cinayetten tutuklandığını anlamamıştı ve bu yüzden sinirlenmişti.

“Beni nereye götürdüğünüzü ve neyle suçlandığımı söylemezseniz tek bir adım daha atmayacağım!” dedi.

Çavuş, “Söyle bana...” dedi. “Onları neyle öldürdün? De-
rilerinde bir iz bile yok, dişleri bile kırılmamış ama ölmüşler.”

“Kimden bahsediyorsunuz?”

“Ah, çok masumsun ya?” diye yanıtladı, “Küçük evinde seninle birlikte yaşayan kadın ve erkek dışında kimden bahsediyor olabilirim? Onlara zehir mi verdin yoksa? Shawn not defterini çıkar da yazıver!”

Shawn, “Aklını mı kaçırdın?” dedi. “Daha bu karanlıkta önümü bile göremezken bir de yazı mı yazayım?”

“Neyse, karakolda yazılı ifadesini alırsız. Biraz yürüyelim, anlatmaya başlar zaten. Hele şuradan bir çıkalım!”

Yürümeye devam ettiler ve bir anda karanlık her yerlerini kapladı. Biraz daha ilerlediklerinde, önlerinde devasa bir hayvanın solumasını andıran tuhaf bir ses duydular ve yine durdular.

Adamlardan biri fısıltıyla, “Önümüzde tuhaf bir şey var,” dedi.

Diğeri, “Ah bir kibritimiz olsaydı,” dedi.

Çavuş da durdu.

“Yolun kenarına çekilin ve coplarınızı önünüzde tutun,” dedi, “Shawn, adamı sakın bırakayım deme.”

Shawn, “Merak etme, sıkı tutuyorum,” dedi.

Tam o sırada içlerinden biri cebinde birkaç kibrit buldu ve yakmaya çalıştı. Hiç rüzgâr yoktu, bu yüzden kibritler kolaylıkla alev aldı ve polisler önlerine baktı.

Yolun ortasında hafif bir uykuya dalmış, büyük ve siyah bir at yatıyordu. At, ışık parladığında ayağa kalktı ve panik içinde kişnedi.

Adamlardan biri, “Az daha altıma işiyordum,” dedi.

Bir diğer polis, “Aynen. Yanlışlıkla üzerine bassaydık neler olurdu kim bilir,” dedi.

Çavuş bir süre sonra konuşmaya başladı. “Yolu tam olarak hatırlamıyorum. Sanırım ilk dönüşten sağa sapmalıydık. Acaba dönüşü geçtik mi? İçinizden biri yolu biliyor mu?”

Bir polis, “Maalesef. Ben Cavanlıyım,” dedi.

“Ben de Roscommonluyum. Keşke memleketimde olsaydık, oradaki her patikayı bilirim.”

“Dümdüz yürürsek, eninde sonunda bir yere varırız. Yolu-muza devam edelim. Adamı iyi tutuyor musun Shawn?”

“Tutuyorum.”

Filozof’un sesi, karanlığın içinden titreyerek geldi.

“Kolumu sıkmanıza gerek yok, efendim,” dedi.

“Acıtacak kadar sıkıyorum.”

Filozof, “Acıtıyorsunuz,” diye karşılık verdi, “Yarama bastırıyorsunuz. Eğer elinizi gevşetmezseniz oturacağım ve hiçbir yere gitmeyeceğim.”

Adam elini biraz gevşetti. “Şimdi daha iyi mi?”

Filozof, “Hâlâ bastırıyorsunuz,” diye yanıtladı. Shawn, elini biraz daha gevşetti.

“Şimdi iyi.”

Yolculuklarına devam ettiler. Birkaç dakikalık sessizliğin ardından Filozof konuşmaya başladı.

“Polislerin varlığına doğada rastlanmaz,” dedi.

“Geleneğin ilk nasıl ortaya çıktığını da tam olarak aklım al-

mıyor. Köpekler ve kediler, düzeni sağlamak için polis kullanmazlar, buna rağmen ilerici ve düzenli bir şekilde topluluklarını yönetirler. Kargalar ise sokulgan bir topluluktur. Yerleşik alanlarda yaşayan organize topluluklarla yarışabilecek varlıklardır. Genellikle yıkık bir kulede veya bir kilisenin tepesinde toplanırlar. Kargaların medeniyetleri, karşılıklı yardıma ve bireysel özelliklere karşı hoşgörüyü dayanır. Aşırı hareket kabiliyetleri ve dayanıklılıkları onları saldırılardan korur. Bu yüzden kendilerini iç hukuklarını ve geleneklerini geliştirmeye adanmışlardır. Eğer bir medeniyet için emniyet kurumları ya da polisler gerekli olsaydı, kargalar bu kurumları çoktan yaratmış olurdu. Ama ne mutlu ki, kargaların cumhuriyetinde polisler yoktur...”

Çavuş, “Söylediğinden tek bir kelime anlamadım!” dedi.

“Anlayıp anlamamanız önemli değil. Karıncalar ve arılar da özelleşmiş topluluklarda yaşarlar. Hem işlevleri hem de meslekleri açısından son derece karmaşık bir hiyerarşiye sahiplerdir. Devlet meselelerindeki deneyimleri muazzamdır, ancak yine de bir emniyet gücüne asla ihtiyaç duymamışlardır ve...”

Çavuş, “Söylediğin her şey, mahkemede aleyhine delil olarak kullanılacak. Farkında mısın, ihtiyar?”

Filozof, “Değilim,” dedi. “Bu türlerde suç kavramına rastlanmadığı, bu tür ahlaksızlıkların örgütlü ve komünal topluluklarda görülmediği, suçların bireysel ve anarşist olduğu ve bu yüzden polis teşkilatına ihtiyaç duyulmadığı iddia edilebilir. Ancak, mevcut yüksek kültürümüze, bireysel ve ulusal sahtekârlıklara gerek duymadan da ulaşabileceğimizi düşünüyorum, bu yüz...”

“Hazır ağzın açılmışken bir söyle de öğrenelim. Eczaneden gidip zehir mi aldın, yoksa onları yastıkla mı boğdun?”

Filozof, “Öyle bir şey yapmadım,” dedi. “Eğer polis teşkilatını, suç kavramı yaratıyorsa; küçük kargalardan biraz daha büyük olan kargaların çok hırsız bir tür olduğunu, yuvalarını

yapmak için koyunların postlarından yünlerini çaldıklarını belirtmek isterim. Hatta bazı kaynaklara göre, bir karganın çaldığı bir şilin ne kadar aranırda bulunamaz, çünkü bu tür çaldıklarını saklamakta ustalaşmıştır.”

Adamlardan biri “Benim de bir küçük kargam vardı,” dedi. “Elinde bir sepetle kapıya gelen bir kadından almıştım. Annem bir gün yataktan kalkarken, yanlışlıkla üzerine basmış. Yeniden gaklasın, konuşsun diye çok uğraştım ama o günden sonra tek kelime etmedi. Topal ayağıyla etrafta zıplayıp durur ve çoraplarımı çalardı.”

Çavuş, “Kapa çeneni!” diye kükredi.

Filozof, “Eğer...” dedi, “Eğer bu halk hem insanlardan hem de koyunlardan çalışıyorsa; çaldıkları şeyler paradan tutun yüne kadar çeşitliyse, neden birbirlerinden çalmadıklarını ya da bir polis teşkilatı oluşturmadıklarını anlamıyorum. Bunun arkasındaki asıl sebep, kargaların suç ve kötü olarak bilinen şeylere ılımlı bakan, birinin çaldığını beraber yiyen esprili ve düşünceli bir ırk olmasıdır. Onlara göre her şeyin bir sırası ve düzeni vardır. Dolayısıyla bu konu, daha fazla tartışılmamalıdır. Felsefi açıdan düşünmeyi alışkanlık edinmiş bir kimsenin bu konudaki görüşü...”

Çavuş, “Ne diyor bu adam?” dedi.

“Maymunlar girişken ve hırsızdır. Bu türün yarı insan oldukları söylenebilir. Ekvatorial bölgelerde yaşarlar ve fındıkla beslenirler...”

“Shawn, söylediklerini anlıyor musun?”

“Maalesef.”

“... Bu da profesyonel hırsızlar yetiştirdikleri iddiasına varılmasına sebep olabilir. Ancak bu davranışı sergilemedikleri, yaygın bir gerçektir. Balıklar, sincaplar, sıçanlar, kunduzlar da tekil büyüme davranışından kaçınmaktadır. Bu nedenle, polis

teşkilatına ihtiyaç yoktur. Polislerin varlığına itirazımın sebebi, küçük önyargılardan ziyade mantık ve gerçeklerdir.”

“Shawn,” dedi Çavuş, “bu adamı iyi tutuyor musun?”

Shawn, “Evet tutuyorum,” dedi.

“Pekâlâ, eğer bir daha konuşursa copunu kullanmaktan çekinme.”

“Tamam.”

“Aşağıda bir yerlerden ışık geliyor. Belki bir penceredeki mumdan yansıyordur. Bir eve rastlarsak, yolu soralım.”

Yaklaşık üç dakika içinde, ağaçların arasında kalan küçük kulübeyi gördüler. Mum yanıyor olmasaydı, bu kulübeyi görmeden çoktan geçmişlerdi. Kapıya yaklaştıklarında azarlayan bir kadın sesi duyuldu.

Çavuş, “İçeride birileri var,” dedi ve kapıyı tıklattı.

Azarlayan ses anında kesildi. Birkaç saniye sonra çavuş tekrar tıklattı ve kapının hemen arkasından bir ses duyuldu.

“Tomas! Ben zinciri çıkarmadan önce git de köpekleri getir!”

Kapı birkaç santim açıldı ve bir yüz görüldü.

Kadın, “Gecenin bu saatinde ne istiyorsunuz?” dedi.

“Şey... Çok bir şey istemiyoruz hanımefendi. Bize yolu tarif edebilir misiniz? Nereye gittiğimizden emin değiliz.”

Kadın, adamların üzerindeki üniformaları fark etti.

“Siz polis misiniz? İçeri gelmenizde bir sakınca yok. Eğer bir bardak süt içmek isterseniz mutfakta bolca olacaktı.”

Çavuş içini çekerek, “Süt mü? Hiç yoktan iyidir,” dedi.

“Biraz içki de olacaktı. Ama hepinize yetmeyebilir.”

Çavuş, meslektaşlarına sert bir şekilde bakarak, “Bazen kimi yer, kimi bakar. Dünyanın hali böyle!” dedi.

Hep beraber eve girdiler. Kadın, çavuşa bir viski şişesi uzattı, diğerlerine ise birer bardak süt verdi.

Polislerden biri, “En azından boğazımın pislği temizlenir,” dedi.

Odada iki sandalye, bir yatak ve bir masa vardı. Filozof ve onu tutan iki polis yatağa oturdu. Çavuş ve diğer polis ise birer sandalye çekerek oturdular. Kalan tek sandalyeye yorgunlukla oturan kadın, mahkûma merhametle bakıyordu.

“Bu zavallı adamı neden tutukladınız?” diye sordu.

“O kötü biri, hanımefendi. Aynı evde yaşadığı bir adamı ve kadını öldürüp, cesetlerini evinin altına gömmüş. Gerçekten kötü bir adamdır, dikkat edin.”

“Onu asmaya mı götürüyorsunuz? Ah, Tanrı bizi böyle adamlardan korusun!”

“Bunu bilemeyiz. İşler o noktaya gelse dahi şaşırmam. Anladığım kadarıyla sıkıntıda-sınız, hanımefendi, yolda ilerlerken endişeli sesinizi duyduk.”

“Evet, biraz canım sıkkın. Oğlun mu var, derdin var.”

Çavuş, “Söyleyin bana, size ne yaptı?” dedi ve iki köpeğin arasında duvara karşı duran delikanlıya ciddi bir bakış attı.

“Aslında iyi bir çocuktur,” dedi. “Hayvanlara çok düşkündür. Gidip saatlerce hayvanlarla oynar, onları okşar ve zaman geçirir. Ama ne zaman onu öpmeye çalışsam ya da işten sonra yorulduğumda birkaç dakika ona sarılayım desem, benden kurtulana kadar kıpır kıpır oynuyor! Başkası olsa ondan nefret ederdi, şükür ki annesiyim.”

Çavuş, çok sert bir şekilde “Kendinden utanmalısın delikanlı!” dedi.

“Bir de at meselesi var,” diye devam etti, “Belki buraya gelirken ona rastlamışsınızdır.”

“Evet hanımefendi.”

“Tomas, onu bağlamaya gitmişti. Atın yolda durması pek iyi olmuyor, siz de görmeseydiniz atın boynuna basıp düşebildiniz. Bir süre sonra oğluma eve gelmesi için seslendim. Ses gelmeyince meraklandım ve dışarı çıktım. Bir de ne göreyim, kollarını birbirlerine dolamışlar, sanki âşık gibi birbirlerine bakıyorlar.”

“Hakkınız var, tuhaf çocukmuş,” dedi. “Ata âşık mı oldun Tomas?”

“Onu içeri çağırmak için, ‘Yanıma otur ve bana biraz arkadaşlık et’ diye bağırırım, çünkü gece vakti yalnız hissederim. Ama ne zaman yanıma gelse, hiçbir zaman sessiz kalmaz. Bir dakika geçiyor, ‘Anne, mumun etrafında dönen bir güve var, yaklaşırsa yanacak!’ diye bağılıyor. Çok geçmeden bir sinek içeri giriyor, örümcek ağına yakalanacağını görüyor, sineği kurtarmaya çalışıyor. Pencereye çarpan başka bir böcek görüyor, ‘Anne, pencereyi açalım, böcek kendine zarar verecek!’ diye bağılıyor. Ama ne zaman yanına gidip ona sarılsam ya da onu öpmeye çalışsam, beni ittirip uzaklaştırıyor. Canım yanıyor, yüreğim sızlıyor. Bu dünyada ondan başka kimim var?”

Çavuş nazikçe, “Babası öldü mü hanımefendi?” dedi.

“Doğrusunu söylemek gerekirse,” dedi, “emin değilim. Uzun zaman önce Bla ‘Cliah şehrinde yaşıyorduk. Babası işten atıldı, ardından utanç duyduğu için bir daha asla bana geri dönmedi. Eve gelsin diye ne dualar ettim. Zavallı adam... Parası yoktu ama sanki parası olup olmaması çok da umurumdaydı! Bana çok düşküncü, eğer dönseydi eminim bir şekilde idare eder, hayatımıza devam ederdik. Bu olaylardan sonra babamın evine geri döndüm. Çocuklarım öldü, ardından babam öldü... Yaşamak için elimden geleni yapıyorum. Sadece oğlan biraz canımı sıkıyor işte.”

Çavuş, “Zor bir durummuş, hanımefendi,” dedi, “Ama belki de başında babası yok diye söz dinlemiyordur. Belki de biraz yalnız kalmak istiyordur. Biliyorsunuz ki annesini sevmeyen bir çocuk bile yoktur. Şimdi, Tomas, kendine gel. Annene sahip çık, onunla ilgilen ve iyi bir çocuk gibi hayvanları ve böcekleri rahat bırak. Bu dünyada hiçbir böcek seni sevemez. Bu arada size zahmet bir yolu tarif eder misiniz? Karanlıkta döneceğimiz sapağı kaçırdık mı bilmiyoruz.”

“Merak etmeyin, kaçırmadınız,” diye yanıtladı. “On dakika boyunca düz yürürseniz, sapağı göreceksiniz. Zaten kaçırmamız da mümkün değil, ağaçların arasından gökyüzünü görünce anlarsınız.”

“Teşekkürler hanımefendi,” dedi, “Devam etsek iyi olur, sabaha kadar bu serseriyi karakola yetiştirmemiz lazım.”

Çavuş ayağa kalktı, diğer polisler ise onu takip etmek üzere hazırlandılar. Çocuk, aniden fısıltıyla konuştu.

“Anne!” dedi, “Adamı asacaklar anne!” ve gözyaşlarına boğuldu.

“Şşş, ağlama canım,” dedi kadın. “Yapabileceğimiz bir şey yok.” Hızla dizlerinin üzerine çöktü ve kollarını açtı, “Annene gel canım oğlum,” dedi.

Oğlan, annesine koştu.

“Onu asacaklar!” diye yüksek, ince bir sesle haykırdı ve kadının kolunu şiddetle çekti.

Çavuş, “Sakin ol evlat. Anneye böyle yapılmaz.”

Çocuk aniden döndü ve şaşırtıcı bir gaddarlıkla çavuşun üzerine atladı. Adamın bacaklarına yapıştı, ısırma, tekmelemeye ve yumruk atmaya başladı. Saldırısı o kadar aniydi ki, çavuş sendeleyerek duvara yaslandı, sonra çocuğu eliyle kaldırarak odanın diğer tarafına fırlattı. Bir anda iki köpek öfkeyle

hırlayarak çavuşun üzerine sıçradı. Çavuş, köpeklerden birini bir köşeye tekmeledi, ancak köpek yılmadan yeniden üzerine sıçradı. Çocuğun annesi birkaç dakika boğuşmanın ardından iki köpeği de yakalamayı başardı. Adamlar korkunç ulumalar ve tehditkar havlamaların eşliğinde hızlıca dışarı çıkıp, kapıyı çarptılar.

Çavuş, "Shawn!" diye haykırdı, "Sıkıca tutuyor musun?"

Shawn, "Tutuyorum," dedi.

"Eğer kaçarsa benden sağlam sopa yersin. Sakın bırakayım deme. Yola devam ediyoruz."

Shawn, "Anlaşıldı!" dedi.

Tüyler ürperici bir sessizlik içinde yolda yürüdüler.

Filozof, "Köpekler, bu dünyanın en zeki türlerindendir," dedi.

Çavuş, "İhtiyara bakın hele, babaannem gibi konuşuyor!" dedi.

"Köpeklerin zekâları, eski çağlardan beri gözlemlenmiş ve kaydedilmiştir. Bu yüzden antik edebiyatta, köpeklerin zekâlarına ve eşsiz sadakatlerine çokça değinilmiş."

Çavuş, "O çeneni kapayacak mısın? dedi.

"Susmayacağım. Filler de zeki varlıklardır ve sahiplerine büyük bir sadakat beslerler. Büyük bir mutluluk ve yetenekle, duvarların inşasına dahi yardımcı olabilirler. Atlar da aynı şekilde insanlar tarafından bu konuda oldukça tutulmaktadır. Fakat timsahlar, tavuklar, böcekler, armadillolar ve balıklar, insanlara kayda değer bir bağlılık göstermemektedir."

Çavuş, sert bir şekilde "Hay o hayvanlar ağzına girseydi de şu çeneni bir kapatsaydın!" diye bağırdı.

Filozof, "Bu durumda da konuşmaya devam ederdim," dedi. "Bu hayvanların, insanlara sevgi ve nezaket ile bağla-

nırken, vahşi içgüdülerini nasıl koruyabildiklerini tam olarak anlayamamışımdır. Sahipleri, onları istediği kadar suistimal etsinler, tek bir hırıltı bile çıkarmazlarken, kendi cinsleriyle büyük kavgalara girişebilirler. Tabii ettikleri kavgalar onları asla mutlu etmez. Bu vahşi yaratıkların evcilleştirilmesini sağlayan şeyin korku olduğuna inanmıyorum. Bence, en vahşi hayvan bile sevme yeteneğine sahiptir. Ancak bu durum tarihte yeterince kaydedilmediği için bu hayvanlara yeterli ilgi gösterilmemiştir. Vahşi hayvanlara gerekli ilgi gösterilseydi, belki de 'zeki hayvanlar' olan insanlarla entelektüel bir dostluk kuracaklardı.”

Çavuş, “Etrafa iyi bak da yolu kaçırmayalım Shawn,” dedi.

Shawn, “Bakıyorum,” dedi.

Filozof devam etti:

“Neden bir inekle fikir alışverişinde bulunamıyoruz? Ne zaman bir inekle karşı karşıya gelsem, hiçbir arkadaşlık ilişkisi olmadan birbirimize bön bön bakmamız beni her zaman hayrete düşürmüş ve yeterince gelişmiş canlılar olup olmadığımızı sorgulamama yol açmıştır.”

Çavuş, “Shawn!” diye bağırdı.

Filozof, “Sürekli konuşuyorsunuz, bir durun da lafımı bitireyim,” dedi. “Bilinci az gelişmiş canlıların, insanlar tarafından bu şekilde aptalca adlandırılmaları yüzünden, keşfedilmemiş yetenekleri vardır. Bir karıncanın zihnini derslerde öğretse-lerdi, bu yaşında seve seve okula giderdim. Kuşlar, milyonlarca yıldır insanların tam olarak anlayamadığı meteorolojik ve atmosferik bilgilere doğal olarak sahiptir. Bir örümceğin ördüğü ağlara ya da bir arının uçuşuna bakıldığında, bu küçük yaratıkların muhteşem bir zekâya sahip oldukları yadsınamaz. Sıkça gördüğümüz toprak solucanları, büyük bir saygıyla selamladığım bir kültürel...”

“Shawn! Tanrı aşkına bir şey söyle de şu adamın sesi kulağımdan bir gitsin.”

Shawn, “Ben pek konuşmayı bilmem,” dedi, “Hiçbir zaman konuşkan olmadım, dualar dışında pek bir şey de bilmem. Galiba adam köpeklerden bahsediyor. Hiç köpeğin oldu mu?”

“Çok iyi gidiyorsun Shawn! Böyle konuşmaya devam et.”

“Bir ara köpeğini yüze kadar saydıran bir adam tanımıştım. Milletle iddiaya giriyor, çok para kazanıyordu. Hatta bu bahis yöntemiyle zengin olmuştu. Bir gün, adamın köpeğe dönerek göz kırptığını fark ettim. Adam göz kırptıkça, köpek saymaya devam ediyordu. Bu numarayı fark ettiğimizde, bir sonraki bahiste adamın köpeğe sırtını dönmesini istedik. Önüne beş bozukluk attık, ama köpek beşten fazla sayacaktı ki sahibi dönüp bir tekme yaptırdı. Adamın foyası ortaya çıkmıştı. O ana kadar bahse girdiği herkes parasını geri istedi, ama herif ortadan kayboldu. Gece vakti Amerika’ya kaçmış diyorlar. Orada da iyi para kazanıyordur, çünkü köpeğini de yanında götürmüş. Köpeği görmen lazımdı, uzun tüylü bir kancıktı ve sürekli doğurdu!”

Filozof, “İnsanların ne gibi şartlar altında Amerika’ya gittikleri şaşırtıcı bir konu olmalı,” dedi.

“Devam et Shawn, sesini duymak iyi geldi.”

Shawn, “Edeyim tabii,” dedi. “Bir ara da bir kedim vardı, iki ayda bir doğurup dururdu.”

Filozofun sesi yükseldi.

“Bu durum, dönemsel göçlerin bir örneği olsaydı kolaylıkla anlaşılabilirdi. Örneğin kuşlar, sonbaharın sonlarına doğru yuvalarından göç ederek, yuvalarında bulamayacakları sıcaklığı ve yemekleri başka yerlerde bulmaya giderler. Aynı şekilde pembe tenli ve ağırbaşlı bir balık türü olan somonlar da Atlantik Okyanusu’ndan yola çıkarak, bir mevsim boyunca beslenebilecekleri

akarsulara ya da göllere yolculuk ederler. Tabii birçok somonun yolculuğu bir ağa takılmakla bite—”

Çavuş, endişeyle “Shawn, konuşsana artık!” diye bağırdı.

Shawn inanılmaz bir hız ve güçlü bir sesle gevezelik etmeye başladı:

“Kediler bazen yavrularını yerler, bazen yemezler. Yavrularını yiyen bir kedi, kalpsiz bir canlıdır. Bir ara yavrularını yiyen bir kediye rastlamıştım. Dört bacaklı, uzun kuyrukluymuş ve her yavruyu yediğinde kafasını sallardı. Bir gün kafasına bir çekiç vurup hayvanı öldürdüm. Çok kokuyordu, dolayısıyla—”

Çavuş, “Shawn! Kedi ve köpeklerden başka bir şey bilmez misin?” diye bağırdı.

Shawn, “Başka bir şeyden bahsetmek isterim ama bunları anlatırken bile zorlanıyorum. Eğer bana ne konuşacağımı söylersen o konudan bahsetmeye çalışırım,” diye söylendi.

Çavuş, üzüntüyle “Sen bir aptalsın,” dedi, “Asla gerçek bir polis memuru olmaz senden. Yanındaki herifi bile senden daha fazla dinlemek istedim. Her neyse. Adamı sıkıca tut, olur mu?”

Shawn, “Tutuyorum,” dedi.

“Pekâlâ, yürümeye başlayalım. Eğer hızımızı korursak ve bu yolun bir sonu varsa gece bitmeden kışlaya ulaşırız. O neydi? Bir ses duydunuz mu?”

Shawn, “Hiçbir şey duymadım,” dedi.

Polislerden biri, “Yolun kenarındaki çite sürten bir şey duydum galiba,” dedi.

Çavuş, konuşmaya başladı.

“Ben de öyle duydum. Belki de bir gelinciktir. Hay şu önümüzü bile göremediğimiz ormandan bir çıksaydık! Shawn, şimdi duyuyor musun?”

“Evet. Çitin orada birileri olmalı, çünkü gelinciğin sesi fark-

lı olur.”

Çavuş, “Birbirinize yaklaşın beyler!” diye emretti, “Eğer biri varsa da bizlik bir sıkıntı yok demektir, yürümeye devam edelim.”

Sözünü yeni bitirmişti ki, ayak sesleri aniden yükseldi ve dört polis elinde sopalı kimselerce çevrildi.

“Coplarınızı hazırlayın,” diye kükredi Çavuş, “Adamı sakın bırakayım deme Shawn!”

Shawn, “Anlaşıldı!” diye bağırdı.

Hızlı ayak ve soluk sesleri, sopaların havada sallanırken çıkardığı ısığa benzer sesler ve bedenlerle çarpışan sopaların gümbürtüleri dışında bir ses duyulmaz olmuştu. Dört polis, karanlığa ve düşmanlarına şiddetli bir coşkuyla küfrederek, her tarafa çılgınca coplarını sallıyordu.

Shawn, “Bırakın!” diye kükredi, “Bırakın yoksa kafanızı kırarım. Birileri tutukluyu çekiyor! Copumu yere düşürdüm.”

Polisler, coplarını öyle bir şiddetle sallıyorlardı ki, düşmanlar geldikleri kadar hızlı ve gizemli bir şekilde oradan ayrıldılar. Sadece iki dakikalık çılgın ve amaçsız bir çatışma yaşanmıştı. Ardından sessiz gece yeniden çökmüş; dalların, yaprakların hışırtısı ve ince esintilerin çıkardığı sesler dışında bir ses kalmamıştı.

“Hadi bakalım beyler,” dedi Çavuş. “Bu yerden olabildiğince çabuk çıksak iyi olur. Aranızdan yaralanan var mı?”

Shawn nefes nefese kalmıştı, “Düşmanlardan birini yakaladım!” diye bağırdı.

“Ne diyorsun?”

“Bize saldıranlardan birini yakaladım, adam balık gibi çırpınıyor.”

Çavuş heyecanla, “Sıkı tut, kaçmasın!” dedi.

“Anladığım kadarıyla küçük bir eleman. Biriniz ihtiyarı

tutsun da bize saldıran kimmiş görelim.”

Polislerden biri Filozof'un kolunu tuttu. Shawn, iki eliyle saldırganı kavradı.

“Sessiz ol, yoksa boğarım seni,” dedi, “Aa, gerçekten de küçük bir çocuk gibi görünüyor!”

“Bize saldıran küçük bir çocukmuş ha!” dedi Çavuş.

“Evet, boyu belime kadar gelmiyor.”

Çavuş, öne eğilerek konuşmaya başladı:

“Kulübede köpekleri üzerimize salan o hayvan sevicisi velet olmalı. Söyle bana evlat, ne yapmaya çalışıyorsun? Kendini hapse mi attırmak istiyorsun? Yanındakiler kimdi anlat bakalım!”

Shawn, “Başını kaldır ve çavuşun sorularına cevap ver evlat,” dedi ve “Ah!” diye bağırdı, “Çocuk falan değilmiş, az daha bizi kandırıyordu. Sakalı var bunun be!”

Çavuş, “Ne diyorsun?” diye bağırdı.

Çavuş, içini çekerek “Gerçekten de sakalı varmış,” dedi. “Keşke bu yaratığın ne olduğunu bilseydim. Sesi bizi korkutabilecek kadar çok çıkıyor. Kibriti olan var mı?”

Adamlardan biri, “Yeleğimin cebinde iki tane daha olacaktı,” dedi.

“Bir kibrit uzat da yakayım.”

Elini uzatarak, kibriti aldı.

“Onu sıkı tuttuğundan emin ol Shawn. Nasıl bir mucizeyle karşı karşıyayız, bir görelim bakalım.”

Shawn, “İki kolunu da sıkıca kavradım, kafasından başka bir yerini kıpırtadamaz.”

Çavuş elini siper ederek kibriti yaktı ve gözlerini yakaladıkları yaratığa çevirdi. Dar, yeşil giysiler giymiş küçük bir adamdı

karşılarındaki. Geniş gözleri, soluk yüzüyle onlara bakıyordu. Çenesinin altındaki sakalı görmüşlerdi ki kibrit söndü.

Çavuş, “Bu bir cüce cin,” dedi.

Birkaç dakika sessizlik oldu, ardından Shawn düşünceli bir sesle konuşmaya başladı.

“Gerçekten mi? Bu garip bir mucize olmalı!”

Çavuş, “Evet. Sence başka bir şey olabilir mi? Kendi gözlemlerinle gördün,” dedi.

Shawn, Cüce Cin’e doğru eğildi.

“Bana paranın nerede olduğunu söyle! Paranın nerede olduğunu söyle yoksa boynunu kırarım.”

Diğer adamlar da hevesle Cüce Cin’in etrafına toplanarak, tehditler ve emirler yağdırmaya başladılar.

Shawn, şiddetle dönerek diğerlerine bağırdı:

“Azıcık sabırlı olun! Herkesin sorusuna aynı anda cevap verecek hali yok ya...”

Tekrar Cüce Cin’e döndü ve dişleri birbirine çarpıncaya dek onu salladı.

“Paranın nerede olduğunu bana söylemezsen seni öldürürüm! Öldürürüm diyorum bak!”

Cüce cin, “Hiç param yok ki efendim,” dedi.

Shawn, “Yalanları bir kenara bırak!” diye kükredi, “Şimdi doğruyu söyle yoksa senin için kötü olur.”

Cüce Cin, “Maalesef hiç param yok. Tepede oturan Mee-hawl MacMurrachu bir süre önce altın dolu küpümüzü çaldı ve dikenli bir çalının altına gömdü. İnanmazsanız, sizi oraya götürebilirim,” dedi.

Shawn, “Aferin, yola geliyorsun,” dedi. “Şimdi benimle gel bakalım. Eğer kaçmaya çalışırsan, sopayı yersin. Anladın mı?”

“Neden kaçayım?” dedi Cüce Cin, “Sizinle olmak benim için bir şereftir.”

Cüce Cin’in lafı üzerine Çavuş bir anda kükredi.

“Dikkat!”

Sesi duyan polisler, bir robot gibi ayaklandılar.

Çavuş, alaycı bir şekilde “Mahkûmu ne yapacağız Shawn?” dedi, “Bu gece yeterince buralarda dolanmadık mı? O Cüce cini de karakola götürüyoruz. Eğer emirlerime uymazsanız sonunuz kötü olur!”

Shawn somurttu ve “Ama altınla dolu bir küpten bahsediyoruz, Çavuş,” dedi.

“Eğer gerçekten de altını varsa, kraliyet hazinesine aktarılacaktır. Sen nasıl bir polissin Shawn? Hareketlerine dikkat et ve emirlerime karşı gelme. Hadi, şimdi karakola gidiyoruz. Katili de alın ve toparlanın.”

Karanlıktan panik dolu sesler geldi. Adamlardan biri, dehşet içinde bir sesle “Hay!” diye bağırdı.

Çavuş, “Neyin var, yaralandın mı?” dedi.

“Mahkûm... Kaçmış!”

Çavuş, öfke patlamasıyla ayağa kalktı.

“Kaçmış mı?”

Kederli bir ses konuştu:

“Cüce Cin’le ilgilenirken onu unutmuş olmalıyım.”

Çavuş, “Seni ahmak!” diye bağırdı.

Shawn, boğuk bir sesle “Mahkûmu mu kaçırdın?” diye söylendi. Küfrederek öne sıçradı ve ihmalkâr meslektaşının suratına öyle korkunç bir yumruk attı ki, adam yere düştü. Yere çarpan kafanın çıkardığı sesi herkes duymuştu.

“Kalk,” dedi Shawn, “Bir tane daha vurmadan çabuk kalk.”

Çavuş, “Yeter!” dedi, “Karakola gidiyoruz. El âleme rezil olduk. Yaptıklarınızın hesabını bir bir vereceksiniz. Cüce cini de alın, koşar adım gidiyoruz.

Shawn, “Hayda!” diye bağırdı.

Çavuş, huysuz bir şekilde “Şimdi ne oldu?” dedi.

“Bir şey olmadı,” diye yanıtladı Shawn.

“Ne diye hayda dedin o zaman, gerizekâli?”

Shawn, fısıltılı bir sesle “Cüce Cin...” dedi. “Elemanı yumruklarken, Cüce Cin’i tuttuğumu unutmuşum. Çitlere doğru kaçmış olmalı. Bir şey söyleyin Çavuş, ne olur!”

Çavuş, “Hızlı adımlarla yürüyün,” dedi ve dört adam tüyler ürpertici karanlıkta sessiz bir biçimde ilerledi.

XV. BÖLÜM

Filozof, kasvetli çam ormanında geçirdiği uzun yıllar nede- niyle karanlıkta önünü biraz seçebiliyordu. Artık birinin onu tutmadığını anlayınca, sessizce başını öne eğerek yürüdü ve yolculuğuna devam etti. Kafasına soyut bir düşünce takılmıştı. “Ben” kelimesi üzerine odaklandı ve bu kavramın geçirdiği bü- tün değişimleri maceracı bir şekilde takip etti. “Ben’in yoklu- ğu” gerçeğine vardığında, ürkmüştü. Kendi varlığı onu hayrete düşürdü. Elinden tutup, onu kaldıran kişinin kendi eli olmadığına emindi. Bu kişinin kim olduğunu düşünmeye başlamıştı ki, paltosunu biri çekiştirdi. Aşağıya baktığında, Gortlu cüce cinlerden birinin yanında koştuğunu gördü.

“Soylu efendim,” dedi Cüce Cin, “Sizle de iki çift laf edilm-i-yor. Ne zamandır sesleniyorum, dinlemiyorsunuz.”

“Şimdi dinliyorum,” diye cevapladı Filozof.

Cüce cin, içtenlikle “Gerçekten de dinliyorsunuz!” dedi. “Kar-deşlerim yolun diğer tarafındaki çitin arkasında bekliyorlar ve si-zinle konuşmak istiyorlar. Benimle gelmek ister misiniz, efendim?”

Filozof, “Neden seninle gelmeyeyim?” dedi ve cüce cini takip etmeye başladı.

Çitlerin arasındaki bir boşluktan yavaşça geçip, ötedeki bir tarlaya girdiler.

Ona rehberlik eden Cüce Cin, “Bu tarafa doğru gelin efendim!” diye seslendi. Filozof, Cüce Cin’i takip etti. Birkaç dakika içinde diğer cüce cinlerin arkasına saklandığı çalının yanına geldiler. Yaklaşan Filozof’u karşılamak için dışarı çıkan cüce cinler, neşeyle selam verdiler. Cüce cinlere, Inis Magrathlı Cılız Kadın eşlik ediyordu. Kocasını bu deritten kurtaran cüce cinlere teşekkür etti ve Filozof’u kucakladı.

Aralarından biri, “Gece henüz genç,” dedi. “Oturup, ne yapacağımızı konuşalım.”

Filozof, “Çok yorgunum,” dedi. “İki gündür durmadan yürüyorum. Biraz oturup dinlensek çok iyi olur.”

Çalılığın altına oturdular. Filozof, piposunu ateşledi. Bulundukları alanda, Filozof’un piposundan çıkan dumanın görülebileceği kadar ışık kaynağı mevcut olsa da ortalık tamamen aydınlık değildi. Dışarıdan bakan biri, ağaçların gölgesinden daha koyu görünen bu karartıları fark edebilirdi. Fakat zemin kuru olduğundan ve rüzgâr hoş bir ürperti yarattığından herkes halinden memnundu. Filozof, birkaç kez derin nefes çektikten sonra piposunu yanındakine uzattı. Yanındaki de aynısını yaptı ve pipo elden ele uzatıldı.

Cılız kadın, konuşmaya başladı.

“Çocukları uyuturken sana doğru düzgün bir yemek hazırlamaya vakit kalmadı. Ah, Tanrı yardımcın olsun! Ne acıkmışsındır...”

Filozof, çok endişeli bir sesle, “Evet, açım,” dedi, “ama senin suçun yok, zaten buralara kadar zahmet etmişsin canım.”

Cılız kadın, sözlerine devam etti:

“Seni aramak için yollara düştüğümde bu iyi insanlarla tanıştım. Onlara ne olduğunu anlattığımda bana yardımcı olmak için ellerinden geleni yaptılar. Çitin ardında polislere saldırmak için saklanırken, tenceredeki yulaf lapasını dökmeyeyim diye düşündüm.”

Filozof, iştahla dudaklarını yaladı ve “Anlat canım, seni dinliyorum,” dedi.

“Şalımı tencereye sardım ve beklemek zorunda kaldım.”

“Yemeği dökmedin, değil mi karıcığım?”

“Merak etme, dökmedim,” diye yanıtladı, “Şu anda yanımda. Biraz soğumuştur ama hiç yoktan iyidir.” Küçük tencereyi Filozof’a uzattı.

“İçine biraz şeker ve kuş üzümü koydum,” dedi utangaç bir şekilde, “Cebimde de bir kaşık var, sana vereyim.”

Filozof, “Ellerine sağlık, çok güzel olmuş,” dedi, tencerenin içindeki lapayı o kadar hızlı bitirdi ki, karısı eşinin ne kadar acıktığını gördüğünde ağlamaya başladı.

Pipo içme sırası yeniden Filozof’a gelmişti. “Şimdi konuşabiliriz işte!” diyerek gecenin karanlığına büyük bir duman bulutu üfledi ve mutlu bir şekilde iç çekti.

Cılız Kadın, “Biraz düşündük de... Bir süre evimize geri dönmemeliyiz. Polisler Coilla Doraca’yı uzun bir süre boyunca gözleyecektir. Sonuçta söz konusu suçsa aramayı bırakmayacaklardır.”

Filozof, “Doğruya doğru,” dedi.

“Neyse, bu konu üzerine konuştuk ve dedik ki, bence bu küçük adamların ağaç evinde yaşayabilirsin. Ne kadar ararlarsa arasınlar, orada seni bulamazlar. Ya da gece yola çıkıp, Brú na Bóinne’ye gidersin. Angus Óg, sana yardımcı olacaktır.”

Cüce cinlerden biri araya girdi.

“Soylu Efendim,” dedi, “bizim evimizde pek yer yoktur ama misafir ağırlamakta iyiyizdir. Mehtaplı gecelerde bizimle seyahat eder, eğlenceli şeyler görerek iyi vakit geçirirsiniz. Tepelerin cinleri ve perileri bizi ziyarete gelirler, her zaman konuşacak bir şeyler bulur, mağaralarda ve yüksek tepelerde dans ederiz. Kötü bir hayatımız olduğunu düşünmeyin, eğlence ve bolluk bizdedir. Angus Mac an Og’un sarayında böyle keyifli vakit geçirmeniz zordur.”

Filozof, “Gerçekten de dans etmek isterim,” dedi. “Dansın, insanın ilk ve son görevi olduğuna inanırım. Eğer neşelenemeyeceksek, ne yapabiliriz? Neşenin olmadığı, kahkahaların atılmadığı bir hayat boşa yaşıyor demektir. Ancak bu nazik teklifinizi bu seferlik reddedeğim, çünkü polise teslim olmak zorundayım.”

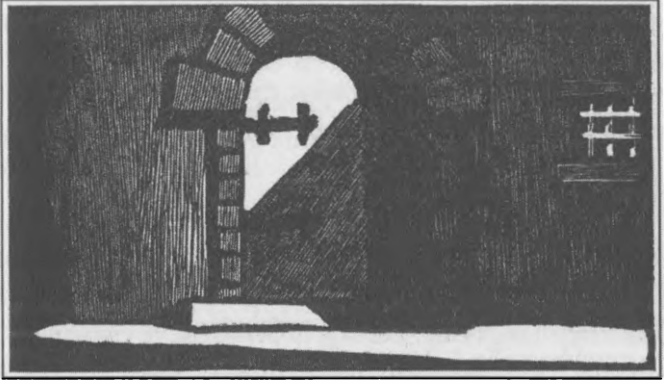
Cılız Kadın, acılar içinde haykırmaya başladı.

“Bunu yapamazsın! Bunu bize yapmayı aklından bile geçirme.”

“Masum bir adama asla zulmedilemez. Masumun zihni onu güçlendirir, yüreği de arkasında durur. Sert bir ceza, ancak suçlu bir kişiye verilebilir. Çünkü suçlu, kendisini cezalandırmayı seçmiştir. İnsan, bedeniyle yasalara itaat etmeli, aklıyla onlardan kaçmalıdır. Hukuk adamları beni yakaladı ve tutukladı. Bu durumda onlara geri dönmem gerekiyor ki görevlerini yerine getirsinler.”

Filozof, piposunu içmeye devam etti. Diğerleri, uzun bir süre tartışmalarına rağmen Filozof’u kararından vazgeçiremediler. Bu yüzden şafağın soluk parıltısı gökyüzüne çalındığında ayağa kalktılar ve karakola doğru yürümeye başladılar.

Yolun kenarına geldiklerinde Filozof’a veda ettiler. Cılız Kadın, Angus Óg’u ziyaret edeceğini ve ondan isteyeceğini söyleyerek kocasını kucakladı. Hep beraber geldikleri yoldan geri dönerlerken, Filozof karakola doğru adım attı.

XVI. BÖLÜM

Karakolun kapısı çalındığında, kapı, uykudan yeni uyanmış gibi görünen dalgalı ve kızıl saçlı bir adam tarafından açıldı.

“Sabahın köründe ne istiyorsun?” dedi.

Filozof, “Teslim olmak için geldim,” dedi.

Polis, ihtiyar adama baktı.

“Senin gibi yaşlı bir adam bu kadar aptal olmamalı,” dedi. “Şimdi evine git, ne yaptıysan da kimseye tek laf etme. Söylesene, suçun ortaya mı çıktı yoksa vicdanını mı rahatlatmaya çalışıyorsun?”

Filozof, “Teslim olmam gerekli,” dedi.

“Eğer gerçekten mecbur hissediyorsan, söz bitmiştir. Ayaklarını iyice sil ve içeri gel. İfadeni alalım.”

Filozof, “Size ifade veremem, işlenmeyen suçun ifadesi olmaz,” dedi.

Polis, adama yeniden baktı.

“Öyleyse...” dedi, “Hiç içeri girmene ve beni uyukumdan uyandırmana gerek yok. Naas Yolu’nda porsuğa saldıran adam mısın yoksa?”

“Değilim,” diye cevapladı Filozof, “Kardeşimi ve karısını öldürdüğüm iddiasıyla tutuklandım. Ancak onlara dokunmadım.”

Polis, “Ciddi misin?” diye sordu ve hızlı bir şekilde kapıyı açtı, “Gel gel, içeri buyur. Bizimkiler uyanınca seni gördüklerine çok memnun olacaklar. Dün gece geldiklerinden beri birbirleriyle kavga edip, Leinster’ın perilerine ve cinlerine küfrediyorlar. Ne anlattıklarını hiç anlamadık. Ateşin kenarındaki koltuğa otur, belki biraz uyursun. Pek yorgun görünüyorsun. İrlanda’daki her vilayeti gezmiş gibisin, ayağındaki çamurdan anlaşılıyor.”

Filozof, polise teşekkür etti ve koltuğa uzandı. Çok yorgun olduğu için kısa bir süre sonra uykuya daldı.

Saatler sonra, gelen gürültünün sesiyle uyandı ve ayağa kalktığı anda onu önceki akşam yakalayan polislerin ayakta durduğunu gördü. Çavuşun yüzü, neşeyle parlıyordu. Üstünde sadece pantolon ve gömlek vardı. Saçlarının bir kısmı dikilmiş, bir kısmı toplu, bir kısmı da dağınık duruyordu. Çavuşun saçlarının bu hali ve ayaklarının çıplak olması ona vahşi bir görünüm sağlıyordu. Çavuş, Filozof’un elini tutarak, onu rahatlatmak için yapabileceği bir şey olursa çekinmeden söylemesini istedi. Benzer bir şekilde giyinmiş olan Shawn ise Filozof’u selamladı ve kendisini sonsuza kadar arkadaşı ilan etti. Ayrıca, Filozof’un iki kişiyi öldürdüğüne inanmadığını, onları öldürdüyse haklı olduğunu, asıldığı takdirde dünyada eşi benzeri bulunmayan bu bilge adamın mezarına her hafta çiçek dikeceğini belirtti.

Bu sözler Filozof’u rahatlatmış ve kızıl saçlı polisi şaşkınlık içinde bırakan terimler kullanarak teşekkür etti.

Ekmek ve kakaodan oluşan bir kahvaltı verildi ve polislerle beraber yemeğini bitirdi. Daha sonra dışarıda işleri olduğundan, Filozof'u arka bahçeye götürdüler. Filozof'a istediği kadar pipo içebileceğini söyleyen polisler, kendisine bir pipo, bir kutu tütün, iki kutu kibrit ve bir sözlük verdiler ve adamı kendi haline bıraktılar.

Bahçe, yaklaşık olarak on iki metre kareydi. Her tarafından uzun, düz duvarlar yükselen bu bahçeye ne güneş ne de rüzgâr giriyordu. Bir köşede, paslı bir görünüme sahip bir bezelye sırığı yükseliyordu. Bu bitkinin her yaprağında delikler vardı ancak hiç çiçeği yoktu. Bir başka köşede Latin çiçekleri vardı. Her dalından iki çiçek açan bu bitkinin yaprakları parçalanmıştı ve hüznü bir görüntü yaratıyordu. Duvarın diğer köşesini büyük bir sarmaşık yığını sarmıştı. Sarmaşığın tepedeki yaprakları büyük ve parlak bir görüntüye sahipti, ancak yere yakın kısmı, örümcek ağlarıyla sarılmış çıplak ve gri dallardan ibaretti. Dördüncü duvar, her yaprağı sürünen bir böcek gibi görünen bir Virginia sarmaşığıyla kaplıydı. Bu küçük mekanın ortasında yeşermeye çalışan çimler bulunuyordu. Ancak yere parçaları saçılmış çanak çömlek parçaları ve kırık şişeler o kadar fazlaydı ki, çimlerin yeşermeye çalışması geçici bir çabadan öteye gidememişti.

Filozof, uzun süre volta attı. Bir anda duraksayarak, bezelye sırığını inceledi ve bu bitkinin sefil varoluş acısını paylaştı. İki çiçek vermiş Latin çiçeği, Filozof'u sevindirdi. Ancak bu bitkilerin özgürce çiçek açabileceği bahçeleri düşündüğünde, acı gerçeği fark etti.

“Zavallı bitkiler! Siz de benim gibi hapistesiniz,” dedi.

Bu boş, sessiz bahçe onu o kadar rahatsız etti ki, sonunda kızıl saçlı polise seslenerek kendisini hücreye alması için yalvardı. Kısa bir süre sonra ortak hücreye alındı.

Ortak hücre, zeminin altına inşa edilmiş küçük bir mahzeni andırıyordu. Üstlerindeki demir ızgaradan, beyaz bir ışık huzmesi süzülse de içeri güneş ışığı giriyor mu girmiyor mu belli değildi. Tavandaki bir delikten hücrenin içine tahta bir merdiven iniyordu. Bu delik, aynı şekilde biraz ışık ve hava sağlıyordu. Duvarlar, alçı ile kaplanmış taşlardan inşa edilmişti. Pek çok yerde alçı düşmüş, taşların kaba görüntüsü her bakılan yerde görünür hale gelmişti.

Hücrede iki adam vardı. Filozof ikisini de selamladı, ancak cevap vermediler, birbirleriyle de konuşmadılar. Odanın her yerini kaplayan ahşap bir tahta, duvarın alt kısmına yerleştirilmişti. İki adam, birbirinden uzakta, dirsekleri dizlerinin üzerinde başlarını ellerine dayamış, oturuyordu. İkisinin gözleri de sarsılmaz bir bakışla ayaklarının altındaki zemine sabitlenmişti.

Filozof, bir süre küçük hücrede volta atmaya denedi, ancak kısa bir süre sonra ahşap tahtanın üzerine tıpkı o adamlar gibi oturdu ve melankolik rüyalara daldı.

Böylelikle gün geçti. Bir polis, merdivenden iki kez inerek üç porsiyon yiyecek, yani ekmek ve kakao ile geldi. Izgaraların arasından sızan ışık, fark edilmeden kayboldu ve karanlık odayı sarmaya başladı. Uzun bir aradan sonra, polis üç şilte ve üç battaniyeyle tekrar geldi ve bunları delikten uzattı. Herkes birer şilte ve battaniye alıp yere serdi.

Karanlık çöktüğünden, birbirlerini göremiyorlardı. Bu yüzden her şeyi el yordamıyla bulmak zorundaydılar. Yataklarını hazırlayan mahkûmlar, uzandılar ve odada korkunç bir sessizlik belirdi.

Ancak Filozof uyuyamıyordu. Gözlerini kapalı tutmayı tercih ediyordu, çünkü gözünü kapattığında oluşan karanlık, içinde bulunduğu mekanın karanlığı kadar yoğun değildi. Gerçekten de kendi karanlığını aydınlatabilir, etrafında güneşli yollar

ya da ısıtılı gökyüzünü hayal edebilirdi. Gözleri kapalıyken bir anda tüm ışıklara, renklere ve tonlara hâkim oldu. Birkaç dakika oyalandıktan sonra, anlaşılmaz bir güç yüzünden gözünü açtı ve içinde bulunduğu karanlık onu yeniden hüzünlü bir boşluğa düşürdü. Karanlık, üzüntüyle üzerine çökmüştü. Öyle ki, birkaç dakika sonra yeniden gözünü kapatıp aynı şeyleri hayal etmeyi denediğinde, karanlığın göz kapaklarından içeri sızıp mutluluk veren her şeyi yok ettiğini anlamıştı.

“Zihin de beden gibi hapsedilebilir mi?” diye kendine sordu.

Zihinsel özgürlüğünü yeniden kazanmak için çaresizce çabaladı, ama nafileydi. Hayalinde canlandırabileceği tek şey, korku dolu görüntülerden ibaretti. Karanlığın yaratıkları etrafını sarıyor, insanüstü bir dehşet her yere yayılıyordu. Yaklaşan yaratıklar, gözlerinden içine sızdılar ve zihnine saldırdılar. Bedeni gibi zihninin de hapiste olduğunu anlamıştı.

Sessizliğin içinden bir ses duydu. Sert ancak sevilirli bir ses, Filozof'u sevindirmişti, ancak hangi mahkûmun konuştuğunu anlayamıyordu. Karanlığın yarattığı zihinsel tutsaklık yüzünden cefa çeken bir adamın, hortlaklar ve yapışkan düşmanlarla savaştığı görüntüsü gözlerinin önünde belirti. Sanki su altında kalmış, dipsiz kuyuların iblisleri tarafından ele geçirilmişti ancak bütün bunlara rağmen kendi başına konuşmaya devam ediyordu. Ses, bağlantısız cümleler kurarak, kendine acımdan ya da güvenmekten bahsediyor, hayatın tuhaflığına değiniyor oradan da insanların zulmünden söz ediyordu. Bir süre devam eden bağlantısız cümleler, sonunda anamlanmaya başlamıştı.

“Bir adam tanırdım,” dedi ses, “Kendisi haftada otuz şilin kazanan bir katipti ve beş yıl boyunca işini bir gün bile aksatmamıştı. Eli sıkı bir adam olsa da dört çocuğu ve karısı varken para biriktirmesi pek zordu. Evlerinin kirası pahalıydı, eve yiyecek ve giyecek sağlamak da öyle. Hafta başı aldığı otuz şilinden bir

sonraki haftaya tek kuruş kalmazdı, ancak bir şekilde geçinmeyi başarırlardı. Öyle ki, bütün ailesinin geçimini sağladığını gören adam, çok para olmadan da geçinilebildiğini düşünürdü, ancak asıl eli sıkı olan karısıydı. Bir gün adam hastalandı. Fakir hastalanmayı, evli biri işe gitmemeyi göze alamaz. Hastaysa hastaydı, işine gitmesi gerekliydi. İşe gitmediği takdirde, kim para kazanıp evine bakacaktı? Bu düşüncelerle beraber işine döndü. Her zamanki saatte kalkarak, ofise gitti ve işverenin dikkatini çekmeden günü atlattı. Neyin yanlış olduğunu bilmiyordu, bildiği tek şey hasta olduğuydu. Bazen kafasında ani ağrılar başlıyor, hareket ettiğinde ya da kalem oynattığında saatler süren bir halsizlik onu ele geçiriyordu. 'Sayın ....' diye cümleye başlarken S harfini acı verici bir ağırlıkla yazıyor, bir sonraki harfi ince yazıp geçiyor, üçüncü harfi yazarken içi nefretle doluyordu. Sanki her kelimeyi bitirdiğinde, bir maceranın sonuna geliyordu. Daha önce hiç böyle bir şeye rastlamamıştı. Şaşırtıcı, yalnız ve bireysel bir duyguydu hissettiği, dünyadaki hiçbir olayla bağlantısı yoktu. Kelimelerin bireyselliğini korumak için, her harfi farklı bir el yazısıyla yazıyordu. Omuzlarını büküyor, kalem kâğıda dayayıp neredeyse büyülenene kadar boş kâğıda bakarak oturuyor, sonra bir korkuyla kendine geliyor ve işinden geri kalmamak adına deli gibi çalışmaya başlıyordu. Gün, sanki paslanmış bir çark gibi yavaş yavaş hareket ediyor, çok uzun geçiyordu. Her saat, ağır ağır şişen büyük bir balon gibiydi, uçarak sonsuzluğa doğru ilerliyordu. Adam, ellerinin dinlenmek istediğini hissetti. Elini kullanmaması, onun için büyük bir lükstü. Kalem tutarak, elini kâğıdın üzerine koyuyor, dinlenmesini keyifle izliyordu. Dinlenmek isteyen kendisi değil, sanki eliydi. Ancak kalem her kaydığında eli tatlı uykusundan uyanıyordu. Sanki içinden gelen bir ses, 'Kalem hareket ettirme!' diyordu. Elini her hareket ettirdiğinde, eli daha da acı içinde çalışmaya başlıyordu. Gece eve gittiğinde hemen

yattı. Gece boyunca duvardaki sineğe ya da çatlağa odaklandı. Karısı onunla konuştuğunda sesi çok uzaktan geliyor gibiydi. Ağzında bir şey varmış gibi boğuk bir sesle karısına cevap verdi. Sadece boş duvara bakmak, yalnız kalmak istiyordu.

Bir sabah kalkamadığını, hatta daha doğrusu kalkmak istemediğini fark etti. Karısı ona seslendiğinde cevap vermedi. Her on saniyede bir 'Hadi uyan!', 'Kalk!' sesleri sağında ve solunda bomba gibi patlıyor, patlayan bombaların parçaları her yere saçılıyor, dönmeye başlıyor ve her tarafını kaplıyordu. Sonra birden sesler kesiliverdi ve yalnızca 'İşe geç kaldın!' sesini duydu. Bu kelimeler sanki göz kapaklarının hemen ötesinde bir bulanıklık gibi gördü ve uyuyana kadar bulanıklığı seyretti."

Hücredeki ses birkaç dakikalığına konuşmayı kesti ve sonra sözlerine devam etti.

"Üç hafta boyunca yatağını terk etmemiş, bir tür trans halinde yaşamıştı. Büyük şekiller gözlerinin önünde yavaşça hareket ediyor, tatlı sözler kulağına nazikçe çalınıyor ve sonsuza kadar yankılanıyordu. Kendine geldiğinde evdeki her şey farklıydı. Satın almak uğruna yıllarca çalıştığı mobilyaların tamamı gitmişti. Nereye baksa, tanıdık eşyaları arıyordu. Ancak sandalyeler, ayna, masa... Bunların hiçbiri yerinde değildi. Alt kat daha da kötüydü. Bu kattaki bütün eşyalar satılmıştı. Karısı, doktorlara, ilaçlara, yiyeceğe ve kiraya para yetiştirmek için her şeyi satmıştı. O da değişmişti. Sanki yüzündeki iyilik silinmişti. Kocasının yanında işe başlayacak olması içini rahatlatıyor olsa da zayıf ve perişan görünüyor, keskin bakıyordu.

Ofise döndüğünde telaşlıydı. Patronuna ne söyleyeceğini bilmiyordu. Hasta olduğu için suçlanabilirdi. İşe gelmediği haftaların maaşını alıp almayacağını merak ediyordu. Kapıda durduğunda içini korku doldurdu. Patronuyla göz göze geleceği düşüncesi, bir dakika sonra o sabit, soğuk bakışlarla karşı

karşıya kalacağı düşüncesi onu dehşete düşürüyordu. Bir anda cesaretini toplayarak kapıyı açtı ve içeri girdi. Patronu orada başka bir adamla oturuyordu. Doğal ve sakin bir sesle 'Günaydın efendim' demeye çalıştı, ancak ofisteki yabancının kendisinin yerine işe alındığını biliyordu ve bu bilgi, diliyle düşüncesi arasına girdi. Kekeleyişini duydu. Her şey tepetaklak olmuştu. Patronu hızla konuşurken, diğer adam ona utangaç, kaçamak ve yalvarır bakışlarla bakıyordu. Karşıdaki yabancı, işe alındığı için özür diliyor gibiydi. Bu yüzden 'İyi günler dilerim' dedi ve tökezleyerek dışarı çıktı.

Dışarı çıktığında, nereye gideceğini bilmiyordu. Bir süre sonra şehrin merkezindeki küçük parka doğru yürüdü. Bir gölete bakan demir banka oturdu. Kuğulara ekmek atan çocukları izliyor, arada sırada önünden aşağı yukarı koşuşturan emekçiler, postacılar geçiyordu. Bazen ise yırtık pırtık kıyafetleriyle, kendi kendine dolaşan perişan yüzlü bir kadına rastlıyordu. Bu donuk insanlara baktığında, karşıda yürümediklerini görüyor, aslında cehenneme doğru ilerlediklerini hissediyordu. Çaresiz gözleri, onları yalnızca şeytan olarak görüyordu. Kendisi de bu acılı yürüyüşe katılıyor, eve gittiğinde karısına ne söyleyeceğini bilemiyordu. Kovulmasını bir çeşit bahaneye dönüştürmek için, patronunun ona neler söylediğini, kendisinin nasıl alaycı bir şekilde cevapladığını yüzlerce kez prova etti. Bütün günü parkta geçirdi ve akşam olduğunda her zamanki saatte evine döndü.

Karısı, işteki ilk gününün nasıl geçtiğine, işe gitmediği haftaların ücretini alıp alamayacağına dair sorular sordu. Adam, ona kararlı bir şekilde cevap verdi, akşam yemeğini bitirdi ve yatmaya gitti. Ancak karısıyla göz göze geldiğinde işten çıkarıldığını, haftaya maaş almayacağını söyleyememişti. Harap olmuş bu evde karısının dehşet içinde kalacak suratını görmekten korkmuştu.

Sabah olduğuunda kahvaltısını etti ve tekrar dışarı çıktı. İşe gidiyordur herhâlde, diye düşündü karısı. Kocasının, geçmiş üç haftanın maaşını talep etmesini ya da bir sonraki haftanın maaşını avans olarak istemesini tembihledi. Ellerinde hiç para kalmamıştı. Kocası, elinden geleni yapacağını söyledi, ancak doğruca parka gitti ve dünkü gibi yoldan geçenlere bakarak zaman geçirdi. Gün ortasında paniğe kapılarak şehrin her tarafını dolaştı; ofislere, dükkanlara, depolara giderek iş aradı ancak kimse ona iş vermedi. Ağır adımlarla parka geri döndü ve oturmaya devam etti.

Eve döndüğünde karısına gün boyu işte neler yaptığını anlattı, avans istediğinde patronunun söyledikleri hakkında yalan söylemeye devam etti. Çocukların ona sarılmasını bile kaldıramıyordu. Kısa bir süre sonra gizlice yatak odasına gitti ve geceyi geçirdi.

“Bir hafta bu şekilde geçmişti. Artık iş aramıyor, parkta oturuyor, başını ellerinin arasına koyarak bütün gün hayal kuruyordu. Bir sonraki gün, maaş günüydü. Karısına işten kovulduğunu, paraları olmadığını nasıl söyleyecekti? Ona bakıp sinirlenecek, ‘İşe diye nereye gidiyordun o zaman?’ diyecekti. Karısına derdini nasıl anlatacak, onu kendine nasıl inandıracaktı?

Sabah olmuştu. Adam, sessizce kahvaltısını yedi. Ekmeğin üzerine sürecekt tereyağı yoktu. Karısı, evde tereyağı kalmadığı için ondan özür diliyor gibi ‘Yarın maaşını alınca güzel bir kahvaltı ederiz,’ dedi. Kocası ona sertçe baktığında, doğru düzgün bir kahvaltı edemediği için sinirlendiğini düşündü.

Parka gitti ve saatlerce orada oturdu. Ara sıra kalktı ve yan sokağa girdi, ancak her seferinde yarım saat sonra parka döndü. Akşam saat altı olduğuunda, eve gitme zamanı gelecekti. Ancak saatler altıyı gösterdiğinde yerinden kalkmadı. Başını ellerine

koyarak göletin karşısında oturmaya devam etti. Saat yedi oldu, sekiz oldu ancak kıpırdamadı. Saat dokuz olduğunda bir zil çaldı ve herkes evine dönmeye başladı. Yerinden kalktı, oraya buraya bakıp hangi yöne gideceğini düşündü. Bütün yollar birbirine benliyordu. Sonunda bir tarafa dönerek yolu takip etmeye başladı. O geceden sonra bir daha evine dönmedi. Nereye gittiğini de dünyadaki kimse bilemedi.”

Ses kesildi. Sessizlik, küçük hücrenin üzerine yeniden çökmüştü. Filozof, hikâyeyi dikkatle düşündü ve birkaç dakika sonra konuşmaya başladı.

“Bahsettiğin yol, sola sapıyor ve bolca kuşun olduğu ağaçlarla çevrili bir koruluğa çıkıyor. Koruluğun içindeki yolda tek bir kulübe var ve orada oturan kadını hatırlıyorum. Buraya gelmeden bana süt ikram etti. İyi yürekli bir oğlu vardı, diğer çocuklarını kaybettiğini söyledi. Evini terk eden kocasından bahsediyordu. ‘Parasının olup olmaması umurumda değildi, ben onu her koşulda severdim!’ demişti.”

Kısa bir aradan sonra ses yeniden konuştu.

“Bahsettiğim adama ne olmuştur bilmem. Polis tarafından her yerde aranan bir hırsızım ben! Böyle bir adamı kim evine alsın?”

Hücrenin içinden farklı bir ses daha geldi.

“Birinin beni evine alacağını bilseydim, ilk işim oraya gitmek olurdu. Kimse beni evine almadı, almayacak da... Neden alsınlar ki? Benim gibi yaşlı bir adamın kime ne faydası olur? Ben de bir hırsızım. İlk vukuatım, küçük bir avludan tavuk çalmaktı. Tavuğu bir tavada pişirip yedim, sonra bir tane daha çaldım, onu da yedim. O olaydan sonra elimin uzandığı her şeyi çalmaya başladım. Sanırım yaşadığım sürece hırsızlık yapacağım ve bir gün bu işi yaparken öleceğim. Bir zamanlar hırsızlık yapacaksın deseler, aç kalsam bile yapmayacağımı dü-

şünürdüm. Artık bunun bir önemi kalmadı. Farkında olmadan yaşlandığımı için hırsız oldum. Başkaları yaşlandığımı fark etti ama ben bunun farkına varamadım. İnsan her gün yaşlandığı için farkına varamıyor herhâlde. Yüzümüzde kırışıklık oluşsa bile ne zamandır bununla yaşadığımızı anlayamıyoruz. Ufak tefek sıkıntıları sürekli bir kenara bırakıyoruz ve farkına varmadan elimizdekileri kaybediyoruz. Bunca gencin, erken yaşta kalmaması da bu yüzden. Bir erkeğe yaşı sorulmuyorsa, adam da kendine bakmıyorsa on yıl önceki haliyle mevcut hali arasındaki farkı anlayamaz. Yavaş ve sessiz zamanlarda yaşıyoruz, hiçbir yıl vücutlarımızda benzer işaretler bırakmıyor!

Uzun yıllar bir evde kaldım. Ev sahibimin küçük kızı, yıllar geçtikçe büyüdü. Korkuluklardan çok iyi kayar, berbat piyano çalardı. Bu iki şey çoğu zaman sinirimi bozardı. Kız, sabahları ve akşamları bana yemek getirir, ben yemeğimi yerken muhabbet etmek için içeri gelirdi. Çok konuşkan bir kızdı, ben de konuşkan biriydim. Yaklaşık on sekiz yaşına geldiğinde ona o kadar alışmıştım ki yemeği kendisi yerine annesi getirsin, hemen endişelenirdim. Çiçek gibi bir yüzü vardı. Miskinliği, rahat hareketleri ve çekici konuşmaları, uzun yıllardır yalnız olan bir adamı kolaylıkla etkiliyordu. O zamanlar sık sık bunu düşünürdüm ve sanırım hislerim böyle başladı. Tüm görüşlerimi dinler, kendi fikri olmadığından bunlara katılırdı. İyi bir kızdı, ancak zihinsel ve bedensel açıdan tembeldi, hatta çocuksuydu. Konuşmaları da hareketleri gibiydi, sanki zihnindeki korkuluklardan aşağı kayıyor gibiydi. Düşünürken kafası karışır, duraksayarak konuşurdu. Bir konudan diğerine çat diye atlayabilir, bazen saatlerce konuşur ama hiçbir şey anlatmayı beceremezdi. O zamanlar her şeyi anlardım. Arkadaşlarımdan keskin zekâlarına hayran kalırdım. Ah Tanrım! Hatırlıyorum da o çok övdükleri zekâyâ ulaşmak; o kızın neşesine, umursamazlığına ve çocukluğuna ulaşmaktan daha zordu. Ancak karşıdaki ufak bir kız da

olsa, ondan üstün hissetmek güzel bir duyguydu.

Bir gün artık yuva kurmaya karar verdim. Bu fikrin nereden aklıma geldiğini bilmiyorum. Yeterince sık duyduğum, başkalarının sık sık yapmaya çalıştığı bir şeydi, ancak benim aklıma nereden gelmişti, inan bilmiyorum. Ben de o zamanlar aptaldım. En yakın dükkana gidip, farklı renkte kravatlar ve gömlekler aldım. Pantolonumu, yatağın altına koydum ve düzleşmesi için bütün gece üzerinde yattım. Sanki onun üç katı yaşında olduğumu unutmuş gibiydim. Evine gittim ve yanımda tatlı götürdüm. Buna çok sevinmiş, tatlı yemeyi çok sevdiğini söylemişti. İnsanların bir şeyler yerken nasıl hissettiğini görmeyi sevdiği için, getirdiğim tatlıları yememde ısrarcı oldu. O aralar şekerli şeyler yemek dişlerimi ağrıttırdı. Ancak ısrar eden o olduğu için kırmadım ve yedim. Bir gün, benimle yürüyüşe çıkmasını istedim, o da kabul etti. Benim için alışılmadık bir deneyimdi ve gerçekten çok heyecan vericiydi. O günden sonra sık sık dışarı çıkmaya başladık. Arada sırada, işyerinden ya da başka işyerlerinden tanıdığım insanlara denk gelirdik. Arkadaşlarım bana göz kırıp selam verdiğimde pek utanırdım. Yanımdaki kıza, bu insanların kim olduklarını, işyerindeki pozisyonlarını ve maaşlarını anlatmak pek hoş gelirdi. Aynı şekilde, o gün ne yaptığımı, patronun bana ne söylediğini ona anlatırdım. Bazen akşam gazetelerinde çıkan haberlerden konuşurduk. Belki bir cinayetten, bir boşanma davasından, bir siyasinin konuşmasından ya da hisse senedi fiyatlarından bahsederdik. İşin içinde gevezelik olsun, her konu hoşuna giderdi. Sohbet ederken, onun fikirlerini duymak güzeldi. Yanımızdan geçen kadınların taktığı şapkalar, onu ya coşkuyla doldurur ya da nefretin doruklarına çıkarırdı. Hangi kadınlardan uzak durulması, hangileriyle konuşulması gerektiğini anlatır dururdu. İnsanların yarısını şaklaban, kalan yarısını efendi olarak görmesine rağmen ondan insanlık hakkında bir şeyler öğrenmeye

başlamıştım. Karşılaştığı birçok erkek sıradan görünse de onların hakkında hiç kötü söz söylemezdi. Onunla bu yürüyüşlere çıkmadan önce vitrin vitrin gezmek nedir bilmezdim. Özellikle bir kuyumcunun vitrini, ikimizin de çok dikkatini çekmişti. Bir tacın, bir gerdanlığın nasıl takılmasını gerektiğini gösterdi, ardından erkeklerin taktığı şeyler hakkında beni bilgilendirdi. Gösterdiği şeylerin hepsi altındı ve kırmızı taşları vardı. Kendisine çok yakışacağını düşündüğü inci ve elmas kolyeleri bana gösterdi. Yine bir gün buradayken, benden çok hoşlandığını söyledi. Bunu duyduğuma çok sevinmiş ve memnun olmuştum, ancak bir iş adamına yakışır şekilde kısa cevap vermekle yetindim. Körü körüne bir şeyler diyecek değildim ya!

Kız, pazartesi ve perşembe günleri olmak üzere haftada iki gece en güzel kıyafetlerini giyerek dışarı çıkardı. Nereye gittiğini bilmiyordum ve sorma gereği de duymamıştım. Bir tanıdığıyla, bir kız arkadaşıyla ya da arkadaş grubuyla dışarı çıktığını sanıyordum. Aradan zaman geçti ve ona evlenme teklifi etmeye karar verdim. Onu yeterince tanımıştım. Bana her zaman nazik ve güler yüzlü davranmıştı. Gülüşü, oturaklı ve terbiyeli davranışları çok hoşuma gidiyordu. Asıl sevdiğim şey, kızın tüm hareketlerini çevreleyen o ferahlık, o enerjidi. O zamanlar bunu anlamamış olsam da kızın gençliğine âşık olmuştum. Birlikte dışarı çıktığımızda ben yavaş yavaş yürürken, merdivenlerden bir aşağı bir yukarı atlar, hızla hareket ederdi.

Bir akşam, her zaman gibi dışarı çıkmak için giyinmiş, dışarıdan istediğim bir şey olup olmadığını öğrenmek için kapımı çalmıştı. Eve geldiğinde ona önemli bir şey söyleyeceğimi belirttim. Bu önemli lafı duymak için erken geleceğine dair söz verdi. Karşılıklı gülüştük ve korkulardan aşağı kayarak yoluna devam etti. O geceden sonra gülmek için bir sebebim kalmadı. O gittikten sonra bir mektup geldi. Yazıları kontrol ettiğimde, işyerimden geldiğini gördüm. Bu saatte neden mektup alayım

ki diye düşündüm ve mektubu pek de okumak istemedim. İçine baktığımda, müdürüm tarafından imzalanmış o yazıyı okudum. İlerleyen yaşımdan dolayı işten atıldığımı, huzur dolu bir gelecek dilediklerini kibarca belirtiyorlardı. İlk başta afalladım ve bu mektubun bir aldatmaca olduğunu düşündüm. Uzun süre boş bir zihinle odamda oturdum. Elimdeki mektuba bakıyor, düşünmeye çalışıyordum ancak beynimin parçaları arasında bir boşluk oluşmuş gibiydi ve bu yüzden düşünemiyordum. Kulaklarım, beynimdeki parçaların birleşmeye çalışırken çıkardığı sesleri dinliyordu sanki! O anı hiç unutamıyorum. Odada bir aşağı bir yukarı yürümeye başladım. İçimde donuk, dipten gelen bir öfke vardı. Bir veya iki kez ‘Yazıklar olsun!’ diye mırıldandığımı ve ‘Kahretsin!’ diye bağırdığımı hatırlıyorum. Gerçekten yaşlanıp yaşlanmadığımı anlamak için aynada kendime baktım. Ancak sanki bedenime değil de zihnime bakıyordum. Zihnimde gri bir perde, bir ağırlık vardı. O perdenin ardından kendime baktığımda garip bir şeyle karşılaştım. Uzun zamandır sımsıkı tuttuğum bir şeyi bırakmış, bunun da büyük bir hata olduğunu anlamıştım. Aynadaki o garip yüz! Ne kadar da buruşuk bir yüzle karşıyaydım. Kafamda birkaç gri tüy kalmıştı yalnızca. Dudaklarım seğirmiş, gözlerim derinleşmiş, küçülmüş ve donuk bakıyordu. Aynanın yanından kalktım ve sokağa bakan pencerenin yanına oturdum. Ortalıkta hiçbir şey yoktu. Sadece bir karanlığa bakıyordum.”

“Aklım gece gibi boş ve sessizdi. Pencerenin dışında fırtınalar kopuyordu. Rüzgârın savurduğu yağmuru farkında bile varmadan gördüm ve zihnim yağmurla birlikte daireler çizerek savruldu. Baygınlık hissi içimi doldurmuştu. Zihnimin düşünmesine izin vermemeye çalışıyordum, ancak ara sıra beynimdeki uçsuz bucaksız boşlukta ansızın beliren ve kaybolan, gökyüzündeki kuyruklu yıldızlar gibi hızlı hareket eden kelimeler aklıma geliyordu. ‘İşsiz’ bir kelime, ‘yaşlı’ diğer kelimeydi.”

“Bu korkunç kelimelerin kafamın içinde yankılanışını ne kadar uzun süre dinlemiştir bilmiyorum. Fakat sokakta bir hareket gördüğümde kendime geldim. İki kişi, bir kız ve ince bir oğlan yavaş yavaş eve doğru yaklaşıyordu. Yağmur şiddetli bir şekilde yağsa da bunu umursamıyorlardı. Kaldırıma yakın geniş bir su birikintisi vardı. Kız, kedi gibi küçük adımlar atarak birikintinin etrafından dolaştı. Ancak oğlan, iki kolunu kaldırdı, yumruklarını sıkı ve zıplayarak birikintinin üzerinden atladı. Sonra, birikintiyi adım adım ölçerek, oğlanın kaç adım atladığını hesaplamaya çalıştılar. Sokak lambasının yaydığı ışık sayesinde, onları açıkça görebiliyordum. Kız, ellerini oğlanın boynuna ve paltosunun yakasına koydu. Oğlan, aniden kollarını kıza dolayıp ona sıkıca sarıldı ve öpüştüler. Birbirlerine veda ettiler ve ayrıldılar. Oğlan, yağmurlu su birikintisinin ortasına aniden atladı, çamurlu suları dizlerine sıçrata sıçrata dans etmeye başladı. Kız, ‘Yapma, aptal!’ diye bağırarak ona koştu ve şakalaştılar. Kız, evin kapısını çaldığında kapıyı kilitledim ve asla açmadım.

Birkaç ay içinde biriktirdiğim bütün para bitmişti. İş bulamıyordum. Yaşlı olduğum için, daha genç biriyle çalışmak istediklerini söylüyorlardı. Kıramı ödeyememiştim. Ben de dışarı çıktım. Yeniden dünyayı gezecek, bir bebek gibi, yeni bir dünyada yaşlı bir bebek olarak dolaşacaktım. Her yere gittim ve her seferinde yiyecek çaldım. İlk başlarda hep yakalandım. Hapse girdim çıktım, bazen serbest bırakıldım, bazen de dayak yedim ama sonunda bir kurt gibi yaşamayı öğrendim. Şimdi her gün yeni bir şeylerle karşılaşıyorum. İster hapse girmek ister bir tavuk veya ekmek çalmak olsun, her gün yeni bir şey var. Bunun iyi bir hayat olduğunu biliyor, yaklaşık altmış yıldır yaşadığım hayattan çok daha iyi olduğunu görüyorum. Şimdi her şeyi düşünmek için yeterince zamanım var...”

Sabah olduğunda Filozof, mahkemeye çıkarılmak ve asılmak üzere şehre araba ile götürüldü. Gelenek buydu.

VI. KİTAP
Cıllız Kadın'ın Yolculuğu
ve
Mutlu Yürüyüş

XVII. BÖLÜM

Inis Magrathlı Cılız Kadın'ın öfke yeteneği sınırsızdı. Bir anda gazapla dolup, fırtına gibi ağlayarak temizlenen ve sonradan sakinleşen, gülümsemeye başlayan o sınırlı yaratıklardan değildi. Öfkesini, herkesin ruhuna çıkan o sonsuz mağaralarda saklayabilirdi ve bu mağaralar sevgi ve hikmetle dolmadıkça öfkesi dinmezdi. Çünkü hayatın fitratında bulunan sevgi, her şeyin başlangıcı ve sonudur. Sevgi, önce gülen bir çocuk gibi kalbin kayalıklarında ve kumlarında doğmuş, ilerlememiz gereken yollardan ilkinin tırnaklarıyla kazıyarak açmış ve ortadan kaybolmuştur. Ardından nefret rüzgârları gelmiş, bu muazzam kayaları düzlemek için cüceler ve devler gibi çalışmaya başlamıştır. Sevgi, bu iş tamamlandığında, sonsuza dek insan kalbinde sonsuza dek yaşamak için ısıltılı bir şekilde yeniden gelecektir.

Cılız Kadın, kocasını kurtarmak için yollara düşmeden önce, düşmanlarını bağışlayarak arınmalıydı. Bu ritüeli gerçekleştirmek adına, Gort'lu cüce cinler ile buluştu ve onları ku-

cakladı. Güneşin ve rüzgârın, bu cinlerin kocasına yaptıkları kötülükleri affetmesi için dua etti. Böylelikle, günahın onlar üzerinde yarattığı baskıyla istemeden suç işleyen bireylere karşı nefretini bir unutarak, suçluların cezalandırılması konusunu Tanrı'ya bıraktı.

Angus Óg'u ziyaret edeceği yolculuk için üç kek pişirmeye başladı.

Anneleri kekleri pişirirken, Seumas ve Brigid Beg birbirleriyle konuşmak ve bu olağanüstü olay hakkında tartışmak için ormana doğru gittiler.

İlk başta hareketlerine çok dikkat ettiler. Bunun sebebi, polislerin gerçekten uzaklaştıklarından ya da karanlık bir yerden çıkıp onları yakalayıp yakalamayacaklarından emin olamamalarıydı. "Cinayet" kelimesi onlar için bir bilinmezdi. Bu bilinmezlik, babalarının bu kelimeyle ilişkisi nedeniyle daha da tuhaf hale gelmişti. Cinayet korkunç bir kelimeydi ve zamanında babalarının onlara bu konudaki uyarısı, çocukları daha da dehşete düşürmüştü. Babaları ne yapmıştı? Babalarının tüm hareketleri ve alışkanlıkları, onlara sıradan gelecek kadar tanıdık görünüyordu. Ancak bu kelime, babalarının karanlık bir tarafta olduğu öngörüsünü onlara veriyor, aniden önlerine şimşek düşmesi kadar korkunç ve kavranamaz hissettiriyordu. Durumun, cesetleri evin altında gömülü olan diğer anne ve babayla bir ilgisi olduğunu anlamışlardı. Fakat Filozof'un bu durumla hiçbir alakası olmadığını biliyorlardı ve bu yüzden cinayet kavramını, zihinsel ufuklarının oldukça ötesinde olan iğrenç ve bilinmez bir olay olarak değerlendirdiler.

Ağaçların arkasından kimse üzerlerine atlamamıştı. Bu yüzden kendilerine güvenleri geri geldi ve daha dikkatsiz bir şekilde yürümeye başladılar. Çam ormanının kenarına vardıklarında, parlak güneş ışığı onları daha da ileri gitmeye davet etti. Bi-

raz tereddüt ettikten sonra dışarı çıkmaya karar verdiler. Güzel manzara ve tatlı hava, melankolik düşüncelerini dağıtmıştı. Çok geçmeden birbirleriyle yarışarak bir oraya bir buraya koşuşturmaya başladılar. Bu tatlı oyun, onları Meehawl MacMurrac-hu'nun kulübesine doğru götürmüştü. Nefes nefese kalmışlardı ve dinlenmek için küçük bir ağacın altına oturdular. Dikenli bir çalının yanındaydılar. Bir süre dinlendikten sonra, yeniden babalarının korkunç durumunu düşünmeye başladılar. Bilindiği üzere çocukların düşünceleri ve hareketleri birdir; kafaları kadar elleriyle de düşünürler. Bu nedenle Seumas Beg, kısa süre sonra polislerin evlerini ziyaret edişini yeniden canlandırmaya çalıştı. Dikenli çalının altındaki zemini, evlerinin altı olarak kabul ettiler. Brigid ve Seumas, dört polisi canlandırmaya başladı. Elllerine bir tahta parçası alıp iki cesedi bulmak için öfkeyle kazdılar. Çok kısa bir süre sonra, ağzına kadar parlak ve sarı bir tozla doldurulmuş, topraktan bir küp buldular. Buldukları şey, onları hayrete düşürmüş ve çok mutlu etmişti. Küpü kaldırdıklarında, ağırlığı karşısında şaşkına döndüler. Uzun süre boyunca küpün içindeki parlak, sarı tozlarla oynadılar ve parmaklarının arasından kayışını izlediler. Oynamaktan sıkıldıklarında, buldukları şeyi evlerine götürmeye karar verdiler. Ancak Gort na Cloca Mora'ya vardıklarında bu ağır yükü taşımaktan o kadar yorulmuşlardı ki, küpü arkadaşları cüce cinlere vermeye karar verdiler. Seumas Beg, ağacın kapısına tıklattığında beraber oynadıkları Cüce Cin karşlarına çıktı.

Seumas, "Bunu size getirdik efendim," dedi. Ancak daha fazla konuşamadı, çünkü Cüce Cin, altın dolu küpü gördüğünde ellerini küpe doladı ve yüksek sesle kahkahalar atmaya başladı. O kadar yüksek ses çıkarmıştı ki, ne olduğunu merak eden diğer cüce cinler de toplanarak yanlarına geldi ve hep beraber sevinç çığlığı atmaya başladılar. Çocuklar da onlardan etkilenerek bu yaygaraya katıldılar. Böylelikle sesleri tüm Gort'ta yankılandı.

Cüce cinlerin bu mutluluğu kısa sürdü. Başta bu durumu memnuniyetle karşılamalarına rağmen, bir süre sonra bu duygunun yerini şaşkınlık aldı. Ardından yüreklerinde feryat eden kasvetli bir duygu oluştu. Bu duygunun adı, pişmanlıktı. Babalarını, ailelerinin reisini insanlığın karanlık adaletine teslim ettikleri bu çocuklara nasıl minnet duyabilirlerdi? Kefaretten ziyade cezalandırmayı amaçlayan, dostluğun değil de düşmanlığın kitabında yazan, kanunları demir zincirlerden ibaret olan, merhameti zayıflık ve aşağılık olarak gören bu kör şeytana, doğurganlığı bitirecek, nesilleri yok edecek bu taş kalbe, hayatları karartacak ve ölümden bile insanı bırakmayacak bu adalete nasıl güvenmişlerdi? Tövbeler olsun! Gözlerine yakışmayan bu yaşları sildiler ve inat olsun diye neşeyle dans ettiler. Yapacak başka bir şey yoktu, bu yüzden çocuklara yemek ikram ettiler ve onları evlerine götürdüler.

Cılız Kadın üç kek pişirmişti. Çocukların çantasına birer kek koydu, kendine de bir tane ayırdı. Ardından Angus Ög'ü ziyaret etmek üzere yola çıktılar.

Öğle vaktinde yola çıkmışlardı. Sabahın taze neşesi gitmişti ve kudreti dayanılmaz güneş, görkemli ışıklarıyla dünyaya hükmediyordu. Yolcuların sığınacak gölgesi azdı. Bir süre sonra terlemiş, yorulmuş ve susamışlardı. Cılız Kadın, zayıflığından dolayı açlık dışında her türlü koşula uyum sağlayabilirdi.

Cılız Kadın'ın aklına bir anda yirmi farklı düşünce geliyordu. Yolun ortasında, patlamayı bekleyen bir volkan gibi aklına gelen şeyleri içine atıyor ve sessiz bir şekilde bekliyordu. Ancak eninde sonunda konuşması, patlaması gerekecekti. Bu düşüncelerin yarattığı gümbürtüler, kargaşanın habercisi olarak yükseldi ve okuyacağı lanete dönüştü. Fakat tam bu sırada, Brigid Beg ağlamaya başladı. Zavallı çocuk hem yorulmuş hem de güneşin altında kavrulmuştu. Cılız Kadın'ın dikkati dağıldı. Seumas da erkeklik gururuna yediremediği için ağlamamaya

çalıştı, ancak iki dakika sonra gözyaşlarına teslim oldu. Bu durum, Cılız Kadın'ı ateşli düşüncelerinden uzaklaştırdı, çocukları rahatlatmaya çalışırken kendi derdini unuttu.

Acilen su bulmaları gerekiyordu. Bu durum, onun için çok zor değildi. Çünkü doğaya ait tüm canlılar gibi Cılız Kadın da suyun nerede olduğunu hissedebiliyordu. Bu yüzden, çocukların ellerinden tutarak, onları farklı bir yöne götürdü. Birkaç dakika içinde yol kenarındaki bir kuyuya ulaştılar. Çocuklar bol bol su içti ve rahatladılar. Kuyunun yanında büyükçe, geniş yapraklı bir ağaç vardı ve bu ağacın gölgesinde oturup keklerini yediler.

Cılız Kadın, çocuklara birçok önemli konuda öğütler verdi. Hiçbir zaman aynı anda ikisine de hitap etmeden konuştu. Önce Seumas ile bir konu hakkında konuşuyor, ardından Brigid'e başka şeylerden bahsediyordu. Çünkü erkeklerin ve kızların öğrenmesi gereken şeyler farklıydı. Bir erkeğin, kadınları nasıl tavlayacağını anlaması özellikle önemliydi. Bu ve nasıl eve ekmek götürüleceği konusu erkek bilgelisinin temelini oluşturuyordu. Seumas'a bu konulardan bahsederek çocuğu iyice tembihledi. Aynı şekilde, bir kadının bir erkeği evinde tutacak beceriye sahip olması da eşit derecede önemliydi. Brigid, bu konuyu son derece dikkatle dinledi.

Cılız Kadın, konuşmasına devam etti. Bir erkeğin bir kadını sevmeden önce diğer kadınlardan nefret etmesi gerektiğini, ancak diğer erkeklerle konuşmakta özgür olduğunu Seumas'a açıkladı. Aynı şekilde kadınlar da diğer kadınları sevmekte özgürdü. Kadınlar, eşi olan erkek hariç tüm erkeklerden nefret etmeliydi. Kadınların, kadınlık sanatını öğrenmesi çok önemliydi. Bir kadın, doğası gereği ya zorba ya da köle olabilirdi. Zorba olmak, köle olmaktan iyiydi. Erkekler ve kadınlar arasında aralıksız bir savaş olduğunu, her cinsiyetin ana amacının diğerine boyun eğdirmek olduğunu çocuklara açıkladı. Ancak kadınlar,

savaşlarını ciddi bir şekilde engelleyecek Merhamet adlı bir iblis tarafından ele geçirilmişti. Bu duygu, kadınları zayıflastırarak erkeklerin bu savaştan galip çıkmalarına sebep oluyordu. Seumas'a, bir erkeğin bittiği günün bir kadına âşık olduğu gün olduğunu anlattı. Çünkü o gün, kaderini bir kadının kaprisli ellerine teslim edeceği gündü. Bu yüzden, kadın seçimi konusunda dikkatli olması konusunda oğlanı tembihledi. Brigid'e bir kadının bittiği günün, bir erkeğin ona âşık olduğu gün olduğunu anlattı. Bir erkek, kadına ancak kısmen bağlanabilirdi. Fakat bir kadın, onu seven bu aşk tanrısına tam olarak bağlanır ve kendini köle ederdi. Kadın, bireysel özgürlüğünden olduğuyla kalmaz, aynı şekilde zihinsel faaliyetleri de bu kurnaz duygu tarafından ele geçirilirdi. Kader, erkeğin tarafındaydı. Bu nedenle kadın, galip gelmeliydi. Çünkü tanrılara karşı savaşmaya cesaret eden zayıf taraf, muzaffer olmakla yükümlüydü. Yaşamın kanunu işte buydu. Gücün sınırları, taş duvarlarla kaplıydı ancak zayıflığın sınırı yoktu. Zayıflığın ilacı, kurnazlık ve sinsilikti. Bu nedenlerle kadınlar, kocalarını kendilerine bağlamalıydı. Bu şekilde kocalarını köle ederek zorbalık yapabilirlerdi.

Cılız Kadın, çocukları tembihlemeye devam ederken konunun gitgide karmaşılaşmaya başladığını hissetti, bu yüzden yolculuğa devam etmeye ve havanın sıcaklığı biraz dindiğinde bu konuyu yeniden açmaya karar verdi.

Kuyuya yaklaşan iri ve alımlı kadını gördüklerinde, kekleri yeniden çantalarına koyuyorlardı. Bu kadın yaklaştığında selamlaştılar. Yabancı, yanlarına oturdu.

"Hava da pek sıcak!" dedi. "Bence bu havada yola çıkmak pek akıllıca değil. Uzaklardan mı geliyorsunuz hanımefendi? Yolculuğa çıkmaya alışkın mısınız?"

Cılız Kadın, "Uzaklardan gelmiyoruz," dedi.

"Uzak olsun yakın olsun. Ben olsam bu havada ortalıkta

dolaşmazdım. Çocuklarınız da pek tatlıymış!”

“Öyledirler.”

Yabancı devam etti.

“Benim de on çocuğum var. Kimse bu çocukları nasıl yaptın diye sormuyor. Ne teşekkür eden var ne para veren.”

Cılız Kadın, “Durum böyle,” dedi.

“İki kelime dışında bir şey konuşmaz mısınız?”

“Konuşurum.”

Yabancı, terbiyesini bozdu. Öfkeyle, “Para verseler konuşmazsın!” dedi. “Senin gibi kötü niyetli, karmakarışık, huysuz bir kadına rastlamamıştım, pes doğrusu! Geçenlerde bir adama da söyledim, zayıf kadın kötüdür diye. Senin gibi cılızı da yoktur!”

Cılız Kadın, sakince konuşmaya başladı.

“Bunu söylemenizin sebebi, şişman olmanız ve bu talihsizliği gizlemek için kendinize yalanlar söylemek ve buna inanmak zorunda kalmanızdır. Kimse şişman olmaktan hoşlanmaz. Öncelikle çuvaldızı kendinize batırın. Şimdi gidiyoruz, size iyi günler dilerim. Dua edin ki sessiz ve sakın biriyim. Öyle olmasaydım, sizi o saçınızdan tutup kafanızı yerlere sürte sürte iki saat dolaştırırdım. İstedığınız üzere iki kelimedenden fazlasını konuştum. Şimdi, buradan gidin yoksa iki kelime daha söylerim ve vücudunuz hiç geçmeyecek siğillerle dolar. Haydi, benimle gelin çocuklar. Eğer böyle bir kadın görürseniz, çatlayana kadar yediğini, içtiğini ve aptallaşana kadar uyuduğunu bilin. Eğer bu türden bir kadınla konuşmak zorunda kalırsanız, bu anı hatırlayın ve iki kelimedenden uzun cevap vermeyin. Çünkü konuştuğunuz kişi yemek yemeyi bırakamayacak kadar tembel olduğu için ya hırsızdır ya haindir. Haydi, güle güle!”

Çocuklar, Cılız Kadın’ın lafı üzerine kalktılar ve hep beraber geniş patikadan aşağı inerlerken yabancıyı selamladılar. Di-

ğer kadın tek bir kelime bile etmemiş, oturduğu yerde kalmıştı.

Cılız Kadın, yol boyunca yürürken öyle öfkeyle doldu ki çocuklar annelerinden cevap alamadığı için kendi aralarında oyun oynamaya başladılar. Annelerinin yanına koşuşturup bağırıyorlar, birbirlerinin sırtlarına atlıyorlar, gülererek şarkılar söylüyorlardı. Arada bir karı koca taklidi yaparak, yan yana yürüyorlardı. Ardından, hava durumu, hastanelerin durumu veya çavdar tarlalarının durumu hakkında akıllıca açıklamalar yaparak başkalarını taklit ettiler. Bazen de biri at oldu, diğeri de üzerine bindi. Yol boyunca homurtular çıkararak koşuşturdular. Bu oyundan sıkıldıklarında, bir öküzün çektiği arabayı süren bir köylü taklidi yaptılar. Sonra ikisi de keçi oldu ve kafalarını birbirlerine tokuşturarak şiddetle cıyakladılar. Oynadıkları oyunlar sürekli değişiyordu ancak oynamaktan bıkmıyorlardı. Gün akşama doğru ilerlerken, çevredeki muazzam sessizlik ağır basmaya başladı. Kendi tiz seslerini kapatacak hiçbir ses kaynağı kalmamıştı. Bu geniş sessizlik, onlara sessiz olmalarını öğütler gibiydi. Yavaş yavaş oyunlarını bırakmaya başladılar. Koşuşturmalar yavaşladı, gitgide daha kısa mesafeli oyunlar oynadılar ve kısa bir süre sonra Cılız Kadın'ın yanında bir iki adım atıp birbirlerine sessizce bir şeyler söylediler. Çok geçmeden bu cümlelerin dahi yerini o engin sessizlik aldı. Çocuklar, annelerinin yanına geçerek ellerini tuttular. Yavrularını koruma içgüdüğü, Cılız Kadın'ı, düşüncelerinde yolculuk ettiği öfke dolu vadilerden çekip çıkarmıştı.

Yavaşça ilerlerken, tarlada yatan bir inek gördüler. Cılız Kadın, bu hayvanı gördüğünde düşünceli bir şekilde duraksadı.

"Her şey yolcuya aittir," dedi ve tarlaya geçerek ineğin sü-tünü bir kaba sağıverdi.

Seumas, "Acaba bu ineğin sahibi kim?" dedi.

Brigid Beg, "Belki de sahibi yoktur," dedi.

Cılız Kadın, “İnek kendisinin sahibidir,” dedi. “Kimse, canlı bir varlığa sahip olamaz. Bu ineğin, sütünü bize büyük bir iyi niyetle verdiğine eminim, çünkü açgözlülük yapmıyoruz; gösterişsiz, mütevazı ve ılıman insanlarız.”

Sütü sağılan inek, tekrar çimenlere uzandı ve geviş getirmeye devam etti. Akşamın soğuğu çökünce, Cılız Kadın ve çocuklar sıcak hayvanın yanına toplandılar. Çantalarından kek parçaları çıkarıp, bunları yediler ve sütlerini içtiler. İnek, ara sıra merhametli bakışlar atarak bu hoş insanları selamlıyordu. İneğin gözleri, bir annenin gözleri gibi yumuşaktı ve çocuklara sevecen bir şekilde bakıyordu. Çocuklar, iyiliği için teşekkür etmek adına yemeklerini bırakıp sürekli ineğe sarılıyor, çeşitli laflar ederek ineğin ne kadar güzel görüldüğünden bahsediyor ve onu övüyorlardı.

Brigid Beg coşkuyla “İnek kardeş, seni çok seviyorum,” dedi.

Seumas kardeşini onaylayarak, “Ben de onu çok sevdim. Gözleri ne kadar güzel, fark ettin mi?” dedi.

Brigid, “İneklerin neden boynuzu olur?” diye sordu.

İneğe bu soruyu sordular, ancak inek sadece gülümsedi ve hiçbir şey söylemedi.

Brigid, “Bir inek seninle konuşabilse sence ne derdi?” dedi.

“Hadi, inek olalım. Belki ne diyeceğini öğreniriz.”

Çocuklar, inek olma oyunu oynadılar ve ot yemeye başladılar. Bir süre sonra, “Möö” demekten başka bir şey söylemek istemediklerini fark ettiler. Bu nedenle, ineklerin de konuşmak istemediklerini varsaydılar ve bu kelimeden başka hiçbir şeyin anlam ifade etmediği fikrine kapıldılar.

Uzun, ince, sarı renkli bir sinek dinlenmek için ineğin burnuna kondu.

İnek, “Hoş geldin!” dedi.

Sinek, “Seyahat etmek için harika bir gece,” dedi. “Ama tek başına da çekilmiyor. Bizimkileri gördün mü?”

“Hayır,” diye cevapladı inek. “Bu gece bir tek böceklerle rastladım. Onlar da pek konuşkan değiller. Çok iyi bir hayatın olmalı, durmadan uçuyor ve eğleniyorsun!”

Sinek, üzüntülü bir sesle, “Herkesin bir derdi var,” dedi ve sağ kanadını bacağıyla temizlemeye başladı.

“Senin de sırtına dayanıp yatıyorlar mı? Yoksa sütünü mü çalıyorlar?”

Sinek, “Bugünlerde her yer örümcek doldu,” dedi. “O yüzden hiçbir köşe güvenli değil artık. Çimenlerin arasına saklanıp, üzerimize atıyorlar. Onlara yakalanmayayım diye etrafa bakmadan gözlerim yoruldu resmen! Çirkinler, açgözlüler, görgüsüzler... Komşuluk nedir hiç bilmez bu korkunç örümcekler!”

“Örümceklere rastlamıştım,” dedi inek. “Bana hiç zarar vermediler. Biraz yukarı çık lütfen, burnum kaşınıyor.” Sinek biraz yukarı çıktı. İnek sözlerine devam etti. “Dilim sana çarpsaydı haşat olurdun.”

“Merak etme, kolay kolay hedef olmam. Biz sinekler çok hızlı hareket ederiz, bilirsin.”

Bu lafın üzerine inek, kurnazlıkla dilini burnuna vurdu. Sinek bir an gözden kayboldu. On saniye sonra yeniden baktığında, sineğin güvenle burnunun üzerinde dolaştığını gördü.

Sinek, “Gördüğün gibi hızlı canlılarız,” dedi.

İnek, “Harbiden de öyle!” diye cevap verdi ve öyle güçlü bir şekilde kakhaha attı ki, sinek burnundan çıkan havayla uzaklara sürüklendi ve bir daha asla geri gelmedi.

Bu durum ineği fazlasıyla eğlendirmişti. Uzun bir süre kıkırdadı ve kendi kendine güldü. Çocuklar, bu sohbeti büyük

bir ilgiyle dinlediler ve inekle beraber güldüler. Cılız Kadın, sineğin hak ettiği muameleyi gördüğünü ancak ineğin sırtının şu ana kadar dayandığı en sert ve en kemikli sırt olduğunu, zayıflık bir erdem olsa da bunun normal olmadığını belirtti. Bu lafı duyan inek ayağa kalktı ve onlara bir daha bakmadan gölgeli tarlaya doğru yürüdü. Cılız Kadın, daha sonra çocuklarla konuştuğu ve ineğe söylediği şey için pişman olduğunu, ancak ondan özür dilemek istemediğini bu yüzden ısınmak için yürümeye devam etmek zorunda olduklarını söyledi.

Gökyüzünde, altındaki koca dünyayı hiç ama hiç aydınlatmayan bir hilal vardı. Seyrek yıldızların parıltısının arasındaki karanlık boşluklar sayesinde seçilebiliyordu. Yeryüzü karanlık, sisli bir örtüyle kaplanmıştı. Rüzgâr heyecan verici bir şekilde esiyor, ağaçlar esen rüzgârın etkisiyle ciddiyetle fısıldıyor, çimenlerin sesleri artarak sert bir ağda dönüşüyordu.

Çocukların, karanlıktan titreyen gözleri sevinçle zarif hilalin üzerinde dinlendi, ancak bu sevinç kısa bir süre devam etti. Cılız Kadın, ay hakkında ilgi çekici şeyler anlatmaya başladı. Ataları, sayısız nesiller boyunca ayın ışığında yürümüş olduğu için, bu konudan rahatlıkla bahsedebilirdi.

“Perilerin neşe için dans ettikleri nadiren görülür. Bu dansların arkasındaki asıl sebep, şafak vakti kovulmalarının onda yarattığı üzüntüdür. Bu nedenle gece yarısı eğlenceleri, aslında sabahın mutlu halini hatırlamak için düzenledikleri törenlerdir. Merakları ve bilgiçlikleri yüzünden güneşli günlerden karanlık gecelere sürgün edilmişlerdir. Güneş tepedeyken, bu tür duygu ve tutkular baskınlaşma cesaretini bulamazlar. Bu durum daha sınırlı bir şekilde güzellik konusunda da geçerlidir. Çünkü mutlak güzellikte, maddi arzuları ortadan kaldıracabilecek ama korkuyu ve üzüntüyü tetikleyebilecek bir güç vardır. Güzellik, Düşünce’den hoşlanmaz. Zeki gözlerle güzele bakan, korku ve kedere sürüklenir. Ay’ın huzurunda kızamaz, neşelenemeyiz.

Aynı şekilde ondan kaçmamız da mümkün değildir. Ay'ın kötü olduğunu düşünüyorum. Bence kötü şöhretini gizlemek adına geceleri kendini örtülere sarıyor. Güzellik, mükemmelleştikçe korkutucu olmaya meyillidir. Bu açıdan konuyu ele aldığımızda, güzelliğin bir iğrençlik olduğunu, mutlak güzelliğin de aslında delilik olduğunu görebiliriz. Bu nedenle erkekler, güzellikten çok sevecenliği aramalıdır. Sevecenliği bulan erkek, her zaman onun yanında duracak, onu anlayacak ve rahatlatacak bir arkadaşa kavuşacaktır. Fakat güzelliğin böyle bir niteliği yoktur, kimse de niteliklerini tam olarak bilmemektedir. Güzellik, zıttıyla birleşmeyi kabullenmemiş bir uçtur. Şairler, güzellik hakkında şiirler yazmış, filozoflar bu kavram hakkında kehanetlerde bulunmuş, güzelliğin her fıkirden üstün olduğunu, bu fikrin barışı getireceğini düşünmüşlerdir. Fakat bu kavrayışın altındaki hayal gücü, insanlıktan ve nezaketten uzak bir korkunçluktur ve sanatçıların en büyüğü Kutsal Ruh'a karşı işlenmiş bir günahdır. İzole edilmiş bir mükemmellik, dehşet ve kibrin bir simgesidir. Bu mükemmelliği ancak insanın zihni arayabilir, fakat kalplerimiz bu kavrama riayet etmez. Kalplerimizin aradığı şey, alçakgönüllülüğün ve doğruluğun sembolü olan sevecenliktir. Uçta olan her şey kötüdür ve zıttını besleyerek bir felakete yol açabilir.”

Çocuklardan ziyade kendi kendine konuşan Cılız Kadın, bu şekilde vakit geçirmeye çalışıyordu. Ay ışığı, o konuşurken artmıştı. Nerede bir ağaç ya da yükselti varsa, arkasında siyah bir gölge oluşmuştu. Bu gölgeler, korkunç bir yaratığa dönüşüp onların üzerine atlayacakmış gibi gergin bir şekilde saklanıyordu. Çocuklar, gölgelerden o kadar korktu ki, Cılız Kadın yolu terk ederek açık yamaca tırmanmaya başladı. Kısa bir süre sonra, yol arkada kalmış, ay ışığı yamaçlardan yansır olmuştu.

Uzun yürüyüş, çocukların uykusunu getirmişti. Cılız Kadının evlatları, geceleri uyanık kalmaya alışkın değillerdi ve

daha fazla yürüyemezlerdi. Dinlenebilecek bir yerlerinin olmaması, Cılız Kadın'ı daha da endişelendirdi. Brigid, iniltili bir ses çıkardı. Seumas da kardeşine benzer bir şekilde iç çekti. Çocukla farkında bile olmadan gözyaşlarına boğuldular, ağlamaktan sıkıldıklarında ise seslerini kestiler.

Hafif bir eğimi aştıklarında, biraz uzakta parıldayan bir ışık gördüler ve Cılız Kadın ışığın kaynağına doğru koştu. Yaklaştıklarında küçük bir ateş yakıldığını, ateşin etrafında toplanan bazı figürlerin olduğunu gördüler. Kadın, birkaç dakika içinde görülebilir menzile girdi ve aniden durdu. Dönüp kaçabilirdi, ancak korkusu dizlerini kenetlemişti. Ateşin yanındakiler, kadına baktı. Güçlü bir ses, Cılız Kadın'a yaklaşmasını emretti.

Funda dallarından yakılan ateşin yanında üç kişi oturuyordu. Cılız Kadın, tedirginliğini olabildiğince gizleyerek yanlarına gitti ve ateşin yanına oturdu. Kısık sesli bir selamlamadan sonra çocuklara keklerini yedirdi. Bir süre sonra, şalını çocukların üzerine örterek uyumalarını istedi. Ardından, çekingen bir şekilde onu davet eden kimselere baktı.

Adamlar çıplaktı ve her biri ona ciddiyetle bakıyordu. İlk baktığı adam, o kadar yakışıklıydı ki, gözleri sanki parlak bir ışık kaynağından kaçır gibi ona bakmaktan itina ediyordu. Uzun boyluydu, ancak vücudu öyle orantılı, zarif ve düzgündü ki, dünyadaki herhangi bir insanın böyle bir vücuda sahip olması imkânsız gibiydi. Yüzü, bir kralinki gibi gençti ve korkunç bir dinginliğe sahipti. İkinci adam, ilkiyle aynı boydaydı ancak şaşılacak derecede enine genişti. Bu kadar yapılı olması, boyunu kısa gösteriyordu. Elini toprağa dayamış ve zemini kavramıştı, kollarından kaslar fışkırıyordu. Yüzü, sanki sert bir taştan dövülmüş gibiydi, kolu kadar sert ve büyük bir surattı bu. Üçüncü adamı tarif etmek pek zordu. Ne kısa ne de uzun boyluydu, ancak ikinci adam kadar kaslıydı. Otururken, kollarını dizlerinin üzerine atmıştı ve bu yüzden devasa bir kurbağa

gibi görünüyordu. Kafası düzdü ve boynundan biraz daha genişti. Çıkıntılı çenesi, köpeğe benzeyen ve ara sıra seğiren bir ağzı vardı. Küçük gözlerinden, müthiş bir zekâ fışkırıyordu. Bu adama baktığında, Cılız Kadın'ın ruhu alevlendi, onun için yanıp tutuşuyordu. İnsanlığın en büyük zaafı, onu ele geçirmişti, hayranlıkla haykırarak adamın üzerine atlamasına neden olabilecek bir his içinde filizlenmişti. Kollarıyla çocuklarını sarmıştı, ancak adamdan gözlerini ayırmak namümkündü. Güçlerin en kudretlisi olan aşk, kalbinde şiddetle kıpırdanıyordu.

İlk adam onunla konuştu.

“Kadın...” dedi, “Bu gece bu tepede ne amaçla gezersin?”

Cılız Kadın, “Seyahat ediyorum efendim,” dedi, “Dağda Mor'un oğlu Angus Óg'un sarayını arıyorum.”

“Hepimiz Yüce Baba'nın çocuklarıyız,” dedi, “Kim olduğumuzu bilir misin?”

“Bimiyorum efendim,” dedi.

“Biz Üç Mutlak, Üç Kurtarıcı, Üç Seçmen'iz. En Yakışıklı Adam, En Güçlü Adam ve En Çirkin Adam'ız. Her tartışmadan, her savaştan muzaffer çıkarız. Ölenleri ve öldürenleri sayar, bu dünyaya neşe yayarız. Bu dünyada ölen her fani, Ebedi Krallık'ta sonsuza kadar yaşamak üzere bize gelir. Söyle bize, neden bizi ararsın?”

Cılız Kadın, “Sizi aramıyordum,” dedi. “Neden Dağda'ya giden ziyaretçilerin yolunu kesersiniz?”

“Bize çıkmayan yol yoktur,” diye yanıtladı. “Tanrılar bile bizi ararlar, çünkü o görkemli yalnızlıklarından yorulurlar. Her şeyde ve içimizde yaşayanı kurtarır, ona hizmet eder, onun önünde diz çökeriz. Ey sen, öfke vadilerinde yürüyen Kadın, bizi çağıran sensin. Bu tepede seni karşılamamızın sebebi de budur. Şimdi, aramızdan birini eşin olarak seçeceksin. Seçim yapmaktan korkma, çünkü güçlerimiz ve krallıktaki yerimiz eşittir.”

Cılız Kadın, cevapladı:

“Dünyanın en iyi adamıyla zaten evlenmişken, neden aranızdan birini seçeyim?”

“Bizden iyi adam yoktur,” dedi. “Çünkü biz güzelliğin en iyisi, gücün en iyisi, çirkinliğin en iyisiyiz. Bizden öte mükemmellik bulunmaz. Kıskançlık ve korkudan bağımsız, benliğimizle ve doğanın her tezahürüyle birleşmiş olan bizler için evli olup olmaman ne fark eder?”

“Eğer...” diye cevapladı. “Mutlak olan sizseniz, üstünlük taslamadan Dagda yolunu yürümeme izin verin!”

“Biz tüm insanlığın arzuladığı şeyiz ve tüm insanlığı arzularız. Ölümsüz iştahımızdan kaçabilecek küçük ya da büyük bir varlık yoktur. Mutlak olan için dahi, Arzu’yu aşmak yasaktır. Tanrı’nın nefesi olan Arzu, mükemmel olanlarca bile zincirlemez ve aşamaz.”

Bu konuşma sırasında, diğer büyük figürler öne doğru eğilip dikkatle dinlediler, ancak hiçbir şey söylemediler. Cılız Kadın, kollarıyla çocuklarını kendine bastırırken, korkmuş küçük kuşlara benziyordu. “Efendim!” dedi. “Güzellik nedir, Kuvvet nedir, Çirkinlik nedir? Güzeli, kuvvetliyi, çirkinini görsem de ne olduklarını bilmem.”

“Güzellik, düşüncedir. Güç, sevgidir. Çirkinlik, soydur. Güzelliğin evi, insanın suratıdır. Gücün yuvası, insanın kalbidir. Çirkinlik ise, belden aşağıdadır. Eğer benimle gelersen, tüm zevkleri tanıyacak ve ruhun alevinde yanmadan yaşayacaksın. Hiçbir iğrençlik, uzuvlarını sarmayacak ve düşüncelerini kirletmeyecek. Tüm öfkeli tutkuların ateşinde acı çekmeden, umutsuzluğa düşmeden bir kraliçe gibi dolacaksın. Asla tahrik olmayacak, utanç hissetmeyeceksin. Her zaman kendi kararını verecek ve benimle özgürlük, memnuniyet ve güzellik içinde yürüyeceksin.”

Cılız Kadın, cevapladı:

“Her şey, ait olduğu varlığın düzenine uymalıdır. Bu nedenle size, yani düşünceye sesleniyorum! Eğer, iradem dışında beni alıkoymaya çalışırsanız, ben de sizi kölem ederim. Kendisini istemeyen bir eşe sahip olmaya çalışan, esirinin kölesi olur.”

“Doğru. Doğru olana karşı çıkamam; bu nedenle seni azat ediyorum. Ancak kardeşlerimden biriyle evlenmek zorundasın.”

Cılız Kadın, ikinci adama döndü.

“Güçlü müsünüz?” dedi.

“Ben Güç’üm ve Sevgi’yim,” diye gürledi, “Benimle olursan, güvenliğe ve huzura kavuşursun. Günlerim onurlu, gecelerim sessizdir. Benim krallığımda kötü olana yer yoktur. Topraklarımda sığırlarımdan seslerinden, kuşlarımdan ötüşünden, mutlu çocuklarımdan kahkahalarından başka ses duyulmaz. O halde, hiçbir zaman başarısız olmayan ve yorulmayan beni tercih et ki sana mutluluk, huzur ve güven vereyim!”

Cılız Kadın, “Sizi eşim olarak kabul etmiyorum,” dedi, “Çünkü ben bir anneyim ve vereceğiniz güce ve sevgiye ihtiyacım yok. Bana katabileceğiniz bir şey yokken, niye sizi tercih edeyim?”

“Seni azat ediyorum. Ancak kardeşimle evlenmek zorundasın,” dedi.

Cılız Kadın, üçüncü adama dehşet içinde hitap etmeye başladı. Çünkü adamın çirkinliği, içindeki tiksiniç duyguyu coşkuyla kusmasına sebep oluyordu. En güçlü haliyle cazibeye dönüşen bu tiksinti, bedenini sarmıştı. Ürperdi, daldı ve iradesinin elinden alınmaya başladığını hissetti. Ancak çocuklarının elleri, onu bu duygudan kurtardı. Üçüncü adam konuşmaya başladığında, sesi sanki toprağın keçeleşmiş gözeneklerinden geliyor-muş gibi acı ve boğuktu.

“Benden başka seçebileceğin kimse kalmadı. Korkma, bana gel ve sana uzun zamandır unutulmuş bu vahşi zevkleri tat-tırayım. Kabalık, kargaşa, iğrençlik içeren her şey benimdir. Benimle gelirsen, artık düşünmeyecek ve acı çekmeyeceksin. Ancak emin ol ki, unuttuğun lezzetler seni hayrete düşürecek. Güneşin sıcaklığı, yemeğin tadı, üzerine esen rüzgârın verdiği his seni mutlu edecek. Koca kollarım seni saracak ve böylelikle yeniden gençleşeceksin, körpe bir keçi gibi yamaçlarda zıpla-yacak, kuşlarla beraber öteceksin. Sevinçten men edilmiş, sür-gülü kapıların ardına zincirlenmiş bu huysuz insanlığı bırak ve benimle gel. Gel ki, güzellik ve kuvvet bu zalimlikten kurtulup, akşam eve dönen yorgun çocuklar gibi yanına gelsin. Kolla-rıma gel ki, neşe içinde öten kuşlar gibi olasın, düşünceyi ve merakı bir kenara bırakasın!”

Cılız Kadın, koca adamın kollarından uzaklaşarak konuştu:

“Yolculuk başladıysa, dönmek yasaktır. Bize tayin edilen yolu yürümek zorundayız. Bir zamanlar ayrıldığımız çayırlara, ağaçlara ve güneşli yerlere geri dönmek, kaderimize yazılma-mıştır. Bizi kör eden bu perde gözümüzden kalkıncaya kadar, bedensel rahatlamalar için zihinsel acılarımızdan kaçmamız ya-saktır. Tanrı’nın bağrındaki sonsuz coşkuyu kucaklayana kadar alevler bizi yakmaya devam edecektir. Söyleyin bana ey büyük adamlar, kurnaz sözlerle yolcuları kandırmak ne haddinizdir? Köşeye oturup, onları tereddüte ve şüpheyi düşürebilirsiniz, ancak yolculara tayin edilen yolu kesemezsiniz.”

Üçüncü Adam, konuşmaya başladı:

“Benimle yeniden karşılaşmaya hazır olana kadar seni azat ediyorum. Kararlılık ve sabır mayamdır, her şey mevsiminde bana döner. Tanrı’nın melekleri, tepelere nazır bahçelerin lam-balarını ve ormanların derinliklerini ışıqla doldurur. Sura-tımın ardında, Işıqla Kutsanmış Olanlar’ın nefret etmediği bir

başka surat vardır.”

Konuşmanın ardından Üç Mutlak yükseldi ve heybetlerini göstere göstere uzaklaştılar. Birbirlerine gürlediler ve gök gürültüsünü andıran bağırışları bulutlara ve toprağa karşı şiddetli bir rüzgâr edasıyla patladı. Ortadan kaybolduklarında dahi, ay ışığının aydınlattığı tepelerde yavaşça solup giden o büyük gürültü yavaş yavaş yankılanıyordu.

Cılız Kadın ve çocuklar engebeli yolda yavaşça ilerledi. Çok ötede, uzaktaki bir tepenin zirvesine yakın bir yerde parıldayan bir ışık vardı.

“Karşıdaki tepe, Dagda Mor’un oğlu Angus Mac an Og’un sarayıdır,” dedi ve bu ışığa doğru yürürken yorgun çocukları kucağına aldı.

Kısa bir süre sonra tanrının huzuruna çıktı. Onun sayesinde tazelendi ve rahatladı. Kocasının başına gelen her şeyi Angus Óg’a anlattı ve yardımını istedi. Tanrıların başlıca görevi, kullarına koruma ve yardım sağlamak olduğu için, Cılız Kadın’ın talebi hemen kabul edildi. İnsanlığın özgür iradesi hayattaki en kutsal şeydi. Yaşanan olaylara sevgi ve merhametle müdahale edilebilmesi için, insanın da aynı sevgi ve merhameti taşıması ve tanrılardan bunu talep etmesi gerekiyordu.

XVIII. BÖLÜM

Caitilin Ni Murrachu, Pan'ın mağarasında oturduğu gibi, Angus'un sarayında tek başına oturuyor ve yine düşünüyordu. Artık mutluydu. Arzulayabileceği bir şey kalmamıştı. Çünkü dünyada olan ve hayal edebildiği her şey ona aitti. Düşünceleri, eskisi gibi zihninin derinliklerinde saklanacak kadar utan- gaç değildi. Her düşünce, kendi iradesine ve yaşamına sahip bir varlıktı. Dolayısıyla bu düşünceleri kabullenmesi ya da bir kenara itmesi yeterliydi. Ancak mutluluğun, kahkahalardan ya da zevklerden ibaret olmadığını anlamıştı. Dünyada kimse, tek başına mutlu olamazdı. Tanrıların korkunç üzüntüsünü, Angus'un neden gizlice ağladığını işte böyle anlamıştı. Angus, geceleri sık sık ağlıyordu. Gözyaşlarının sebebi, dünyadaki mutsuz kimseler olmasıydı. Mutsuzluk, bu dünyadan silinene dek teselli bulamayacaktı. Caitilin'in mutluluğu da bu tanrısal sefaletle kurban olmaya başlamıştı ki, hiçbir şeyin ona yabancı olmadığını anlamış, bütün insanların ve varlıkların kardeşi olduğunu fark etmiş ve bu hissiyattan kurtulmuştu. Yaşayan her

varlık, sıkıntı içinde hayat yolculuğunu tamamlıyordu. Artık hiçbir şey, bireysellik duygusunun yok oluşu kadar tatmin edemezdi. Sadece bir bireyden ibaret değildi, birliğe ulaşmak için her türlü koşulda beraber hareket eden güçlü bir organizmanın, yüce bir varlığın bir parçasıydı. Bu varlık, Tanrı, İnsan ve Doğa'dan oluşan kutsal üçlemeydi. Yaşamın amacı, benliğin feda edilmesi idi ve böylelikle bireysel benlikten daha yüce bir benliğe ulaşılabilirdi. Bunu anladığında, tanrıların hoşnutsuzluğunu gidermenin tek bir yolu olduğunu keşfetti. Nihai mutluluğa ulaşmanın yolu, bilgelerin hikmetiyle, çocukların neşesinin birleşmesiydi. Bu gayenin ardında, sevgi ve Tanrı vardı. Angus'un anlattıklarına göre, her şeyin başlangıcı ve sonu olan büyük patlamanın kaynağı buydu. Çünkü her şey özgürlükten doğmalı ve köleliğe gitmeli; ardından her şeyi saran, herkesi mutluluğa ulaştıracak özgürlüğe yeniden dönmeliydi. Yaşayan son aptal ölene ve bilgeliğe kavuşana kadar özgürlük görünmez diyarlarda saklanacaktı. Bilgelik, yaşta değil çokluktaydı ve Tanrı tek bir göz ile görülemezdi. Kadir-i Mutlak ancak bütün insanlığın gözüyle bakıldığında fark edilebilirdi. Mutluluğu kalabalıklarla karşılamalıydık. Bütün evren birbirini sevdiğinde ve bir araya geldiğinde mutluluğu selamlayacaktık.

Angus Ög, gezintisinden sonra Caitilin'in yanına geldiğinde, eşinin düşüncelere dalmış olduğunu fark etti. Tanrı, ışıklar içindeydi; çiçeklerin açtığı bir sabah gibi gülümsüyordu ve konuştuğunda şarkılar söylüyordu.

"Sevgilim!" dedi. "Bugün bir yolculuğa çıkacağız."

"Yerim senin yanındır," dedi Caitilin.

"İnsanların dünyasına gideceğiz. Yükseklerdeki sessiz saramızdan gürültülü şehre ineceğiz ve çok sayıda insanla buluşacağız. Bu bizim ilk yolculuğumuz olacak. Ancak çok uzak olmayan bir zamanda onların yanına döneceğiz ve bir daha bu-

raya gelmeyeceğiz. Çünkü halkımızın arasında, huzur içinde yaşayacağız.”

“O gün yakında gelsin,” dedi.

“Oğlun, adam olacak yaşa geldiğinde o yolculuğa çıkacak ve bizi de yanında götürecektir,” dedi Angus.

Caitilin büyük bir neşeye ürperdi, çünkü bir oğlunun olacağı ona bildirilmişti.

Angus Ög, gelininin üzerine muhteşem bir elbise giydirdi ve gün ışığında yola çıktılar. Sabahın erken saatleriydi, güneş yeni doğmuştu. Fundalıkların ve çimlerin üzerine düşen çiy, ışıkla parıltıyordu. Havada insanın içini neşeye dolduran bir şeyler vardı. Caitilin, kontrol edilemeyen bir neşe içinde dans etmeye başladı. Angus, neşeli bir sesle gökyüzüne doğru bakarak şarkı söyledi ve dans etti. Parıltıyan kafasının üzerinde kuşlar uçuyordu, Caitilin'i her öptüğünde bir kuş doğdu. Doğan kuşlar, sevgi ve bilgeliğin habercisi oldu ve muzaffer melodilerle şarkılar söylediler. Angus'un kafasının etrafında çember çizerek uçan kuşlar teker teker evrenin dört bir yanına dağıldılar. Perilerin yaşadığı her sura, kaleye, vadiye gittiler. Sluagie Shee'nin (Peri Konseyi) toplanması için herkese haber verdiler. Mutluluk için toplanan bu konseye hiçbir halk silahlı gelemeydi.

Bütün peri halkları, mutlu bir şekilde Kilmasheogue'a yö-neldiler ve çok geçmeden dağa geldiler.

İnis Magrathlı Cılız Kadın, Angus Ög'un yanından ayrıldıktan sonra Kilmasheogue'daki bütün peri kalelerini ziyaret ederek, herkesi şafakta dağın zirvesinde buluşmaya davet etmişti. Angus ve Caitilin, tepeye çıktıklarında onları karşılamaya gelen altı klanı buldular. Milith'in oğullarının onlara açtığı büyük savaş yüzünden yer altına saklanmak zorunda kalmış, uzun ve güzel yüzlü erkekler ve kadınlardan oluşan genç bir halk olan Tuatha da Danaan ailesi de onları karşılamaya gelmişti.

Kuzey ve Güney Munster'in kraliçeleri Cnoc Aineli Aine Ni Eogail ve Craglealı İvil ve Ormond Kraliçesi Una da gelmiş, bütün misafirperverlikleriyle Tanrı'yı karşılayarak şarkı söylüyorlardı. Ulster'in beş muhafızı karşıdan göründü: Dromona Bregli Brier Mac Belgan, Magh-İtar'ın yamaçlarından Redg Rotbill, Boclacthna'nın oğlu Slieve Edlicon'lu Tinnel, Cruachan-Aigle'den Grici, Ghulbain Dağı'ndan Gulban Glas Mac Grici kabileleriyle birlikte bağırarak tepeye çıktılar. Kuzeyden, güneyden, doğudan ve batıdan soylu giysileriyle gelen bu ışıltılı varlıklar, korkusuzca tırmandılar ve çok geçmeden mutluluk şarkısına katıldılar.

Dünyanın kadim halklarından olan cüce cinler, kahramanların dizlerinin arasında hoplaya zıplaya ilerliyordu. Kralları Udan Mac Audain ve veliahtı Beg Mac Beg onlara önderlik ediyordu. Arkalarında gelincik postu giymiş, halklarının en güçlü adamı olarak bilinen denizci Glomhar O'Glomrach vardı. Conan Mac Rihid, Gaerku Mac Gairid, Methur Mac Mintan ve Zaferin Temsilcisi, Bueyen'in oğlu Esirt Mac Beg halkına eşlik ediyordu. Udan, Emania Bağları'nda gördüğü bir kazana yulaf lapasının tadına bakmak için çıkarken, karısıyla birlikte kazana düşmüş ve karısıyla birlikte beş yıl boyunca tutsak edilmişti. Tutsaklıktan kurtulmak için en değer verdiği şeyleri, hatta çizmesini bile onu mahpus edenlere vermişti. Tepelerin halkı bu hikâyeye hâlâ gülmekte, cüce cinler ise hâlâ utanmaktadır.

Artık ortalıkta nadiren görülen Ateşli Bove Derg, karşılama heyetine katılmıştı. Müziği hastaları iyileştiren ve hüznü kalbi neşelendiren arp ustası MacTrogain de efendisinin yanında bu yolculuğa çıkmıştı. Rochy Mac Elathan, Dagda Mor, Yıldızların Babası ve Cruachan Mağarası'ndaki kızı, Ragheri'den Credh Mac Aedh ve Yüce Ollav'ın oğlu Cas Corach gelmiş; Mananaan Mac Lir ve kızları Cliona, Aoife ve Etain Fair-Hair rüzgâr gibi eserek denizlerin üzerinden tepeye uçtu. Coll, Ce-

cht ve Mac Greina, dünyada unutulmuş Banba, Fodla ve Eire isimleriyle döndüler. Babası, Turann'ın oğullarınca öldürülen Lugh da oradaydı ve konseyle birlikte tanrıyı selamlıyordu.

Tepeye, Tanrıların Annesi Sessiz Dana geldiğinde, kalabalık bir zafer çılgılığı attı. Bu Tanrıça'nın nefesi sabahı, gülümsemesi yazı getirirdi. Havadaki kuşların nimetini veren oydu. Öküzlerin yoldaşındı, kurtlar yanından koşardı. Sesini duyan bitki çiçek açar, ısırgan otları mızrağını sarardı. Gül, onu gördüğünde masumiyetle kendini sıraya sokar, bir çiy tanesiyle sevgisini belli ederdi. Meşe ağacı, esen rüzgârla kahkahasını fısıldardı. Kuzular ayak izlerini takip eder, çayırlarda nimetini otlar ve yollarını bulurlardı. Yorgun olan onun koynuna gelirdi. Onun sayesinde yaşıyor, onun sayesinde duyuyor, İlahi Sözleri dinliyor, iyilik yüklü Yüce Tanrı'nın nefesini hissediyorduk!

Murrachu'nun kızı, peri halkının misafirperverliği karşısında hayrete düşmüştü. Bazen gözleri, güneşin altında parlayan bir mücevher gibi kamaşıyordu. Güneş parlıyor, açık ve koyu renkli kafaların üzerine düşüyordu. Havaya kalkan kollar sallanıyor, gözden kayboluyor ve bir an yeniden görünüyordu. Hepsiz ve samimi gözler yumuşak ama korkusuz bir biçimde ona bakıyordu. Özgür halkın sesleri kulaklarına fısıldandı. Benliğin esaretinden kurtulmuş, günahları ve utanmayı bir kenara bırakmış mutlu kalplerin kahkahalarını duyabiliyordu. Herkes, bir olmuştu. Her biri, çekinmeden ve aldatmadan konuşuyordu. Her biri kişisel iradesiyle özgürce hareket ediyor, aynı zamanda bir oluyordu. Tanrıların Annesi'ni karşıladıklarında tek sesle konuştular ve hep beraber onu selamladılar. Ayrı ayrı zihinler birleşmiş; her şeyi yöneten ve düzene sokan tek bir zihni, yani kolektif bilinci oluşturmuştu.

Murrachu, dağın zirvesinden aşağıya baktığında dans durdu ve herkes aşağıya bakmaya başladı. Öndekiler ileri atladılar ve arkalarındakiler de onları takip ettiler.

Angus Og, güzel gelininin yanına koştı.

“Gel, gidelim sevgilim,” dedi. Angus ve Caitilin, el ele koşarak ve gülererek diğerlerinin arasına karıştılar.

Dağda hiç yeşillik yoktu. Eğimli ova, ufuktaki bir dağın eteklerine kadar sararmış çimlerle doluydu. Diğer dağın yanına koşarak ilerlediler. Biraz uzakta korulukları, çok çok uzakta şehrin çatılarını, surlarını, kulelerini ve her yere çıkan küçük yollarını görebiliyorlardı. Fakat bu yükseklikte yalnızca dikenli çalılar vardı. Arılar yüksek sesle vızıldıyor, kuşlar ara sıra uçarak şarkılara eşlik ediyor, küçük dereler düşen sularla çağlıyordu. Biraz daha ileride çayırlarla buluştular. Ağaçlar; yumuşak, yeşil ve güzel yapraklarını sessizlik içinde sallayarak selam veriyor, sakın tepelerinden dünyayı seyrediyordu.

Çimenlik alana ulaştıklarında dansa başladılar. Eller birbiriyle buluşuyor, ayaklar arkadaşça hareket ediyordu. Herkes tereddüt etmeden dansa katıldı ve kısa bir süre içinde neşeyi ve huzuru arayanlar için tek bir sestten şarkı söyler gibi konuşmaya başladılar.

“Ey nerede olduğunı bilmeyenler, bize katılın! Dehşet ve kendini beğenmişlik içinde, yabancılar arasında yaşayanlar. Zavallılar! Neden böyle şaşkınsınız? Gözleriniz yıldızlara bakarken, masum peri halkının topraklarına bastığınızı unutmuşsunuz! Masum insanlar! Hangi hapishanelere atıldınız? Hangi alçaklıklara boyun eğdiniz? Kanunlar ve adetler arasında yolunuzu nasıl buluyorsunuz? Fomorlar sizi esir aldı. Düşünmeyesiniz diye kafanızı kurşundan çemberlerle kapladılar. Kalplerinizi taşla çevirip, pirinçten kemerlerle bellerinizi bağladılar. İnanın! Bilin ki güneş parlıyor, bilin ki çiçekler açıyor, kuşlar neşeyle ötüyor. Rüzgârın özgürlüğünü tadın, suyun yüksek tepelerden düştüğünü bilin. Gökyüzüne bakın ve yalnız kartalın sesini dinleyin. Bakın ve görün, nasıl geliyor eşi yanına! Arılar, güneş ışığının altında bal

topluyor, tatarcıklar birlikte dans ediyor ve nehrin karşısındaki büyük boğa kükrüyor. Karga, kardeşlerine tek bir kelime söylediğinde, bir araya geliyorlar ve yavrularını beraber kucaklıyorlar. Ey yaşamı ve mutluluğu sevenler, bize katılın! Elinizi uzatın, göreceksiniz ki bir kardeşiniz elinizden tutacak. Sabanınızı ve arabanızı bir kenara bırakın. Terzi kardeş, elindeki iğneyi, ipliği bırak da gel. Tuttuğun deri, kardeşinin eli gibi olur mu hiç? Tezgahından ve masandan uzaklaş, derilerin asılı olduğu dükkandan, giysilerin satıldığı o dükkandan çık ve yanımıza gel. Ey bankacı! Bu hayat öylesine solgun bir suratla yaşanır mı? Uzaklaş ve yanımıza gel. Çünkü dansımız başladı. Rüzgârlar tepelerden çınlıyor, güneş vadiye doğru gülümsüyor ve deniz neşeyle nefes nefese dans ediyor, dans ediyor ve çakıllarla buluşuyor...”

Keçi izleriyle dolu patikaları, çakıllı ve kıvrımlı yolları geçtiler. Şehrin merkezine kadar dans ederek şarkılar söylediler. Balor’un oğulları sokaklar ve dükkanların arasından geçerek mutlu hikâyelerini anlatırlarken, onlara kötü bir şekilde bakan suratlarla aldırış etmediler. Filozof’u kafesinden, İnsanın Ruhu’nu doktorların ve avukatların, sinsi rahiplerin, ağızlarından çamur akan öğretmenlerin ve kalitesiz eşyalar satan tüccarların elinden, Fomorlar’dan kurtardılar. Ardından tanrıların ülkesine dans ederek ve şarkı söyleyerek geri döndüler.

"Zehrin devası kendisindedir. Son, başlangıçta gizlidir. Her vücut, kemiğin etrafında oluşur ve yine kemiğe dönüşür. Hayat ve ölüm birbirini tamamlayan bir bulmacanın parçasıdır."

Cüce cinler, insan ve hayvan kılığındaki tanrılar, hayatın anlamını arayan iki filozof ve bu iki filozoftan nefret eden eşleri... İrlanda'nın yerel mitleri, felsefe ile kurmacanın iç içe geçtiği bu kitapta hayat buluyor. Hayatın, evrenin ve her şeyin anlamı üzerine düşündürürken okuru içine çekiyor.

Altın Küpü, iyiyle kötünün, güzelle çirkinin, cesaretle ödleklığın farklı hâllerinin sunulduğu, her sayfada özgünlüğünü kanıtlayan bir eser.

f @ /dedaluskitap
dedalus.com.tr

9 786057 639394

